

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakirž nad Cerkljim, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Gornji Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri lči, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zvečer. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasedenem Trstu.

TRST - 1. maja 1945 - Tel. 040/7786300

GORICA - Dnevnik 24. maja 1945 - Tel. 0481/533382

CEDAD - Uil. Risti 28 - Tel. 0432/731190

1500 LIR POSTNINA PLAČANA V GOTOVNI
Spedizione in abbonamento postale 45%
Art. 2, comma 20, legge 662/96 - Filiale di Trieste

CARSO
last. Giraldo R.

OKRASNE PEČI
VGRADNE PEČI
ZA KAMINE

NABREŽINA (TS)
Trg sv. Roka 105

tel. 040/200238

SPECIALIZIRANA TRGOVINA
ZA STEDILNIKE NA DRVA

NEDELJA, 27. DECEMBRA 1998

KOSOVO / TUDI SRBI SPREMENILI STRATEGIJO

Krvav »kazenski« pohod srbske vojske po pobudah gverile

OVSE je kritizirala srbsko »pretirano« uporabo sile - Osem civilistov mrtvih

BEOGRAD, PRISTINA - Četrtek srbski »kazenski« pohod na območju Podujeva, kjer so v tem mestu pripadniki Osvobodilne vojske Kosova (UCK) ubili nekoga policista, se je končal s pobojem osmih kosovski albanskih civilistov, z napadom na vas Lapastico in z ugrabitvijo 12 članov neke družine v Dranici. »Verifikatorji« Organizacije za varnost in sodelovanje na Kosovu (OVSE) so lahko samo ugotovili, da so Srbi »pretiravali« pri uporabi sile. Vodja »verifikatorjev« William Walker (na sliki AP v modri vetrovki) je ob tem dodal, da nobena od sprtnih strani ne spoštuje premirja. Resnici na ljubo je UCK po zadnji srbski ofenzivi napovedala, da preklicke premirje.

Na 2. strani

FJK / SPORAZUM MED DESNICO IN SEVERNO LIGO

Na Deželi nova »proračunska« koalicija

Opozicija (Oljka in komunisti) je pred glasovanjem polemično zapustila sejo

Rdeča Kmera Kieu Sampan in Nuon Chea sta se predala

PHNOM PENH - Visoka voditeljka Rdečih Kmerov Khieu Samphan in Nuon Chea sta se po besedah sefa kambojskih oboroženih sil Measa Sophea predala oblastem, ker hoceta živeti kot »navadna državljana«. To sta izjavila funkcionarja v pismu kambojskemu premieru Hunu Senu. Samphan je izjavil, da priznava vlado in ustavo kambojske kraljevine. Nuon Chea pa je zapisal, da se čuti počasneje, kako bo lahko prispeval pri utrjevanju miru, stabilnosti in sprave v ljubljeni Kambodži.

Khieu Sampan je bil premier med tragičnim režimom Rdečih Kmerov v šestdesetih letih, ko je umrlo skoraj dva milijona Kambodžanov. Nuon Chea pa

je po mnenju izvedencev neke vrste ideolog Rdečih Kmerov.

Neki neimenovani funkcionar je povedal, da bo obema morda sodilo mednarodno sodišče. Resnici na ljubo so Združeni narodi uvedli preiskavo o pokolih Rdečih Kmerov, tako da bi proti njihovim voditeljem sprožili proces zaradi zločinov proti človeštvu. Rezultate te preiskave bo že januarja pregledal generalni sekretar OZN Kofi Annan. Izgledi, da bi obema res sodili, so malenkostni. Doma jim ne bodo, ker sta se gotovo predala po jamstvih, sojenje pred mednarodnim sodiščem pa je malo verjetno, ker se bo Kitajska skoraj gotovo poslužila pravice veta, ker je podpirala Rdeče Kmere proti Vitnamcem.

TRST - Deželni svet je v četrtek ob zori odobril finančni proračun in triletni razvojni načrt, ki ju je predložila vlada Pola svobosčin. Slednja ni več manjšinska, saj so finančne dokumente podprli tudi svetovalci Severne lige, kar najbrž napoveduje rojstvo nove politične koalicije.

Svetovalci opozicije (Oljka, SKP in SIK) se niso udeležili glasovanja in so ponoči iz protesta zapustili sejo. »Proračunski večini« so polemično očitili, da je med razpravo prezrla načela demokratičnega soočenja in da se je vedla skrajno arogantno.

Na 2. strani

JANEZ PAVEL II. / ZA BOŽIČ PROTI »DRŽAVNEMU MAŠČEVANJU«

V Zda gluhi na obsodbo smrtne kazni

Upokojeni sodnik iz Floride: »Obsodili na smrt ljudi, ne da bi bili prepričani v njihovo krivdo«

WASHINGTON - Papezeve besede na božični dan proti smrtni kazni niso padle na rodovitna tla v Združenih državah Amerike. Glasnik predsednika Billa Clintona je dejal, da predsednik sicer spoštuje Janeza Pavla II. (telefoto Ap), vendar je stališče Clintona glede smrtne kazni nespremenjeno.

Ameriški mediji so posvetili malo pozornosti papeževim besedam ob božičnem blagoslovu »urbi et orbi«, se manj prostora pa so dali vprašanju smrtne kazni. Prihodnjega 26. januarja bo Janez Pavel II. priletel na obisk v Zda, in sicer v zvezno državo Missouri. Prav naslednjega dne bi morali v tej državi usmrtili obsojenca: da bi se izognili polemikam, so usmrtili

tev prenesli za nekaj dni, ne pa pomilostili obsojenca.

Te dni so v Zda »praznovali« 500. smrtno kazen, od kar so po razsodbi ameriškega vrhovnega sodišča leta 1976 spet uvedli smrtno kazen. »Državno mascevanje« odobrava večina ameriških državljanov in zato se politiki ne nameravajo zameriti znatnemu delu svojih volilcev.

Prav na božični dan je sodnik Gerald Kogan iz Floride ob upokojitvi priznal, da v »dveh ali treh primerih ni bil prav popolnoma prepričan o krivdi ljudi, ki so jih obsodili na smrt...« Sodnik Kogan je znan nasprotnik smrtne kazni in kaže, da je sodeloval na procesih, na katerih mu ni uspelo prepričati ostalih sodnikov.

Gorica: nova bolnica nepotrebna?

GORICA - Ravnatelj Zdravstvene ustanove za Gorisko Gianni Baratti je izbral včerajšnji praznični dan, da je javnosti predstavil svoje stališče o vprašanju lokacije goriske splosne bolnišnice. Baratti noče več nove bolnišnice, ker ugotavlja, da je v treh letih potreba po leziscih padla od 400 na 300, za to pa naj bi bilo dovolj poslopje bolnišnice Janeza od Boga, ki je danes v zasebni lasti verskega reda usmiljenih bratov. Obnoveitev poslopja in selitev naj bi bila najcenejša in najhitreje izvedljiva rešitev.

Na 6. strani

Slovenija obeležila dan samostojnosti

LJUBLJANA - Dan samostojnosti, 26. december, v Sloveniji obeležuje tisti dan leta 1990, ko so uradno razglasili izide plebiscita, na katerem so se prebivalci Republike Slovenije 23. decembra 1990 z veliko večino glasov odločili, naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država.

V skladu s to odločitvijo je slovenska skupščina 25. junija 1991 sprejela temeljne osamosvojitvene akte in dan kasneje tudi razglasila neodvisnost.

Na 2. strani

Trst: stališče SSk o šoli in o zaščiti

TRST - Pokrajinsko tajništvo stranke Slovenske skupnosti je objavilo politično stališče o sklepih pokrajinske programske konference, ki se je ukvarjala tudi z usodo slovenskih nizjih in visjih srednjih sol.

SSk nadalje ponavlja svoja znana precej kritična stališča o zaščitnem predlogu poslanca leve sredine Domenica Masellija.

Na 3. strani

Predstavili cd ploščo pevk TFS Stu ledi

TRST - Droben, vendar dragocen zvočni zapis pevskega ljudskega izročila: v sredo zvečer je ženska pevska skupina Stu ledi predstavila cd ploščo Tam gori za našo vasjo. Gre za posnetek slavnostnega koncerta ob 15-letnici delovanja pevk v okviru TFS Stu ledi, plošča je izšla pri ZTT, pri tej kot pri ostalih pobudah ob 25-letnici TFS Stu ledi je sodelovala ZSKD.

Na 19. strani

Opčine

Narodna ulica 134

MOON BABY

otroška konfekcija

SREČNO 1999

KOSOVO / SRBSKI »KAZENSKI« POHOD

Na Kosovu krvavi božični prazniki

Zveza Nato in OVSE zaskrbljena - Milošević je dokončal čistko v vrhovih svoje vojske

BEOGRAD, PRISTINA - Po ponedeljkovem umoru nekega policista in ker se kosovski odpor vedno bolj širi v mesta, so srbske varnostne sile na območju Podujeva (kakih 30 kilometrov od Pristine) izvedle širokopotezno akcijo »čiščenja«, pri kateri so uporabljale tranke in težko topništvo. Trenutno je znano, da je življenje izgubilo osem albanskih civilistov, koliko je bilo padlih med pripadniki Osvobodilne vojske Kosova pa ni znano. Med varnostnimi silami sta bila dva vojaka ranjena, eden lazje, drugi pa težje.

Na kraj spopadov so z zamudo prispeli »verifikatorji« Organizacije za varnost in sodelovanje na Kosovu (OVSE), ki so lahko samo ugotovili, da so Srbi »pretiravali« pri uporabi sile. Vodja verifikatorjev William Walker je ob tem dodal, da nobena od sprtih strani ne spoštuje premirja. Resnici na ljubo je Osvobodilna vojska Kosova (UCK) po zadnji srbski ofenzivi napovedala, da preklice premirje in da bo sedaj z orožjem branila albansko civilno prebivalstvo.

Sodeč po bornih vesteh, ki prihajajo s Kosova, se je UCK že začela v težkih zimskih razmerah posluževati klasičnega oblik gverilkega vojskovanja in terorističnih akcij v mestih. V takih pogojih srbskim silam ne preostaja drugega, kot da se poslužujejo represalij proti civilnemu prebivalstvu. Tako se je izvedelo, da so iz vasi Dranica srbske sile neznanu kam odpeljale 12 članov neke družine.

Včeraj so se srbski tanki in topništvo že vrnili v svo-

je vojašnice. Kot običajno so za seboj zapustili nove mrtve in novo razdejanje, kar se stopnjuje mrznosti do srbskega okupatorja med kosovskimi Albanci.

Nic cudnega torej, da so tako pri OVSE kot pri zvezi Nato skrajno zaskrbljeni. Vsi so upali, da bo relativno premirje trajalo vsaj do pomladi, zadnji dogodki pa zgovorno dokazujejo, da se to ne bo zgodilo. Srbi se verjetno ne bodo spustili v širokopotezne ofenzive, temveč v omejene »kazenske« pohode, tako da si ne bodo nakopali srda za hodnih zaveznikov. To vsaj upajo v Beogradu, kjer so dokončali čistko v vrhovih jugoslovanske vojske. Milošević je torej iz vojske odstranil vse, ki ga niso ubogali na vsak ukaz in ki so celo imeli različna mne-

nja o reševanju kosovske krize. Neizodostno število neoboroženih »verifikatorjev« se seveda boji nadaljnega razvoja dogodkov. Pred Srbi se čutijo nekako se varne, ker jih ti o akcijah obveščajo z zamudo, ko so v bistvu že končane. Lahko bi pa se nehote znašli v križnem ognju med pripadniki srbskih sil in UCK. V takem primeru bi bili s svojimi modrimi bundami v zasneženi pokrajini prave žive tarče.

Medtem OZN pošilja nove vojske v Makedonijo, ki bi po potrebi priskočili na pomoč »verifikatorjem«. Diplomacija se seda zaveda, da miru na Kosovu ne bo, dokler ne bodo na terenu prisotne oborožene mirovne sile, a na tako varjanto ne pristajata ne Beograd in ne Moskva.

DEŽELA / GLASOVANJE MED POLEMIKAMI

Proračunska koalicija Lige in Pola svoboščin

Opozicija je iz protesta zapustila sejno dvorano

da je treba vse finančne dokumente odobriti pred koncem leta. Morebitna zacasna oziroma izredna proračunska uprava bi

namreč oskodovala celotno deželno skupnost, saj bi do odobritve bilance zamrznila vse načrtovane investicije in podobno. Sporazum pa je ostal popolnoma mrtva crka, saj so predvsem ligasi (najbolj glasi je bil Beppino Zoppoloto) vztrajali, da je treba bilanco odobriti pred božicem in tako seveda zavrniti vse popravke opozicije.

Prislo je do ostrih polemik in do preprirov. Nova seja načelnikov skupin se je končala brez dogovora, nakar je opozicija strnjeno zapustila sejo in vso odgovornost za nastalo situacijo naprtila Ligi in desni sredini. Umik iz dvorane je napovedal nekdanji predsednik Dezele Giancarlo

Cruder, ki je novi koaliciji očital, da je zavrnila tudi tiste amandmaje, za katere se je soglasno opredelila pristojna svetovalska komisija in ki zadevajo življenjske interese FJK.

Najbolj pade v oči zavrnitev popravka, s katerim bi se morala Furlanija-Julijanska krajina aktivno vključiti v evropski transportni koridor št. 5 Barcelona-Kijev. Prvi podpisnik popravka je bil nekdanji odbornik za prevoze levi demokrat Giorgio Mattassi. Proti njegovemu ustališču je vohemehtno nastopila zlasti tržaška svetovalka Severne lige Federica Seganti, ki je predlagala in dosegla, da bi se o tem vprašanju predhodno izrekla neka nepojasnjena strokovna komisija, ki jo je treba sele ustanoviti. Deželni svet je (vedno z glasovi Pola in Lige) zavrnil tudi popravek, ki je namenjal pet milijard lir za posodobitev železniške proge Trst-Ronke.

V tem polemiknem vzdusju je predsednik Antonio Martini (na sliki) za jutri dopoldne spet sklical sejo deželne nega parlamenta. Skupščina ima na dnevnem redu izvolitev odbornika, ki bi moral prevzeti mesto »opozicijskega« upravitelja Renza Travanuta. Pogojniki je obvezen, čeprav kaže, da bodo za novega odbornika iz vrst desnorsredinskega zavezništva predsednika Roberta Antonioneja tokrat glasovali tudi predstavniki Bossijeve stranke. Na dnevnem redu imajo tudi odobritev zakona, ki je formalno vezan na proračun. V vsakem primeru je pričakovati nove polemike in nove politične napetosti.

VIDEM / PO BOMBNEM ATENTATU

Odkrivajo osupljive podrobnosti

Nekateri izražajo domnevo, da ne gre za primer »racketa«

VIDEM - Preiskovalci so dali razumeti, da ne bodo imeli lahkega dela pri iskanju krivcev za krvavi bombni atentat, v katerem so v sredo navsezgodaj zjutraj izgubili življenje trije policijski agenti. Oba lastnika trgovine, Paolo Albertini in Maurizio Fasano, trdita, da jima ni nihče nikoli grozil, kar naj bi izključevalo domnevo, da gre za ustrahovanje in izsiljevanje. Tudi v nekatere policijskih krogih, ki niso vpleteni v preiskavo, naj bi se utrjevalo prepričanje, da je atentat prehud odgovor na običajne metode »racketa«. Paolo Albertini, ki je bil ob eksploziji ranjen in je se v bolnišnici, je na navojnici opazil tudi velik vlečni kavelj, kot da bi nekdo hotel navojnico iztrgati, kar bi lahko dalo misliti na poskus tatvine, vendar kaže, da agenti niso tega mnenja, kavelj naj bi služil le za odtegnitev pozornosti. Nasploh so preiskovalci zelo redkobesedni: namestnik državnega pravdnika

Leghissa je dejal, da bodo zaslišali se nekatere družabnike Albertinija in Fasana, ki se v Vidmu, Basaldelli in Palmanovi ukvarjata se z drugimi dejavnostmi. Ni hotel komentirati govoric o domnevnem masčevanju proti enemu od lastnikov, tistemu, ki stanuje blizu trgovine.

Medtem prihajajo na dan nekatere podrobnosti, se najbolj je osupljiva tista, da agenti niso prišli pred trgovino prav v trenutku, ko je bomba eksplodirala, temveč so bili tam že okrog deset minut. Čakali so na prihod gasilcev, ki naj bi pogasili ogenj, ki so ga neznanci prizgali pod bombo, kar jim je bilo usodno.

Oglasilo se je tudi združenje italijanskih občin Anci, ki poudarja potrebo po skupnih naporih za zagotovitev varnosti (pogreba treh agentov se je udeležilo tudi okrog 30 županov iz FJK, med katerimi je bil tudi tržaški župan Illy).

Polovico manj sredstev za vse gorske skupnosti

Kmetje jezni in razočarani

TRST - Sklep deželnega sveta, ki je za pet milijard lir zmanjšal prispevke gorskim skupnostim (od 12 na 7 milijard), je močno razburil te krajevne ustanove. Zelo zaskrbljen nad klestenjem deželnih sredstev je tudi upravni odbor Kraske gorske skupnosti, ki se boji, da bi ta sklep oviral ali celo postavil pod vprašaj načrt o medobčinskem Kraskem parku. Sredstva so krčili v pričakovanju odobritve reforme gorskih skupnosti, o kateri se govori že vrsto let, konkretnih sklepov pa se ni videti na obzorju. Sodeč po političnem položaju bo treba na ta preustroj najbrž počakati še nekaj let.

Zelo jezni nad deželno upravo so tudi kmetje, se posebno Zveza neposrednih obdelovalcev (Coldiretti). Njen deželni predsednik Roberto Rigonat meni, da ni več časa za dialog z Deželo, a le za oster protest vseh kmetovalcev iz FJK. Rigonat zelo negativno ocenjuje dogovor med desnico in Severno ligo, ki bo po njegovem imel uničevalne učinke ne samo za kmetijski sektor, temveč tudi za vso deželno skupnost. Deželni svet je z glasovi Antonionejeve koalicije in ligase kletil za kar deset milijard lir proračunska sredstva, ki jih FJK redno namenja razvoju kmetijstva.

LJUBLJANA / OSMO OBLETNICA PLEBISCITA

Štefanovo dan slovenske samostojnosti

26. decembra so razglasili izide plebiscita, s katerim so Slovenci izbrali samostojnost

LJUBLJANA - Dan samostojnosti, 26. december, v Sloveniji obeležuje tisti dan leta 1990, ko so uradno razglasili izide plebiscita, na katerem so se prebivalci Republike Slovenije 23. decembra 1990 z veliko večino glasov odločili, naj Republika Slovenija postane samostojna in neodvisna država.

Plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije se je udeležilo 93, 2 odstotka volilnih upravičencev, za samostojno in neodvisno državo pa jih je glasovalo 88, 2 odstotka. V skladu s to odločitvijo je slovenska skupščina 25. junija 1991 sprejela temeljne osamosvojitvene akte in dan kasneje tudi razglasila neodvisnost. Temeljni osamosvojitveni akt je bila Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije.

Razglasitvi neodvisnosti je sledila desetdnevna vojna, v kateri je Slovenija zmagala, vendar pa je bila slovenska skupščina prisiljena sprejeti brionsko deklaracijo, s katero je zamrznila nadaljnje izvajanje osamosvojit-

tvenih aktov. Po izteku moratorija iz deklaracije je Slovenija 8. oktobra 1991 dokončno začela ravnati kot povsem neodvisna država. Uvedla je lastno valuto, vzpostavila nadzor na vseh svojih mejah ter sprejela novo ustavo in zakone. Nova ustava Republike Slovenije, sprejeta 23. decembra 1991, je prinesla pomembne spremembe v obliki, organizaciji in pristojnostih parlamenta. Nov ustavni zakon je uzakonil državno ureditev, značilno za večstrankarske politične sisteme. V letu 1992 se je vzpostavila in utrjevala slovenska državnost; Slovenija je postala mednarodno priznana država, članica OZN in številnih drugih mednarodnih organizacij. Decembra 1992 so bile najpomembnejši dogodek predsedniške in parlamentarne volitve, ki so pomenile dokončno slovo od starega političnega sistema.

Slovenska državnost in prizadevanja Slovenije za samostojnost imajo dolge korenine, njihovo krepitev pa je pomenila že pluralizacija kulture in znanosti konec 70. in v začetku 80. let; ta

pluralizacija je prehitela politično. Politiki in gospodarstveniki so se nasprotovanju centralizaciji in težnjam po demokratizaciji pridružili v drugi polovici 80. let. Nova revija št. 57 in proces proti JBTZ ter v zvezi s tem nastanek Odbora za varstvo človekovih pravic so težnje okrepili in med drugim pospešili nastajanje opozicijskih političnih gibanj in strank. Te so jasneje kot uradna slovenska oblast zahtevale suvereno slovensko državo in spremembo slovenske ustave za zagotovitev političnega pluralizma, ekonomske suverenosti in pravice do samoodločbe. Kljub nasprotovanju jugoslovanskih oblasti je Slovenija leta 1989 uzakonila večstrankarski sistem, naslednje leto pa so bile izvedene prve večstrankarske volitve, na katerih je opozicija zmagala nad strankami, ki so pomenile kontinuiteto s prejšnjim režimom. V razpravah o položaju Slovenije v SFRJ je bilo leta 1990 še govora o konfederaciji, potem pa je bila sprejeta odločitev o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. (STA)

O B V E S T I L O

Vsem bralcem, ki so se množično odzvali na našo izredno ponudbo za poskusno prejetanje Primorskega dnevnika na dom, se prisrčno zahvaljujemo.

Obenem jih obveščamo, da imajo čas
do 6. januarja 1999,

da nam potrdijo naročnino

(tel. 040-7786300) za prihodnje leto,

ker bomo po tem datumu

ukinili vse poskusne naročnine.

Uprava Primorskega dnevnika

PREVOZI / PO ZNANIH POLEMIKAH

Državne železnice zagotavljajo boljše povezave s Trstom

Poseg župana Riccarda Illyja
Kmalu sredstva za avtocesto

Železniška uprava bo z novim urnikom, ki bo stopil v veljavo prihodnjo pomlad, izboljšala sedanje (precej slabe) povezave z Milanom in Rimom. Tako zagotavlja župan Riccardo Illy, ki je imel v preteklih dneh vrsto srečanj z odgovornimi pri železnicah, ki so mu, kot receno, napovedali ukrepe v korist boljših povezav s Trstom.

Kot znano, so železnice z zimskim urnikom spremenile vozni red nekaterih pomembnih vlakov, začeni s tistimi, ki dnevno povezuje naše mesto z Rimom. Ta vlak, ki odpotuje iz Trsta v zgodnjih večernih urah, pride v Rim dejansko ob zori, tako da se potniku v bistvu izplača seveda dražja vožnja z letalom. Podobno se dogaja

tudi s povezavami z Milanom, da ne govorimo o hitrem vlaku »pendolino«, ki vozi le do Benetk. Illy je glede vsega tega dobil nekaj konkretnih obljub.

Iz Rima pa medtem prihajajo tudi nekatera pomembna zagotovila v zvezi s financiranjem avtocestnega omrežja v naši pokrajini, začeni s odsekom med Lakotiscem ter mejnim prehodom Skofije. Minister za prevoze Enrico Micheli je županu uradno obljubil, da bo država v kratkem dala na razpolago 300 milijard lir v triletno 1999-2001 za dokončno izvedbo tega projekta. V tem primeru bi manjkala le še ustrezna konvencija s podjetjem ANAS ali z deželno avtocestno družbo Autovie Venete.

AKTUALNO / POKRAJINSKO TAJNIŠTVO

SSk o naših šolah in zakonski zaščiti

Kritika tržaški odborici za šolstvo Poropat
Na kakšnem ozemlju bo veljala zaščita?

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti je z zmernim zadovoljstvom sprejelo novico, da je pokrajinska konferenca za solsko avtonomijo sprejela predlog slovenskih predstavnikov in s tem ohranila vse slovenske srednje sole, tako nižje kot tudi visje. Glede združitve didaktičnega in srednjesolskega ravnateljstva pri Sv. Jakobu, s podružnico v Rojanu (tako imenovana »vertikalizacija«), gre za izbiro, ki je po eni strani pozitivna, ker daje tej osrednji mestni soli možnosti razvoja in izboljšanja zaradi večjih finančnih sredstev, po drugi strani pa predstavlja solska reforma še neko novost in bo treba zato pazljivo

slediti celotnemu dogajanju, da ne bi imeli negativnih posledic. Kot tudi bo treba pozorno slediti postopku na Deželi, ki ima zadnjo besedo pri solski ureditvi.

SSk pa čudi stalisce tržaške odborice za šolstvo Basse Poropat, ki ni hotela sprejeti obveze za uporabo bivše občinske pralnice, kjer bi dogradili in izpopolnili solsko poslopje v Ul. Frausin pri Sv. Jakobu. In to kljub temu, da je občinski odbor že lani sprejel resolucijo svetovalcev Petra Močnika in Andreja Berdona, da se to poslopje prenove in posodobijo. Odbornik Uberto Fortuna Drossi je letos, ob sklepu razprave o proračunu, na izrecen poziv istih svetovalcev zagotovil, da predstavlja ta sola objekt, v katerega misli tržaška Občina v naslednjem triletnem investirati denar za njegove potrebe. Se posebej, če bo tam nastalo neko solsko središče, kot se tudi obeta. Potrebno bo sedaj slediti temu problemu znotraj uprave in večine na Občini.

Pokrajinsko tajništvo SSK pozorno sledi javni razpravi o problematiki zaščitnega zakona za Slovence in soglasja s tistimi, ki ne morejo sprejemati golega potrjevanja stanja manjšine, kot je tisto, ki je nastalo po tolikih desetletjih bolj ali manj nasilne asimilacije. »Potemtakem imajo prav tiste sile, ki najprej zasedejo neko območje, izzenejo ali pobijejo tamkajšnje prebivalstvo in nato zahtevajo priznanje nastalega

dejanskega stanja«. Noben narod ne more tega sprejemati, kot tudi ne more sprejemati izjav, s katerimi naj bi »pomirjevali« večino, češ da jo slovenska manjšina itak ne bo ogrozila. Tako razmisljanje, meni SSK, je skregano z zdravom pametjo in s pravica manjšin, ki jih je Italija sprejela v nestetih mednarodnih in evropskih konvencijah.

Ravno tako SSK soglasja s tistimi, ki vidijo v sporu okoli problema Narodnega doma le enega izmed izzivov Maselijevega osnutka in verjetno niti najhujšega. Hujska sta gotovo nedorečenost ozemlja na katerem bo veljala zaščita manjšinskih pravic, in problem zajamčenega političnega zastopstva manjšine, ki ga predvidevajo tudi evropske listine o manjšinah. Predajanje strateskih odločitev manjšinske zaščite neki komisiji, ki ne daje nobenih zagotovil, ni prava rešitev za Slovence v Italiji.

Zato je pokrajinsko vodstvo SSK sklenilo, da se bo se naprej borilo za pravičnejši zaščitni zakon za slovensko manjšino. »Za tak zakon, ki ne bo samo za večne case zamrznil obstoječe stanje, ampak, ki bo tudi nudil našemu narodu moralno in materialno zadostnost za boljšo bodočnost. Če bi se vse slovenske politične sile temu prepričano posvetile, pozitiven rezultat gotovo ne bi izostal«, piše se v tiskovnem sporočilu Slovenske skupnosti.

NOVICE

Bencin s popustom do 7. januarja

Tržaska trgovinska zbornica sporoča, da so podaljšali veljavnost letosnje količine bencina po znižani ceni (sinja kartica) vse do prihodnjega 31. januarja 1999. Do istega datuma so podaljšali tudi veljavnost letošnjega popusta za nakup plinskega olja.

Prijave azbesta do konca januarja

Devinsko-nabrežinska občinska uprava sporoča, da so podaljšali rok za predstavitev popisnih pol za azbestne izdelke do prihodnjega 31. januarja. Pole so na razpolago v občinskem tehničnem uradu od ponedeljka do petka od 10. do 12. ure, ob ponedeljkah pa tudi od 15. do 17. ure. Urad nudi tudi vse potrebne informacije, in sicer na telefonski številki 040 - 2017310/1.

Končno odpotovali ukrajinski mornarji

Sinoci so odpotovali s tržaške železniške postaje stiri mornarji, ki so bili od letošnje spomladi na krovu ukrajinske ladje Albatros, ki jo je sodstvo zaplenilo in odredilo prisilno zasidranje v novem pristanisku. Ker niso dobivali plače in nobene drugačne pomoči od brodarja, so preživeli osem mesecev v skrajno težkih razmerah, celo brez gretja in razsvetljave. Preživljali so se s pomočjo humanitarnih organizacij, sindikatov in posameznikov, ki so jim izkazali solidarnost. Mornarji so odpotovali z vlakom v Odeso, torej na dolgo potovanje, ki pa jim pomeni vrnitev v rojstne kraje in k družinam.

Nepoznavanje slovenščine na dolinski pošti

Primož Sancin je naslovil na vrsto institucij pisni protest, ker so na dolinski pošti, kjer je med drugim sam namesčen, namestili novega načelnika, ki ne obvlada slovenščine, kar ni v skladu z ustavo in z določili za zaščito slovenske manjšine.

PROMETNA NESREČA

Za motociklista iz Boršta so si pridržali prognozo

Na Bazoviški cesti se je včeraj popoldne okrog 17. ure težje poskušoval 41-letni motociklist Erol Petaros iz Boršta, zdravniki so si zanj pridržali prognozo, medtem ko je imel več sreče njegov mladoletni prijatelj D. D., ki si bo opomogel v mesecu dni.

Nezgodna se je pripetila v višini križišča z Ul. Fabiani, ki pelje v Lonjer. Petaros je bil namenjen proti središču mesta, v isto smer je vozil tudi 60-letni avtomobilist Fabio Doratti, ko je prislo do trčenja: ni jasno, če je motociklist zadel v avtomobil ali obratno. Dinamiko bo pokazala preiskava, ki jo vodi karabinjerji. Zdravniško pomoč je potreboval tudi Doratti, okrevljal bo v 10 dneh.

Včeraj pozno ponoči, okrog 1. ure, pa se je na odcepu pokrajinske ceste, ki v višini Padric zavije na avtocesto, težje poskušoval 21-letni Tržacan T.C.. Odpeljali so ga v katinarsko bolnišnico, kjer so ga sprejeli na oddelek za intenzivno terapijo, prognozo so si zdravniki pridržali. Mladenec se je skupaj z 28-letnim M.M. peljal v terenskem vozilu, ki je iz nepojasnjenih razlogov zapeljalo s ceste. Sopotnik se je le laže poskušoval.

VČERAJ NA PROSEKU, ZA BOŽIČ V NABREŽINI

Koncerta v znamenju tradicije

Nastopa pihalnih orkestrtov sta bila zelo odmevna

Godbeno društvo Prosek je imelo včeraj v proseškem Kulturnem domu tradicionalni božični koncert. Kar dvajset takih koncertov se je doslej zvrstilo, nastop pihalnega orkestra pa privablja iz leta v leto več ljudi. Tudi včeraj so se vabilu na koncert odzvali ljudem v velikem številu, ki so dobesedno do zadnjega kotička napolnili dvorano Kulturnega doma.

Pihalni orkester je pod vodstvom Aljose Starca predvajal program 13 skladb od polke do disko glasbe. Na koncertu je kot sodelovala skupina Karst Rockers, pokrovitelj večera pa je bil zahodnokraski rajonski svet, ki je

zelel s tem dati priznanje godbenikom za njihovo delo in trud.

Prav tako tradicijo ima tudi koncert, ki ga Nabrežinsko godbeno društvo prireja za božič na domačem vaskem trgu. Godbeniki so tudi letos vzbudili zanimanje z izborom skladb, ki so popzivilo božično jutro.

Nabrežinski godbeniki imajo v načrtu za prihodnje mesece vrsto nastopov na raznih revijah in tradicionalni koncert ob pustu.

Na fotografijah KROMA zgoraj včerajšnji koncert proseških godbenikov, spodaj pa nastop nabrežinskih godbenikov na vaskem trgu.

ILEGALNI PRIBEŽNIKI / ŠTEVILNE ARETACIJE

»Baza« v Trstu in v Ljubljani

Pripeljali okrog 400 oseb - Dekleta čakala žalostna usoda

Pri novi kriminalni organizaciji, ki so jo nedavno odkrili in ki se je ukvarjala z ilegalnimi pribežniki (o njej smo na kratko že poročali), sta glavno vlogo na naši strani meje imela 52-letni Tullio Bressan in 22-letna Viktorija Sidorova iz Trsta, v Sloveniji pa 38-letni Nedeljko Gojić iz Ljubljane. Za zapahi se je znašlo se pet Tržacanj: 22-letni Emanuel Bressan, 21-letni Christian Argenti, 23-letni Denis Argenti, 32-letni Roberto Straziota in 30-letni Alessandro Milic. Aretaciji je zaenkrat usel 24-letni Marjan Kalinić iz Ljubljane, medtem ko so trojici prepovedali odhod v tujino (23-letnemu Massimilianu Abramiju ter 25-letnemu Luci Moviu iz Trsta in pa 30-letnemu Alfonsu Angeloru iz Apulije).

Operacijo, ki so jo poimenovali »Old Boy« po javnem lokalu v Ul. Ghirlandaio 22, ki ga je svojčas upravljal prav Tullio Bressan, so izvedli agenti sodnega oddelka pri obmejni policiji, koordinirala pa sta jo javna tožilca Raffaele Tito in Federico Frezza. V manj kot desetih mesecih je tolpa v Italijo pripeljala okrog 400 tujcev, med katerimi je bilo veliko deklet, ki so bile namenjene prostituciji: prihajali so iz Ki-

tajske, Pakistana, Bangladeša, Ukrajine, Moldove in ZR Jugoslavije. Za prehod meje so si izbrali tri različna območja: pri Lipici, od koder so po gozdu šli do glavne ceste pri Bazovici; pri Socerbu, od koder jih je pot peljala do Krogelj; pri Beki, iz katere so se po gozdu namenili do Borsta. Pribežnike so zatem z avtomobili večinoma prepeljali do Mester in Padove, kjer so jih prevzeli tisti, ki so »naročili« njihov prevoz v Italijo in pospremili do končne postaje, ki je bila bodisi v drugih mestih Italije kot drugih zahodnoevropskih državah. Večkrat so bili »naročniki« jugoslovanski državljani, ki izkoriščajo prostitucijo, mlada dekleta pa v glavnem iščejo v Moldovi in Ukrajini.

Organizacija je svojo bazo v Sloveniji imela v Ljubljani, v Trstu pa so se posluževali omenjenega javnega lokala »Old Boy« in pa stanovanja ukrajinske državljanke Sidorove v Ul. Mayer. Preiskava je trajala nekaj mesecev, sledili in prisluškovali so soferjem, nekatere so v sodelovanju s cestno policijo in tamkajšnjim komisariatom ustavili in aretirali v Mestrah. Pri preiskavi so aktivno sodelovali tudi agenti kriminalne policije iz Kopra.

Tudi na božični večer je prodajal marihuano in kokain

Ko je policija stopila v spalnico, je dekle odprlo predal nočne omarice, nekaj vzelo v roke in skušalo pognati skozi okno, vendar so agenti namero prepričali: kasneje so ugotovili, da je bilo v omarici mamilo, 271 gramov hasisa in skoraj gram kokaina. Sedaj je dekle, 22-letna Debora Mesiana, v videmskem zaporu, medtem ko je njen zarocenec, leto dni mlajši Samuel Cherin, zaprt v Trstu. Ob prihodu policije, ki se je pri preiskavi poslužila tudi posebej izurjenega psa finančne straže, sta bili v stanovanju še dve osebi, neki 24-letni mladenič, ki so ga ze poznali, imel je opravka z mamili, in neko 20-letno dekle: podrobno so ju preiskali, vendar nista pri sebi imele nič prepovedanega.

V Charinovo stanovanje v Ul. Foschitatti 13 so se agenti podali po zaslisanju 17-letne C.L. in 22-letnega Marina Mora. Ustavili so ju prav na Božič pozno zvečer, okrog 22. ure. Pri sebi sta imela nekaj mamila, 5, 4 grama hasisa in 0, 7 grama kokaina. Povedala sta, da ju je z mamilom oskrbel neki mladenič. Na podlagi njunih pričevanj so agenti prisli do zaključka, da gre za omenjenega Samuela Cherina, nakar je izvidnica v spremstvu izurjenega psa odšla do njegovega stanovanja v Ul. Foschiatti.

NOVICE

Vodeni obiski Černigojeve razstave v muzeju Revoltella

V muzeju Revoltella, kjer je do 28. februarja na ogled razstava del zadnjega daljšega obdobja ustvarjanja Avgusta Černigoja v postavitvi arhitekta Borisa Podrecca, redno prireajo tudi vodene obiske, ki so tradicionalno ob prazničnih dneh. Po včerajšnjem popoldanskem bo vodeni ogled tudi danes dopoldne ob 11. uri, ko bo Guidijeva popeljala obiskovalce v peto nadstropje, kjer so razobešena Černigojeva dela. Popoldne ob 17. uri pa bo Raffaella Sgubin, ki je v istem muzeju pripravila prikaz svečanih oblek trzasega modnega mojstra Renata Balestre, vodila obiskovalce od eksponata do eksponata, ki so razstavljeni po celem muzeju.

20. festival tržaške narečne popevke

Kot vsako leto ob koncu decembra so tudi letos v dvorani Rossetti pripravili festival popevke v italijanskem tržaskem narečju. Letosnja prireditev, ki se bo začela drevi ob 21. uri, bo zaradi jubileja nekoliko obogatena. Dvajseti festival, štirinajsti zaporedni v gledališču Rossetti, pa je pobraten s prvim vsedravnim narečnim festivalom »Città di Venezia - Nagrada Zlata gondola«. Kot ostale doslej ga je pripravil ideator prireditve Fulvio Marion, tudi tokrat pa bodo izkupicek namenili v dobrodelne namene, in sicer Italijanskemu združenju za raziskavo rakastih obolenj. Posamezne izvajalce, ki morajo predstaviti izvirne skladbe z ustreznimi besedili, bosta spremljala zbor in orkester Giorgeda Records.

Dvanajsti dunajski večer

Jutri popoldne ob 18.30 bo v gledališču Rossetti tradicionalni koncert, ki ga ob koncu leta prireja Stalno gledališče FJK v sodelovanju z Glasbenim združenjem Aurora Ensemble. Gre že za dvanajsto izvedbo Dunajskega večera, nastopil pa bo Komorni orkester FJK, ki ga bo vodil Romolo Gessi. Program bo posvečen dunajski opereti, prvi del pa izrecno Franzu Leharju ob 50-letnici njegove smrti. Z orkestrom bo jutri nastopila sopranistka Silvia Martinelli.

Nastopa skupine Acquainboca '98

V dvorani Salezijancev v Istrski ulici 53 bo danes in jutri zvečer ob 20.30 narečna predstava »Care le mie babe!«, prosto povzeto po zamisli E. de Filipa. Nastopili bodo člani skupine Acquainboca '98, ki jo sestavljajo alkoholiki v zdravljenju in pa tisti, ki so se zdravili pri pristojnih službi trzasega zdravstvenega podjetja. Pobudnica predstave je služba za zdravljenje alkoholikov pri zdravstvenem podjetju, sodeloval pa je rajonski sosvet za Staro mitnico in Sv. Jakob.

Občinski muzeji ob praznikih

V tem prazničnem obdobju so tržaski občinski muzeji večinoma odprti, zaprti bodo prvega januarja. Drugače bodo odprti po običajnem urniku, priredili pa bodo tudi vodene ogleda. V Rizarni bosta zadnja vodena ogleda danes in naslednjo nedeljo, 3. januarja ob 11. uri razstave o rasizmu in fašističnem antisemitizmu. V nedeljah dopoldne so specializirani vodici na razpologo tudi v muzeju Sartorio, kjer so na ogled Tiepolove risbe. V istem muzeju je na ogled razstava o tržaskih židovskih družinah, vodeni obiski so ob nedeljah ob 11. uri in izjemoma tudi ob torkih popoldne ob 16. uri,

GOJENCI DIJAŠKEGA DOMA

Teden dni na smučiščih

Včeraj so iz Sežane odpotovali na zimovanje v Kranjsko goro

Včeraj dopoldne so iz Sežane odpotovali na zimovanja v Kranjsko goro gojenci Dijškega doma Srečka Kosovela. Na letosnjem zimovanju sodeluje 54 gojencev z 8 vzgojitelji in bolničarko, »odpravo« pa vodi Tomo Kraševac.

V Krajski gori bodo gojenci domovali v celodnevni šoli. Na snegu bodo razdeljeni v skupine glede na spretnost v smučanju, smučarske veščine pa bodo izpopolnjevali pod vodstvom dveh učiteljev. Na snegu bodo do 2. januarja (foto KROMA).

BOLJUNEC / STARODAVNI LJUDSKI OBRED NA GORICI

Lepo zimsko vreme dodalo čar lučanju

V gledališču domači tamburaši in dramska skupina z Opčin

V teh dneh se poleg cerkvenih vrstijo tudi posvetna obredja: med temi je gotovo najpristnejše lučanje, ki ga vsako leto na stefanovo obnavljajo v Boljuncu. Gre za starodavni ljudski obred, ki mu pravzaprav težko določamo izvor in celo pravi pomen. Bajje v čisto posvetnem okolju, kot je vaski trg, delno »posnema« prizor iz krščanske zgodovine, in sicer kamenjanje sv. Stefana. V čisto »poganski« razlaga pa bi lahko lučanje bilo svojevrsten obred kmečke družbe in okolja, v katerem so v prvi vrsti soudeležena vaska dekleta, se posebno nekoč v tisti starostni dobi, ki je bila godna za možitev.

Mimo raznih pomenov, ki jih lahko po ustnem izročilu ali drugače priso-

dimo običaju, je lučanje za današnje dni predvsem priloznost za obujanje starih domačih navad in tudi priloznost za srečanje med samimi vaščani. Za obujanje lučanja skrbijo članice boljunske dekliske, ki se v zadnjih letih se posebno zavzeto združujejo v tej stari in obenem pristni

obliki vaške organiziranosti. Lučanje začnejo ob danes zal mehanskem pritkovanju zvonov, ki označujejo konec popoldanskega »žegna«. Dogananje traja vsega skupaj približno deset ure, je pa izredno zgoščeno in doživeto. Prvo jabolko zaluča načelnica dekliske, nato ji sledijo vse

ostale: z dolgimi meti jabolka preplavijo vso Gorico, boljunski trg. Sprva jih lučajo samo dekleta, nato pa se jim pridružijo še ostali, predvsem vaščani.

Včerajšnje lučanje (foto KROMA) je bilo se posebnost, saj ga je spremljalo čudovito zimsko sonce, ki je v Boljuncu privabilo tudi lepo število »zunanjih« gledalcev. Po lučanju je v občinskem gledališču sledila vsakoletna prireditev, ki jo na stefanovo priredi domače SKD France Prešeren. Tokrat so se občinstvu predstavili člani domačega tamburškega ansambla in pa igralci dramske skupine SKD Tabor, ki so tudi v tej breski vasi predstavili svojo letošnjo uspešnico Rusa riga črnez ugrade. (dam)

REPENTABOR / OB POMEMBNIH JUBILEJIH ŠOLE

Na Col so priletele čarovnice

Predstavo priredila KD Kraški dom in OŠ Alojza Gradnika

V nedeljo popoldan so v Kulturno dvorano na Colu priletele na lesenih metlah zlobne čarovnice (foto KROMA). Pridno so se ucile najstrasnejše vragolije in se preizkusale v carobnih spretnostih. Toda znasla se je med njimi svetlolaske, ki ni mogla biti podobna in je vse vrazje nacрте podrla. Spoprijateljila se je s Petrom in njegovim bratom in jima posodila metlo, da sta lahko resila dom pred plameni, ki jih je pricalarica najnevarnejša coprnica Musnica. Gozdni carovnik Gadji strup jo je zato dal zapreti v kleto. Iz pasti jo je resil pogumni Peter, tako da je na svojo pisical zaigral melodijo, ki je pregnala vse carovnice. Tedaj so v gozdu bolj veselo zavetele roze, med njimi pa so ponovno radostno poskakovali zajcki.

Naj ne misli bralec, da je vse to bilo prav zares. Bila je le bozicna predstava, ki so jo uprizorili vsi repentabski osnovnosolci. Igro je uspešno priredila in mojstrsko režirala gospa Stana Milic. Predstavo sta priredila KD Kraski dom in

OS Alojza Gradnika in sodi v okvir prireditve ob 25. obletnici poimenovanja in 125. obletnici repentabske sole. Igrico so ucenci vadili v popoldanskem solskem casu, saj imajo od letos na Repentabru pouk s podaljšanim bivanjem, med katerim so solarji s pomočjo učiteljic pripravili se marsikaj lepega. Gledalce so presenetili s spletom prelepih bozicnih pesmi, s plesanjem zvitega kola po dvorani, predvsem pa s prisilicnim voščilom, v katerem so za leto 1999 zaželeli vsem polno zdravja, vrhnan kos denarja in mnogo elana pri delu. Zraven so se natisnili celo vrsto barvanih voščilnic ter izdelali raznovrstne polocene bozicne okraske.

Številna publika je osnovnosolce, njihove učiteljice in vse, ki so sodelovali pri predstavi pozdravila z dolgim aplavzom. Vsi so si nazadnje izmenjali bozicna in novoletna voščila ob bogato obloženi mizi. In... sladek prigrizek je raznežil tudi najbolj hude carovnice.

Velma Puric

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA, 27. decembra 1998
SVETA DRUZINA

Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.27 - Dolzina dneva 8.46 - Luna vzide ob 12.45 in zatone ob 0.38

Jutri, PONEDELJEK, 28. decembra 1998
NEDOLZNI OTROCI

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 6,4 stopinje, zračni tlak 1029 mb narašča, brezvetrije, vlaga 51-odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 9,9 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

Rodila sta se Niccolò Zampiron in Nurah Omar.

Umrli so: 86-letna Otavia Crevatin, 42-letni Dorian Benvenuti, 90-letna Angela Pozzetto, 74-letna Silvana Segnani, 60-letna Brigitta Bebert, 83-letni Egidio Pavan, 95-letna Lucia Cherin, 28-letni Luca Ferri, 91-letna Angela Martino, 96-letna Caterina Poggi, 73-letni Cesare Bonato, 62-letni Ennio Bastiani, 82-letna Anna Fischer, 87-letni Romano Fegitz, 94-letni Galliano Del Maschio, 87-letna Luigia Apollonio, 73-letni Domenico D'Iorio, 85-letna Rosalia Regent, 71-letni Giorgio Spazzal, 75-letni Ferruccio Roiatti, 93-letna Cecilia Pezza, 76-letna Maria Silvestri, 85-letna Eufemia Stojnic, 61-letni Giampaolo Mosca, 80-letni Ercole Martinolli, 90-letna Maria Zudich, 77-letna Ada Zvokelj.

OKLICI: delavec Renato Riccobon in uradnica Tiziana Gerin, mizar Dario Giannacaro in gospodinja Ana Lidia Santana Castillo, lekarnar Massimo Marzini in lekarnarica Federica Benussi, risar Davide Benedetti in otroška varuska Francesca Bitetto, gostilničar Bruno Turola Colia in poklicna bolničarka Jeanne Marie Cwphers, obrtnik Sebastien Bonfanti in nacrtovalka Erika Filograna.

LEKARNE

Nedelja, 27. decembra 1998

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Trg Ospedale 8 (tel. 040 767391), Ul. Commerciale 21 (tel. 040 421121), Trg Unità 4 (tel. 040 365840), Trg Giotti 1 (tel. 040 635264), Istrska ulica 33 (tel. 040 638454), Milje - Lungomare Venezia 3 (tel. 040 274998), Općine, Prosška ulica 3 (tel. 040 214441).

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Trg Ospedale 8, Ul. Commerciale 21, Milje - Lungomare Venezia 3.

Općine, Prosška ulica 3 (tel. 040 215170) - s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 19.30

Istrska ulica 33.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Trg Ospedale 8, Ul. Commerciale 21, Trg Unità 4, Milje - Lungomare Venezia 3.

Općine, Prosška ulica 3 (tel. 040 215170) - s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Unità (tel. 040 365840).

Od ponedeljka, 28. decembra 1998 do sobote, 2. januarja 1999

Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Ginnastica 6 (tel. 040 772148), Ul. Curiel 7 (tel. 040 281256).

Bazovica (tel. 040 226210) - s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30

Ul. Ginnastica 6, Ul. Curiel 7, Trg Venezia 2.

Bazovica (tel. 040 226210) - s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Venezia 2 (tel. 040 308248).

Petek, 1. januarja 1999

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Ul. Ginnastica 6, Ul. Curiel 7, Trg Venezia 2, Bazovica (tel. 040 226165).

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. Ginnastica 6 (tel. 040 772148), Ul. Curiel 7 (tel. 040 281256).

Bazovica (tel. 040 226210) - s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30

Ul. Ginnastica 6, Ul. Curiel 7, Trg Venezia 2.

Bazovica (tel. 040 226210) - s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Venezia 2 (tel. 040 308248).

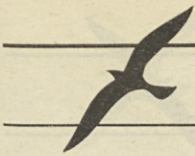
118: hitra pomoc in dezurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)

Za dostavljanje nujnih zdravil na dom tel. 040 350505 - Televisa.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.

Urad za informacije Zdravstvenega podjetja: 040 573012 od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure.

Urad za informacije bolnišnic: 040 3992724 od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure.

ZVEZA VOJNIH INVALIDOV
ZDRUŽENJE AKTIVISTOV OSVOBODILNEGA GIBANJA
DRUŠTVO SLOVENSKEGA UPOKOJENCEV
PODPORNO DRUŠTVO V ROJANU

s sodelovanjem **KROŽKA KRUT** sporočajo udeležencem

NOVOLETNE DRUŽABNOSTI

dne 29. decembra 1998 v gostinski soli v Izoli
»Hotel Riviera«, da je odhod avtobusov iz Sestlana
ob 15.30 in iz Trsta, Trg Oberdan (deželna palača)
ob 16. uri.

VSTOP SAMO Z VABILI

KINO

ARISTON - 15.00,
16.45, 18.30, 20.15, 22.05
»Il principe d'Egitto«, ri-
sani film, prod. Steven
Spielberg.

EXCELSIOR - 16.05,
18.10, 20.10, 22.15 »Il
mio West«, r. Giovanni
Veronesi, i. L. Pieraccio-
ni, Harvey Keitel, David
Bowie.

**EXCELSIOR AZZUR-
RA** - 15.00, 16.20, 17.40,
19.05, 20.35, 22.05 »La
gabbianella e il gatto«, ri-
sani film.

AMBASCIATORI -
15.30, 17.00, 19.00,
20.30, 22.15 »Mulan«, ri-
sani film, prod. Walt Di-
sney.

NAZIONALE 1 -
16.00, 18.00, 20.05, 22.15
»Così è la vita«, i. Aldo,
Giovanni in Giacomo.

ZLATARNA URARNA

Mladen
Škerlj

Ul. Fabio Filzi 5/A
Trst - Tel. 040.638374

project
RACUNALNIKI
Project C200-32/2.1
15" ekran in Win98
od 1.599.000 lir
INTERNET
od 432.000 lir/leto
MODEMI
zunanj od 149.000 lir
Repentaborska, 28 - Opcine
tel.: 040 21 44 72
e-mail: PEproject@spin.it

NAZIONALE 2 -
15.15, 17.40, 20.00, 22.20
»La maschera di Zorro«, r.
Martin Campbell, i. A.
Bandaras.

NAZIONALE 3 -
15.10, 16.25, 17.45,
19.05, 20.30, 22.15 »La
gabbianella e il gatto«, ri-
sani film.

NAZIONALE 4 -
16.00, 18.00, 20.05, 22.15
»Celebrity«, r. Woody
Allen, i. Leonardo di Cap-
rio, Melanie Griffith.

MIGNON - 15.30,
17.15, 19.00, 22.00 »Così
è la vita«, i. Aldo, Gio-
vanni in Giacomo.

CAPITOL - 15.45,
17.50, 19.55, 20.00, 22.10
»C'è posta per te«, i. Tom
Hanks, Meg Ryan.

ALCIONE - 16.00,
18.00, 20.00, 22.00 »Al
di là dei sogni«, i. Robin
Williams.

PRIREDITVE

**BAZOVIŠKA ŽU-
PNJA** in zbori, ki de-
lujejo v župniji, vabijo
danes, 27. decembra
1998 ob 16.30 v cerkev
sv. Marije Magdalene v
Bazovici na prireditve
BOŽIC SKOZI CAS.

V **NABREZINI** bo do
sv. Treh kraljev tudi letos
BOŽICNA RAZSTAVA v
župnijski dvorani, v po-
poldanskih in večernih
urah. Poleg jaslic iz raz-
nih dežel in solske mla-
dine ter motivov naših
izvedencev, bo razstava

slik goriskega slikarja Ro-
berta Faganella. Tradicio-
nalni koncert božičnih
pesmi bo predvidoma v
nedeljo, 3. januarja 1999
ob 16. uri. Nastopil bo
ljubljanski oktet Deseti
brat. Vabljeni!

**VOKALNO-INSTRU-
MENTALNA SKUPINA
NOMOS** vas vabi na
BOŽICNE KONZERTE ki
bodo v nedeljo, 3. ja-
nuarja ob 15. uri v cerkvi
v Pliskovici na Krasu, v
sredo, 6. januarja ob
16.30 v cerkvi pri sv. Iva-
nu v Trstu in v nedeljo,
10. januarja ob 19. uri v
stolnici v Kopru. Zased-
ba: Aldo Zerjal - bas,
Tanja Sabadin - flavta,
Aljosa Tavcar - fagot, or-
gle, ksilofon in kitara,
Aljosa Saksida - orgle,
mandolina, el. rog in vio-
lina. Na koncertu v Kop-
ru bo flavto igral Gior-
gio Klauer.

OBVESTILA

**COS FRANA VENTU-
RINIJA, MLADINSKI
DOM BOLJUNEC** in SKD
F. PRESEREN, PD SLO-
VENEC, KD KRASNO
POLJE in KD J. RAPO-
TEC obveščajo, da se bo-
do za »tepežnico« otroci
zbrali jutri, v ponedeljek,
28. decembra ob 14. uri v
Borstu pri cerkvi, na
Gročani na placu in v
Prebenegu pri lipi. Za
»zivitorej« pa bo sesta-
nek za otroke v pone-
deljek, 28. decembra ob
11. uri v Mladinskem do-
mu v Boljuncu.

**TRZASKA KNJIGAR-
NA** obvešča, da bo jutri,
v ponedeljek, 28. t. m.
odprta z normalnim de-
lovnim urnikom.

**STRANKA KOMUNI-
STICNE PRENOVE** vabi
na tradicionalno predno-
voletno družabnost jutri,
v ponedeljek, 28. decem-
bra ob 18.30 v Ul. Tara-
bocchia 3.

**KK ADRIA, Zadruga
Lonjer-Katinara in Skd
Lonjer-Katinara**, vabijo
člane in prijatelje na

družabno srečanje, ki bo
v torek, 29. t. m., v društ-
venih prostorih v
Lonjerju ob 20. uri z na-
menom da se poslovimo
pd letosnje sezone in
nazdravimo prihajajoče-
mu letu 1999.

V **GALERIJI
TRZASKE KNJIGARNE**
je na ogled razstava treh
mladih likovnikov.

**STRANKA KOMUNI-
STICNE PRENOVE -
KROŽEK KRAS** vabi čla-
ne in impatizerje na
praznično srečanje v to-
rek, 29. decembra ob 20.
uri v gostilni Dolores in
Fabio v Prečniku.

**ODBOR ZA LOČENO
UPRAVLJANJE JUSAR-
SKEGA PREMOŽENJA
PROSEK** vabi vse do-
mače organizacije, društ-
va in vaščane na sesta-
nek, v torek, 29. decem-
bra 1998, ob 20. uri, v
Kulturnem domu na Pro-
seku. Na sestanku bo od-
bor podal obračun
opravljenega dela ter po-
rocal o pobudah in nacrti-
h, ki jih ima v progra-
mu. Vabljeni!

**ZVEZA VOJNIH IN-
VALIDOV, ZDRUŽENJE
AKTIVISTOV OSVOBO-
DILNEGA GIBANJA,
DRUŠTVO SLOVEN-
SKIH UPOKOJENCEV,**

**PODPORNO DRUŠTVO
V ROJANU** s sodelo-
vanjem **KROŽKA KRUT**
prirejajo tradicionalno
NOVOLETNO DRUŽAB-
NOST, v torek, 29. decem-
bra 1998 ob 17. uri v
gostinski soli v Izoli - Re-
stavracija Riviera. Vstop
z vabili, ki so na razpolo-
go na sedezu KRUT-a,
Ul. Cicerone 8. Prevoz z
avtobusom.

**SOMPD VESELA
POMLAD** vabi na ogled
razstave, ki v sliki in be-
sedi prikazuje dvajsetlet-
no pevsko pot mladih
pevcev. Razstava bo od-
prta do torika, 29. decem-
bra, s sledečim urnikom:
od torkih in petkih, od
18. do 20.30 in ob ne-
deljah, od 10. do 12. ure.

**ZVEZA SLOVENSKE
KULTURNIH DRUŠTEV**
v sodelovanju s FOTO
TRST 80 in s Fundacijo
Lucchetta, Ota, D'Ange-

lo, Hrovatin vabi na
ogled razstave SASA
OTA - fotografski opus v
prostorih Zadružne
kraske banke na Opci-
nah. Fotografije bodo na
vpogled do 30. decembra
s sledečim urnikom: de-
lavniki od 16. do 19.30;
sobote, nedelje, prazniki
od 10. do 12.30. Vablje-
ni!

BOLJUNCANI, v cetr-
tek, 31. decembra vas bo-
do v popoldanskih urah
obiskali osnovnosolci in
vam voscili vso srečo s
tradicionalnim »zivitorej«.

**ODSEK ZA ZGODO-
VINO** pri NSK bo zaprt
do 31. decembra.

**DEKLISKI ZBOR VE-
SNA** prireja v sredo, 6.
januarja 1999 tradicio-
nalno koledovanje. Zbi-
ralisce ob 11. uri pred
cerkvijo. Sodeluje tudi
otroski zbor Vesna.

**OTROCI IZ TREBEN-
SKEGA VRTCA** in **PR-
VOSOLCI COS P. TO-
MAZIČA** vabimo vse
stare, vaščane in prija-
telje na ogled jaslic, ki
smo jih pripravili v vaski
cerkvi. Urnik: vsak dan
od 9. do 17. ure do
vključno 6. januarja
1999.

V **TRGOVSKEM CEN-
TRU IL GIULIA** je na
ogled fotografska razstava
članov šestih fotokrožkov
s Trzaskega v sklopu vse-
državne zveze FIAF. So-
deluje Foto Trst '80.

MAJENKA DOLINA v
sodelovanju s SD BREG
prireja smučarska izleta v
Mokrine (Pramolli) 17.
in 24. januarja '99.
Odhod ob 6. uri iz Sance.
Vpisovanje v trgovini pri
Martini Mauri. Za infor-
macije tel. 0338-5032176.

**UCENCI 4. IN 5. RAZ-
REDA COS PINKO TO-
MAZIČ** v Trebcah pri-
pravljamo raziskavo o
mlekaricah na Krasu.
Zbiramo pričevanja, spo-
mine, fotografije in pred-
mete. Vse, ki bi nam radi
pomagali, prosimo, naj
tel. na st. 040-214300 ali
naj se javijo na solo v
Trebcah st. 33, od 8.15 do
15. ure.

**KD SLAVKO SKAM-
PERLE** organizira v ja-
nuarju tečaj latinsko-
amerških plesov, pod
vodstvom koreografa
Uroša Andica. Za infor-
macije in vpisovanja
poklicati na tel. st 040-
213153 (ob večernih urah
- Tatjana).

ČESTITKE

Na dan Božiča je praz-
noval nas »PAPI DA-
RIO« rojstni dan. Dvak-
ratni vsenajbolše mu
voscijo Suzana in Miche-
la. Cestitkam se pri-
družijo tudi žena Carme-
la, Korado, Sandro in
brat Danilo.

ŠOLSKE VESTI

DTTZG ZIGE ZOISA
obvešča, da bo tajništvo
zaprto v dneh 31. 12.
1998 in 2. 1. 1999.

**URAD SINDIKATA
SLOVENSKE SOLE** bo ob
priliki božičnih in novo-
letnih praznikov zaprt od
24. decembra 1998 do
vključno 6. januarja
1999.

Darujte za
Sklad
Albina
Bubniča

MALI OGLASI
tel. 040 7786333

**RIBOGOJNICA
GLINSCICA**
v Boljuncu
bo odprta
30.
in 31. t.m.
od 8. do 13. ure
tel. 040.228297
imamo tudi prvič skotski losos

MALE PSICKE matere
Golden retriever podarimo
ljubiteljem zivali. Tel. 040-
201329 ali 0335-6835456.

SEAT MARBELLA '90, z
opravljenim tehničnim pre-
gledom, novimi gumami, no-
vim zavorami ter neoporeč-
no karoserijo, prodam za
2.000.000 lir. Tel. st. 040-
314590 ob urah obedov.

TEKMOVALNE SMUCI
Elan, za veleslalom, nove, se
pakirane, 203 cm prodam za
400.000 lir. Tel. na st. 040-
314590 ob urah obedov.

UGODNO PRODAJ ma-
lo rabljene smučarske cevle
st. 33-35 in 35-36 ter 150 cm
visoke smucke. Tel. 040-
281242 (v večernih urah).

PRODAM dvostanovanj-
sko hišo z vrtom. Tel. 040-
231255.

ISCEN v najem vinsko
klet, približno 300-400 kv.m
v Brdih ali okolici Tel. 0360-
956540.

AGRITURIZEM ima
Ostrouška, Zagradec 1. Ob
cetrkih zaprto.

OSMICO sta odprla Pieri-
na in Walter Mokor v Lako-
tiscu st. 398.

OSMICA pri Piscancih.
Silvano Ferluga vabi na
pokušno odprtih in stekle-
nicenih vin.

OSMICO sta odprla
Marcelo in Ervin Doljak v
Samatorci, st. 22.

OSMICO sta odprla
Cvetka in Mirko Brisak v
Briscah.

OSMICO ima Mavrica v
Medje vasi st. 10.

PRI BIBCU v Križu je od-
prto ob cetrkih, petkih in so-
botah. Tel. st. 220722.

26.12.1988 26.12.1988

Minilo je deset let
odkar nas je zapustil nas
drugi

Zdravko Kante

Z ljubeznijo se ga spo-
minjajo

**zena Marta in sinova
Dario in Sonia z
družinama**

Prosek, 27. decembra 1998

27.12.1988 27.12.1988

Tamara

Si vedno v naših srcih!

**Mama, tata in brat
Andrej**

Opcine, 27. decembra 1998

Ob nenadni izgubi dra-
ge mame izrekajo iskreno
sozalje Graciji in družini

**Cristiana, Franco, Korado,
Kristina, Mara, Mitja,
Nataly, Niko in Tanja**

Ob izgubi drage mame
in none Vide izrekajo
Lii, Niki in Jaru iskreno
sozalje

Franco, Susanna in Matej

†
Za vedno nas je zapu-
stil nas dragi

Romano Stocchi

**Zalostno vest naznanja
zena ter ostalo sorodstvo**

Pogreb bo jutri, v po-
nedeljek, 28. decembra
ob 12. uri iz mrliske vezi-
ce v Ul. Costalunga na re-
pentabrsko pokopališče.

Trst, 27. decembra 1998

†
Po dolgi bolezni nas je
zapustil

Giorgio Jazbar

Zalostno vest sporočajo

starsi Alba in Stanislav,

zena Buba, hčerke Edith,

Ester in Sara z

družinami ter sestra

Nadja z družino

Pogreb bo v torek, 29.
decembra ob 9.20 iz mrt-
vašnice v Ul. Costalunga.

Trst, 27. decembra 1998

ZAHVALA

Mesec dni po smrti

**Jureta
Cancianija**

se ga družina spominja
z neizmerno ljubeznijo in
se zahvaljuje vsem prija-
teljem, tovarišem in oseb-
nostim mestnega politic-
nega in družbenega
življenja, ki so ga počasti-
li s svojo prisotnostjo.

Trst, 27. decembra 1998

ZAHVALA

Družina Latino se isk-
reno zahvaljuje vsem so-
rodnikom in vaščanom,
ki so z nami sočustvovali
in nam izrazili sozalje ob
izgubi našega predragega

Vittoria

Vedno boš v naših sr-
cih

**tvoja Giovanna s
hčerkami in vnuki**

Repentabor,
27. decembra 1998

Zalovanju družine Le-
gisa in posebej naših cla-
nov Lie z Mariom, Gra-
cije, Niuke in Jara se pri-
družuje

Jadralni klub Cupa

Ob izgubi drage mame
izreka globoko sozalje
Lii in družini

SK Devin

NOVOLETNI KONCERT

ki ga bo izvajal mednarodni mladinski sinfonični orkester
**YOUNG MUSICIANS INTERNATIONAL
SYMPHONIC ORCHESTRA**
pod vodstvom dirigenta Igorja Kureta.

Koncert bo:

v Trstu, v gledališču Rossetti,
v nedeljo, 3. januarja 1999, ob 17.30
in v

Gorici, v Kulturnem domu,
v torek, 5. januarja 1999, ob 20.30

Vabila lahko dvignete v:

ZADRUŽNI KRAŠKI BANKI

ZADRUŽNI KREDITNI BANKI BOBERDOB

ZADRUŽNI KREDITNI BANKI SOVODNJE

KMEČKI BANKI GORICA

NOVICE

V Gradišču skupinska razstava »Sodobna umetnost 98«

V galeriji sodobne umetnosti »L. Spazzapan« v Gradišču so v sredo odprli skupinsko razstavo osemnajstih likovnikov iz goriskega prostora. S svojimi deli so prisotni italijanski in slovenski umetniki. Jedro sestavlja skupina likovnikov, ki je bila prisotna na nedavni razstavi v Novi Gorici. Razstava sodi v načrt »Sodobna umetnost 98«, ki ga uresničuje goriska pokrajinska uprava v sodelovanju z nekaterimi občinami na Goriskem, Mestno občino Nova Gorica in Goriskim muzejem.

Do srede glasbeni večeri v gorških gostinskih lokalih

Glasbeni večeri v gostinskih lokalih v Gorici v prireditvi odbornstva za kulturo se nadaljujejo do srede, 30. t.m. Drevi ob 20. uri bo v gostilni »Al Ponte« v Grojni nastopila skupina Gaetano Valli trio. Jutri in v torek bo v restavraciji Rosenbar v Ul. Duca d'Aosta ter v gostilni Maligaj (Pri Lojzicu) igral ansambel Folk Ensemble, ki ga sestavljajo nekateri člani skupine Zuf de žur. V sredo bo zaključni večer v gostilni Pri luni v Oberdankovi ulici, kjer bo nastopil jazz saksofonist Nevio Zaninotto skupaj z Oscarjem Marchionijem in Aljoso Jeričem.

Pekarne in jestvinske trgovine danes odprte

Po dveh prazničnih dneh bodo trgovine danes lahko odprte. To velja tudi za trgovine z živili in pekarnice. Jutri bodo vse trgovine lahko odprte ne glede na običajno tedensko zaporo.

Gandin podpredsednik Pro Loco

Ezio Gandin je postal podpredsednik društva Pro loco. Imenovali so ga te dni na seji upravnega odbora. Zamenjal bo pred kratkim umrlega Eduarda Flaumeneja. Odbor Pro loco sestavljajo Sergio Piemonti (predsednik), Ezio Gandin (podpredsednik), Silvia Arosio (odgovorna za gospodarske zadeve), Franco Ungaro (tajnik), Giampiero Crismani, Guerino Demarchi, Maria Rosaria De Vitis, Andrea Mocchietti, Paolo Koll (člani odbora) ter Anna Maria Boileau (predsednica nadzornega odbora) in Angelo Capizzi (predsednik razsodišča).

ZDRAVSTVO / KAM Z BOLNIŠNICO

Baratti utemeljuje razloge za selitev

Danes zadošča 300 postelj, za katere je dovolj prostora pri usmiljenih bratih

Ravnatelj Zdravstvene ustanove za Gorisko Gianni Baratti je po večtedenskem javnem molku spriču polemik glede izbire lokacije za novo ali prenovljeno gorisko splošno bolnišnico izbral včerajšnji praznični dan, da je s tiskovnim sporočilom obrazložil svoje stališče o tem vprašanju. Baratti se zavzema za preselitev v poslopje bolnišnice Janeza od Boga, zato je vse njegovo argumentiranje, tako kot že na srečanjih s konferenco županov, vodstvom Deželne agencije za zdravstvo, deželnimi svetovalci, predsedniki rajonskih svetov in sindikati, usmerjeno k utemeljitvi te izbire.

Predvsem skuša razložiti, zakaj se je premislil glede na pred približno tremi leti sprejeto odločitev o novi bolnišnici. Takrat, v zadnjih dneh leta 1995, razlaga, je takšna izbira bila najprimernejša glede na razmere v zdravstvu v tistem času. Kasneje je zdravstvena reforma uvedla dvoje novosti, ki sta bistveno spremenili stanje: obvezo, da se zmanjša število nepotrebnih sprejemov v bolnišnice in sanitarno mobilnost, po kateri gredo stroški za zdravljenje v strukturah izven območja lastnega bivališca v breme Zdravstveni usta-

novi, kateri bolnik pripada.

To je povsem spremenilo scenarij. Na Goriskem imamo v primerjavi z letom 1996 povprečno 300 bolnikov manj dnevno, stopnja hospitalizacije je padla od 250 na 180 promilov, pridobili smo 100 postelj RSA in usmerili precej sredstev v oskrbo na domu. Za severno Posočje, to je za gravitacijsko območje goriske bolnišnice, danes ni več potrebnih 400, temveč le 300 postelj. Sočasno se je bolnišnica Janeza od Boga z uvedbo oskrbe na domu in domov za neakutne bolnike RSA skoraj izpraznila, kar pa se preostaja dejavnosti v okviru konvencij z usmiljenimi brati, bi lahko prevzelo javno zdravstvo.

Zaradi tega je Baratti prepričan, da je treba splošno bolnišnico preseliti v poslopje Janeza od Boga. Pri tem se navaja, da obljubljenih 50 milijard ni dovolj za gradnjo nove bolnišnice, obnova sedanje stavbe v Ul. V. Veneto pa bi zahtevala preveč časa in nevšečnosti za bolnike. Selitev k Janezu od Boga bi nasprotno bila hitrejša, bolnikov ne bi bremenila in bi zagotovila prihranek tudi na bodočih rezijskih stroških, meni ravnatelj Zdravstvene ustanove.

BOŽIČ / NADŠKOFOVA POSLANICA

Prisotnost Kristusa potrebna za svet in slehernega človeka

Kaj bi bil svet in kaj clovestvo brez Jezusa? S tem vprašanjem se je goriski nadškof Antonio Vitate Bommarco (na sliki - foto Bumbaca) obrnil do gorških vernikov ob letosnjem praznovanju božica. Kristus in krščanstvo sta globoko zaznamovala dvatisočletno zgodovino clovestva in se danasnji svet, po drugi strani pa je Kristusova prisotnost pomembna tudi v srcu slehernega človeka, sicer bi v njem prevladovali egoizem, sovražstvo, sla po materialnih do-

brinah, obup in osamljenost, je poudaril nadškof. Vernike je zato pozval naj svoja srca ob praznovanju najpomembnejšega med krščanskimi prazniki na stezaj odprejo Kristusu in jim zelel, da bi jih njegova prisotnost spremljala skozi zadnje leto drugega tisočletja, ki se bo začelo čez nekaj dni.

Nadškof Bommarco je pri slovesni polnočnici in drugih božičnih obredih izrekel goriskim vernikom voscilo tudi v slovenscini in furlanscini.

BOŽIČNICE / NASTOPI UČENCEV OSNOVNIH ŠOL IN OTROK IZ VRTCEV

Praznovanja s poudarkom miru in solidarnosti

V zadnjih dneh solskega pouka pred začetkom božičnih in novoletnih počitnic so se malčki iz slovenskih otroških vrtcev in učenci osnovnih sol predstavili staršem na tradicionalnih božičnicah. S fotografom smo obiskali nekatere med številnimi prireditvami po Goriski. Nas pregled seveda sprico stevala in sočasnosti mnogih nastopov ne more biti popoln, ponuja pa zanimiv prerez truda in prizadevnosti, ki so ga kot vedno vložili v božične prireditve naši otroci in vzgojitelji.

Osnovni soli Josipa Abram iz Pevme in Ludvika Zorzuta s Plesivega sta praznično priložnost izkoristili za predstavitev projekta na temo Vinarstvo v Brdih, ki je učence zaposlil kar več solskih let. Slo je za zahtevno pa tudi navse zanimivo in prijetno izkušnjo, ki je učencem omogočila, da so spoznavali prav vse, kar je povezano z gojenjem trte in vinogradnistvom, torej z glavno gospodarsko dejavnostjo na njihovem briskem območju. Tako so tu-

di sami povezovali so in obrezovali trte, se udeležili trgatve, sledili postopku pridelovanja vina vse do stekleničenja, intervjuvali so vinogradnike, kletarje in someljeje, obiskali kleti, spoznali tradicije, poezije in pesmi povezane s trto in vinom. Iz vsega tega je nastal tudi filmski zapis, ki so ga prejšnjo soboto zvečer predstavili v nabito polni dvorani Bratuzvega centra v Gorici.

V Doberdobo so otroci iz

vrta, učenci osnovne sole Prezirovega Voranca in dijaki oddeljenih razredov nižje srednje sole Ivana Trinka pripravili v torek že običajno skupno božičnico, ki je bila ubrana na temo miru in prijateljstva. V različnih točkah, ki so izoblikovale kulturni spored malčkov, učencev in dijakov, so nanizali vrsto problemov, ki bremenijo sodobni svet, vendar je bilo globoko sporočilo prav vsakega besedila in sleherne pesmi usmerjeno v tiste vrednote, ki ljudi notranje bogatijo in jih osrečujejo. V doberdobski župnijski dvorani se je zbralo veliko stevalo navdušenih starsev in prijateljev, ki so trud učencev in njihovih vzgojiteljev nagradili s toplim aplavzom, s katerim so tudi podcr-

tali božično voscilo.

Skupno božičnico so priredili tudi v Steverjanu malčki iz otroškega vrta in učenci osnovne sole Alojza Gradnika. Otroci iz vrta so uprizorili prizorček o angelčkih, ki so iskali zvezdice, slednje pa repatico, ki je oznanjala rojstvo Jezuska. Učenci prvih dveh razredov so predstavili prizorček o Jozefu in Mariji, ki isceta prenočišče in ga najdeta sele pri revnem pastirju, večji učenci pa igrice o skupini otrok, ki išče Jezuska za jaslice, najdeta pa ga deklici, ki se na razliko od vrstnikov za trenutek odpove sta sebičnosti in naredita dobro delo. Prireditve so obogatili se s petjem slovenskih in angleških pesmi, recitacijami in voscili v vseh jezikih nasega obmejnega prostora.

Letosnja božična prireditve je bila za učence osnovne sole Petra Butkovića - Domna v Sovodnjah in njihove vrstnike z osnovne sole Vrh nekaj posebnega. Zbrali so se v torek zvečer v Kulturnem domu v Sovodnjah, kjer so najprej predstavili božični prizor, za-

tem pa so s pesmijo in pripovedovanjem seznanili poslušalce s tem, kako božič praznujejo v različnih deželah sveta. V drugem delu prireditve so učenci obeh osnov-

co. Učenci (starejši so medtem že presedlali na nižjo srednjo solo) so nonote in none ter sorodnike sprasevali po starih običajih, pa o tem, kako so se otroci včasih igrali, o pričakovanju Miklavža in podobnem. Vse so skrbno zapisovali in primerno obdelali in zdaj je to zabeleženo v knjigi, ki je soustvarjalcem in mentorjem lahko v ponos. O dogodku sta na torkovi prireditvi spregovorila župan Igor Petijan in občinski odbornik Leopold Devetak, medtem ko je misel o pomenu praznovanja božica in iskrena voscila izrekla ravnateljica g. Natasa Paulinova.

Na slikah (foto Bumbaca) v smeri urinih kazalcev: prizor s skupne božičnice sol in vrta v Doberdobo; steverjanski malčki iz otroškega vrta so tokrat bili pravi angelčki; na prireditvi v Sovodnjah so učenci ubrano zapeli; skupinska slika na odru Bratuzvega centra učencev in učiteljev osnovnih sol iz Pevme in Plesiva, ki so sooblikovali načrt Vinarstvo v Brdih

POKRAJINA / PRORAČUN 1999

Med glavnimi cilji tudi ureditev statusa manjšine

Skrb za vlogo Pokrajine

Pokrajinski svet je v torek pozno ponoči odobril proračun za leto 1999 in programsko poročilo ter triletni finančni nacrt za obdobje 1999-2001. Finančni in programski dokumenti so bili odobreni z glasovi pozicije, ob enem vzdržanem in šestih nasprotnih glasovih. Nekaj svetovalcev je bilo namreč odsotnih. Kakor smo že poročali, je opozicija skusala na osnutek finančnega nacrtu vplivati s predstavitvijo 32 amandmajev, vendar so bili vsi, z izjemo enega, zavrnjeni. Sprejeti amandma se nanasa na povišanje sklada za podeljevanje nagrad Pocar, Morassi, Marin, predlagala pa ga je Severna liga. Sklad se bo povišal za dodatne tri milijone lir.

Pokrajina bo v prihodnjem letu upravljala nekaj manj kakor 49 milijard lir (48 milijard in 860 milijonov). Od tega bodo za tekoče stroške namenili polovico proračunskih sredstev (24,4 milijarde), za investicije pa 13,2 milijarde.

Predsednik pokrajinske uprave Brandolin je v predstavitvi proračuna poudaril bistvene cilje (najpomembnejši je ugotovitev vloge pokrajine kot vmesne ustanove med občinami in deželo), ki jih bodo skusali uresničiti v prihodnjem in naslednjem letu. Med temi je izrecno navedeno tudi vprašanje dokončne ureditve statusa slovenske narodnostne skupnosti ob spoštovanju načel rstave in mednarodnih obveznosti italijanske republike.

V Štandrežu solidarnostna baklada za otroke z rakastimi obolenji

Rajonski svet Stanz d'Alba prireja danes v sodelovanju s krajevnimi športnimi društvi (pristopili so OK Val, BK Mak, KK Silec in SD Juventusina) Baklado za smehljaj. Gre za približno 4 kilometre dolg nočni solidarnostni pohod, katerega izkupiček bodo izročili predstavnikom združenja »Cuore amico«, ki ga bodo namenili v sklad za raziskovanje, zdravljenje in pomoč otrokom z rakastimi obolenji. Zbirališče za vse, ki se želijo udeležiti pohoda, bo na Trgu sv. Andreja, odkoder bo odhod baklade ob 17. uri. Prireditve bo ob vsakem vremenu, za otroke je obvezno spremstvo. Ob zaključku bodo udeležencem postregli s kuhanim vinom in sladicami.

KRONIKA / NA CESTI PRI MRZLEKU

V dveh dneh dve nesreči

V četrtek je v trčenju umrl 27-letni avtomobilist iz Kanala

Dve težki prometni nesreči sta se v četrtek zjutraj zgodili na cesti Solkan - Plave v bližini vodnega črpaliska Mrzlek. V četrtek, nekaj pred 19. uro, je v celnem trčenju med dvema avtomobila umrl 27-letni Tomaž P. iz Kanala, 35-letni Alfred D.B. iz Nove Gorice pa je bil težko ranjen. Lazje telesne poškodbe sta v nesreči zadobila tudi sopotnika v obeh avtomobilih. Po ugotovitvah policije je Alfred D.B. vozil z avto-

moblom volkswagen vento iz Plavi proti Solkanu ter v bližini zajetja Mrzlek prehitel pred njim vozeči avtomobil. Voznjo je po prehitovanju nadaljeval po levem voznem pasu se nekaj sto metrov in pri tem celno trčil v nasprotni smeri vozeči renault 5, za volanom katerega je bil Tomaž P. iz Kanala.

Na istem odseku ceste pa se je na božič, okrog 9. ure, zgodila še ena prometna nesreča, ki jo je zakrivil voznik stoenske, 21-letni Tomaž M. iz Kanala. V nesreči je bil težko ranjen 18-letni sopotnik Nedeljko prav tako doma v Kanalu.

Tomaž in Nedeljko sta se peljala iz Solkana proti Kanalu. Avtomobil je po vsej verjetnosti zaradi neprimerne hitrosti najprej zaneslo v desno, kjer je trčil v skalnati rob, od tam pa na drugo stran ceste, kjer je udaril ob zelezno ograjo. Skupil jo je kot receno voznikov sopotnik, ki je sedel na desni strani vozila.

KINO

GORICA
VITTORIA 1 15.00-16.45-18.30-20.15-22.00 »Mulan«. Walt Disney.

VITTORIA 3 15.00-17.40-20.15-22.30 »La maschera di Zorro«. I. Antonio Banderas.

CORSO Rdeca dvorana: 15.15-17.45-20.00-22.15 »Cosi è la vita«. I. Aldo, Giovanni in Giacomo.

Modra dvorana: 15.00-16.45-18.30-20.15-22.00 »Il principe d'Egitto«. S. Spielberg.

Rumena dvorana: 15.15-17.00-18.45-20.30-22.30 »Il mio West«. I. L. Pieraccioni.

TRZIC
EXCELSIOR 15.30-17.45-20.00-22.15 »Cosi è la vita«. I. Aldo, Giovanni in Giacomo.

COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00 »Il mio West«. I. L. Pieraccioni in H. Keitel.

CEAD
RISTORI 17.30-21.00 »Cosi è la vita«. I. Aldo, Giovanni in Giacomo.

PRIREDITVE

MIPIZ VRH SV. MIHAELA priredi danes ob 11. uri božičnico v cerkvi na Vrhu. Po masi bo blagoslov otrok, prizorček Jezusko darilo in nastop vokalne skupine Sovodnja dekle.

Moska oblačila
ODPRTO TUDI OB NEDELJAH
GORICA
ul. Carducci 24
tel. 0481/537561

OBVESTILA

DOBERDOBSKA OBČINSKA KNJIŽNICA obvešča, da bo 28. in 30. decembra zaprta.

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV sporoča, da bosta avtobusa za silvestrovanje jutri odpeljala po sledečem razporedi: 1. avtobus z Vrha skozi Sovodnje v Stanz d'Alba, 2. avtobus izpred gostilne Pavlin, skozi Podgorico v Stanz d'Alba. Oba avtobusa odpeljeta ob 16. uri. Povratek je predviden ob 23. uri.

ČESTITKE

Novopečeni doktorici fizike KATJI SFILIGOJ veselo nazdravljamo sosedje z Borjača.

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne bencinske črpalke

GORICA
AGIP - Ul. d'Aosta
ESSO - Ul. Brass
IP - Ul. Lungo Isonzo
ERG - Ul. Brig. Re
GRADIŠČE
IP - Trg Unità
TRZIC
ESSO - Ul. Boito
API - Ul. Cosulich
MONTESHELL - Ul. Boito
AGIP - Ul. Duca d'Aosta
RONKE
MONTESHELL - Ul. Redipuglia
ZAGRAJ
API - Trg Garibaldi
SLOVRENČ
AGIP - državna cesta 56
KRMIN
API - Drev. Ven. Giulia

VČERAJ-DANES

Podatki iz maticnega urada goriske občine v tednu od 19. do 24. decembra 1998:

RODILA SE JE: Deborah Tivan.

UMRLI SO: 62-letni Silvio Venier, 71-letni Carlo Piria, 93-letna Anita Forner, 94-letni Alberto Dilena, 73-letna Sergia Fabro, 86-letna Gemma Scaramuzza, 80-letni Tarsillo Molero, 94-letna Mafalda Benes, 85-letna Maria Melon, 90-letna Mercedes Maria Tomasinsig, 67-letni Luciano Giuseppi, 58-letna Anna Lesa.

POROČILA STA SE: ekološki delavec Gianluca Scuz in skrbstvena delavka Patrizia Mrakic.

OKLICI: delavec Paolo Persoglia in uslužbenka Elisabetta Tancredi, podjetnik Mario Giansini in glasbenika Roberta Gentile.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI - MORANDINI, Ul. Crispi 23, tel. 533349.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU - AL REDENTORE, Ul. IX Giugno 36, tel. 410340.

POGREBI

JUTRI: 9.30, Leopolda Noli vdova Krasček iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev pri Sv. Ani in na glavno pokopališče; 12.30, Paolo Bertossi iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev Srca Jezusovega in na glavno pokopališče; 14.30, Aquilina Pacor vdova Miniussi iz splosne bolnišnice v Pieris.

GORICA
Ulica Trieste 157

URNIK ZA PRAZNIKE:
V NEDELJO 27.12.:
09.00-13.00
V ČETRTEK 31.12.:
neprekinjeno 9.00-18.00
V SOBOTO 2. JANUARJA 1999
odprto z rednim urnikom

Voščimo vesele praznike

POSEBNA PONUDBA
OD 11. DO 31. DECEMBRA 1998

SIR PADANO EXTRA pakiran za kg	17.980	14.780
SIR EDAMER za kg		6.990
Mascarpone Land 250 g	1.980	1.680
MAASDAMER za kg	9.950	7.980
PEČENA PANCETA za kg		8.950
SUROVI MAJHNI PRŠUTI S KOSTJO za kg		9.950
MAJONEZA 500 g	1.650	1.280
TORTA SACHER 500 g	6.850	5.450
TEKOČI DETERGENT ZA VOLNO 1 l	2.450	1.680
MEHKI MANDOLAT PRELIT S ČOKOLADO 250 g	3.150	2.480
MEHKI MANDOLAT 200 g	2.450	1.980
PRAŽENI ARAŠIDI 500 g	1.980	1.480
ČOKOLADA MLEČNA/LEŠNIKOVA/FONDAN 100 g	650	490
BONBONI ŽELE 175 g	1.180	880
DANSKI MASLENI PIŠKOTI V PLOČ. ŠKATLI 454 g	3.480	2.880
KAVA "DON JEREZ" ORO 250 g	2.590	1.880
PENEČE VINO BRACHETTO D.O.C. 750 ml	7.980	6.580
WHISKY SCOTCH 700 ml	7.950	7.480

IZ ZMRZOVALNIKA
PREDHODNO KUHANJA SOLATA Z MORSKIMI SADEŽI 300 g
5.490
4.480

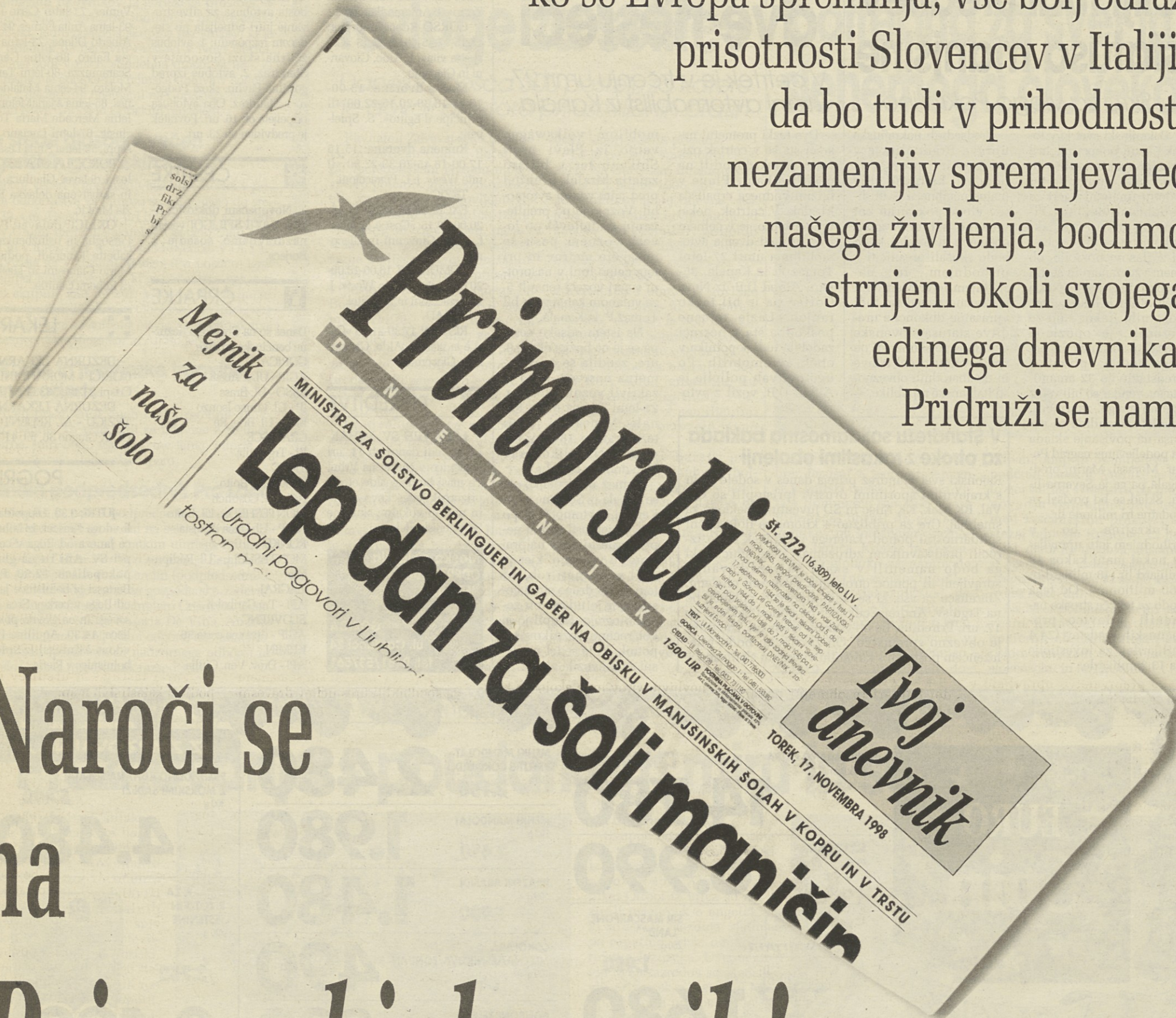
OMAKA ZA RIŽOTO IN TESTENINE 300 g
3.750
2.490

SLADKI GRAH 1.000 g
2.990
1.990

SLADOLED OKUS ZUPPA INGLESE - TIRAMISÙ 500 g
5.500
4.490

MOČ MANJSINE JE V DNEVNIKU!

Da bo lahko Primorski dnevnik v času,
ko se Evropa spreminja, vse bolj odraz
prisotnosti Slovencev v Italiji,
da bo tudi v prihodnosti
nezamenljiv spremljevalec
našega življenja, bodimo
strnjeni okoli svojega
edinega dnevnika.
Pridruži se nam!

Naroči se
na

Primorski dnevnik!

Naročnina ostane nespremenjena:

Prednaročnina za leto 1999 znaša (do 31. januarja) 330.000 lir.

Vsi naročniki bodo imeli pravico do naslednjih ugodnosti:

- vsako jutro vam bomo dostavili časopis na dom
- brezplačno vam bomo objavili male oglase in čestitke, ki jih sprejemamo tudi neposredno po telefonu.
- za novoporočence v letu 1999 bo naročnina brezplačna

PREDNAROČNINO LAHKO PLAČATE DO 31. 01. 1999

- na upravi Primorskega dnevnika v Trstu (tel. 040 7786300) in Gorici (tel. 0481 533382)
- na Goriškem in po vaseh na Tržaškem pri raznašalcih Primorskega dnevnika
- pri sledečih bančnih zavodih: Kmečka banka Gorica: t.r. št. 0404860
Zadružna kraška banka: t.r. št. 10730
Nova Tržaška kreditna banka: t.r. št. 8446/00
Zadružna banka Doberdob: t.r. št. 1910-2
Zadružna banka Sovodnje: t.r. št. 504-6

Vsem članom Zadruge
Primorski dnevnik bomo še
vedno nudili 10% popust za
vse male oglase in druge
objave, ki jih Primorski
dnevnik nudi neposredno
bralcem in naročnikom

Smernice Kraške gorske skupnosti o medobčinskem kraškem parku

DOKUMENT

Predsednik Kraške gorske skupnosti Marij Lavrenčič je na nedavni servisni konferenci predstavil smernice programa za ustanovitev kraškega parka. Zajetni dokument objavljamo skoraj v celoti.

UVOD

V pričujočem dokumentu so objavljene glavne smernice, ki naj bi bile sprejete v programskem sporazumu, v katerem bo določen obseg zascitenih naravnih območij (3. in 6. člen deželne zakon st. 42/1996); obenem bodo naknadno navedene programske vsebine in navodila za pripravo upravnega in investicijskega načrta Medobčinskega kraškega parka (MKP) kot tudi finančni viri, ki bodo potrebni za njegovo uresničitev in upravljanje.

Na marsikaterem posvetu in javnem srečanju, kot tudi s strani krajevne skupnosti, so bile večkrat poudarjene potreba, volja in zahteva, da se na Krasu ustvari aktivna zaščita, taka zaščita naj upošteva in zasleduje družbeno-gospodarski razvoj krajevne skupnosti, kompatibilno z varstvom okolja.

Aktivno zaščito bo treba uresničiti z obnavljanjem, promocijo, spodbujanjem in racionalizacijo tradicionalnih dejavnosti, ki jih je krasko prebivalstvo opravljalo v svoji zgodovini.

Poleg tega je treba ponovno poudariti, da ima MKP veliko možnosti, da postane privilegirana delavnica za trajnostni razvoj in za razvoj dejavnosti kompatibilnih z varstvom okolja na vseh področjih proizvodnje in človeškega delovanja; zaradi tega je smotno spodbujati take težnje, ki jih odražajo mednarodne direktive (Agenda 21, Rio de Janeiro, 1992).

V tej luči gre podpirati zamisel o parku-podjetju, oziroma o okretini in prozni upravni ustanovi MKP-ja (vloga je zaupana Kraski gorski skupnosti, v nadaljevanju KGS), upravni ustanovi, ki naj poleg pristojnosti za zaščito in ovrednotenje zgodovinsko-kulturnega ter naravnega premoženja razpolaga tudi s pristojnostmi in sredstvi za promocijo in spodbujanje proizvodnih dejavnosti, ki so prisotne na teritoriju in ki so kompatibilne z zaščito okolja.

Poleg tega sta odločujoči dejavniki za doseg zastavljenih ciljev, za učinkovito udejanjanje MKP-ja in za trajnostni razvoj, soudeleženost in soodločanje krajevne skupnosti, ki se izraža v vseh svojih organiziranih oblikah kot aktivni del procesa za ugotavljanje ciljev. Obstaja potreba po pripravi strategije za srednje-dolgoročno sirjenje MKP-ja na tak način, da bo mogoče vanj vključiti se dodatna območja in vasi. Slednji korak bo možen, ko bo v krajevni skupnosti zraslo zaupanje v pozitivne učinke, ki jih bo upravljanje MKP-ja imelo na razvoj kraškega ozemlja.

OBSEG

Predlagani obseg MKP-ja smo določili sporazumno z občinami po nekaj individualnih in skupinskih srečanjih. Kot določa 55. člen v 3. odstavku (deželni zakon st. 42/1996), se v prvem obdobju upošteva obseg, ki sovpada v najmanjši meri z obsegom, kot ga je določal Belcijski zakon (zakon st. 442/1971), v največji pa ostaja znotraj obsega Kraškega parka, kot ga določa Generalni deželni urbanistični načrt (55. člen, 23. odstavek deželne zakon st. 42/1996).

Tržaska pokrajina je predlagala vključiti v park tudi del Krasa, ki

spada pod Občino Milje. Pod pogojem, da ostanejo pristojnosti za upravljanje parka Kraski gorski skupnosti in da se prej preverijo določila 55. člena v zvezi z obsegom parka, ni predsodkov glede vključitve tega ozemlja v MKP. Vsekakor pa, upoštevajoč, da bi bilo za ozemeljsko nepretrganost parka potrebno vključiti vanj tudi nov del ozemlja Občine Dolina, in upoštevajoč tudi dejstvo, da slednja občina sedaj nima takega namena, bi to možnost preverili po začetnem »poskusnem« obdobju MKP-ja in ko se bodo preverjale možnosti za vključitev vanj tudi ostalih delov.

Trenutno ostajajo predlogi, da se v MKP vključijo samo se nekatera majhna območja, ki ne spadajo med tista, ki jih določa Belcijski zakon, ne med tista, ki jih določa splošni deželni urbanistični načrt. Namen te vključitve je izključno notranja nepretrganost MKP-ja, za kar je treba predhodno preveriti določila 55. člena (deželne zakon st. 42/1996) v zvezi z obsegom.

Poleg tega sta Občina Devin-Nabrezina in Občina Dolina predlagali nekatere spremembe rezervatov. Prva je izrazila potrebo, da se ustanovijo dve novi zasciteni območji kot jih določa zakon st. 394/1991 in sicer območje imenovano Costa dei Barbari in obmejni pas med Flondarjem in Sv. Lenartom. Druga je izrazila mnenje, da je treba pregledati obseg rezervata doline Glinsce glede na nekatere kritične točke.

Slednji predlogi, kot menijo same občine, bodo lahko upoštevani v naslednjem koraku, po poskusnem obdobju »učinkov parka« skupno z drugimi morebitnimi zahtevami.

Zgoraj predlagani obseg narakujejo naslednje utemeljitve:

- ustvarjanje homogene integracije zascitenega območja v sovpadanju z obcinskimi mejami;
- iskanje nekaterih točk za nepretrganost med posameznimi conami zascitenega območja;
- sprejemanje homogenih kriterijev za določanje obsega v vsaki občini, za kar se je treba potruditi, da se v območje MKP-ja vključi največje možno število con E in F ter izključijo pozidana, zazidljiva (A, B, C) ter ekstraktivna območja (D), kot jih določajo posamezni občinski regulacijski načrti.

Med pripravljanjem plana MKP-ja bo treba upoštevati kot iz njega izključen tudi »varovalni pas naselij« okrog pozidanih, zazidljivih (A, B, C) in ekstraktivnih območij (D), kot jih določajo posamezni občinski regulacijski načrti ali jih predlagajo občine same. S temi območji naj bi se časovno zadovoljile potrebe za bodoči razvoj naselij, ki mejijo ali spadajo v MKP.

Poleg tega so bili v določanju obsega MKP-ja upoštevani prednostni projektni predlogi, ki so jih predstavile občine. Tako so bile vključene v zasciteno območje cone, ki jih le-ti obsegajo.

Znotraj obsega se seveda izvajajo veljavni pogoji in omejitve varovalnih, cestnih, avtocestnih, pokopaliških in železnih pasov.

Za uresničevanje po-

trebne postopnosti v rasti MKP-ja (o katerem je govora v uvodu) bodo v programskem sporazumu določena občasna preverjanja in revizije instrumenta-parka tako, da bo mogoče na zahtevo zainteresiranih občin vnesti vse spremembe, ki bi se pokazale kot potrebne, glede na normative, predpise in obseg ali coniranje MKP-ja kot tudi glede na morebitno le prej predlagano širitev.

CILJI, KI JIH GRE ZASLEDovati

Splosni cilji, ki se bodo zasledovali v načrtovanju in upravljanju MKP-ja so zaščita, ovrednotenje in trajnostni razvoj kraškega teritorija.

- Zaščito pojmujeemo kot ohranjanje okolja v njegovem naravnem stanju in vzdrževanje učinkovite in uporabne kulturne dediscine.

- Ovrednotenje pomeni povečanje kakovosti naravnega in kulturnega okolja ter gospodarskega razvoja.

- Trajnostni razvoj opredelimo kot razvoj, ki lahko jamci zadovoljitev sedanjih potreb ne da bi ogrozil možnost prihodnjih generacij, da zadostijo lastnim potrebam. To v prvi vrsti pomeni razvoj, ki sciti okolje, racionalizira uporabo neobnovljivih virov in je ekološko kompatibilen.

V tem kontekstu so bili strnjeno podčrtani naslednji prioritetni cilji:

- A) zaščita in ovrednotenje biološke pestrosti teritorija in tipološke raznolikosti kraške krajine;
- B) spodbujanje razvoja kmetijstva, živinoreje, turizma, kmečkega turizma in tradicionalne obrti;
- C) ustvarjanje in promocija enovite in celovite podobe Krasa;
- D) podpiranje in razvijanje inovacije, ustvarjalnosti, načrtovalnosti in podjetništva v krajevni skupnosti;
- E) zaščita in ovrednotenje identitete krajev in krajevne kulture;
- F) ustvarjanje in podpiranje čezmejnih odnosov sodelovanja s kraskimi lokalnimi upravami v Republiki Sloveniji za doseg ciljev, ki so predvideni tudi pod točko C).

Cilji bodo podrobneje določeni kasneje; dosegali se bodo z načrtovanjem, z upravljanjem (načrti za področni razvoj, pravilniki, upravne politike), s tekočim vodenjem in z načrti za posege v MKP.

1. Cilji planiranja

Naravni rezervati

Naravne rezervate na Krasu bodo urejali ustrezni Razvojno varstveni plani. Deželna uprava za parke pripravlja Razvojno varstveni plan za rezervat Doberdobskega in Prelošnega jezera, medtem ko je za rezervat devinskih sten v teku priprava programskega dogovora tako, da bo tudi ta Razvojno varstveni plan pripravila Deželna uprava za parke. Razvojno varstvene plane ostalih rezervatov, vključno z rezervatom doline Glinsce, bo ob upoštevanju časovnih rokov pripravila ali Deželna uprava za parke ali KGS, vzporedno s planom MKP-ja, pri čemer bosta ustanovi seveda upoštevali že obstojeca načrtovanja.

V naravnih rezervatih, ki jih je sele treba planirati, bo pripravljeno coniranje, kot jo določa 12. člen deželne zakon st. 42/1996. Opredeljene bodo cone RN, cone RG in cone RP. Za cone RG bodo opredeljene družbeno-gospodarske dejavnosti, h katerim teži, in dovoljeni posegi. KGS je zlasti usmerjena k razvoju tradicionalnih kmetijskih dejavnosti, gozdarsko-zivinorejskih in gozdarskih dejavnosti, kompatibilno z uporabo, ovrednotenjem in zaščito naravne dediscine. V tem smislu se namerava spodbuditi uresnitev drevesnice kraškega naravnega rastlinstva kot značilne prvine naravnega rezervata na Volniku, kot tudi podpreti ponovno pridobitev opusceh zgodovinskih kamnolomov v naravnem rezervatu Medvedjaka, ki bodo usposobljeni za obisk.

Novi Razvojno varstveni plan naravnega rezervata doline Glinsce bo vseboval morebitna izboljšana določila veljavnega Detaljnega plana varstva okolja parka doline Glinsce in zascitenega območja Pesek ter bo upošteval že sprejeto conacijo.

V splošnem pogledu je prvenstveno navodilo za kraške rezervate integracija njihovih Razvojno varstvenih planov z bodočim načrtovanjem MKP-ja, tako da nastalo celovito zasciteno območje.

Medobčinski park

V MKP-ju bomo poskusali doseči zaščito, ovrednotenje in trajnostni razvoj prostora z vrsto načrtov in programov, ki jih bodo povezali v Projekt za ustanovitev MKP-ja (2. odstavek 6. člena deželne zakon st. 42/1996).

Projekt za ustanovitev je zasnovan kot strateški izvedbeni medobčinski plant (programov in načrtov), katerega namen je integracija in usklajevanje različnih sektorskih planov in projektov, ki zadevajo območje MKP-ja. V tem smislu ga je mogoče pojmovati tudi kot plan, ki ima poleg strateške narave se funkcijo integriranja in sektorskega usklajevanja. Ta instrument bo moral dati enovito sliko razvoja MKP-ja, obenem pa bo moral podajati projekte in programe, ki jih bo treba uresničevati, ter obenem nakazovati tudi njihovo prioriteto.

Ustanovitveni projekt oziroma načrt MKP-ja predvideva pripravo naslednjih projektnih elaboratov:

- splosno poročilo o načrtovalnih predlogih;

- podrobno določitev obsega in funkcionalno conacijo MKP-ja;

- navodila o izvajanju z ozirom na coniranje;

- program upravljanja, s splošnim pravilnikom o dejavnostih, ki jih bo mogoče opravljati v MKP-ju, o finančnih podporah in odškodninah ter z morebitnimi pravilniki o posebnih dejavnostih ali področjih;

- finančni program upravljanja in uresničevanja projektov MKP-ja.

Predvidene planske podlage bodo osnovane na podrobnih prostorskih analizah, po možnosti z uporabo studij, analiz in podlag, ki že obstajajo na občinah.

Za pripravo podrobne coniranja bodo morale analize predstaviti poročila ter sinteze v obliki sledečih tematskih kart:

- geološka, geomorfološka, hidrološka in paleontološka karta;

- vegetacijska karta in karta občutljivosti na vegetacijski podlagi;

- sintezna karta zivalske prisotnosti;

- karta klimatskih značilnosti;

- karta rabe tal;

- karta prostorskih pogojev in omejitev;

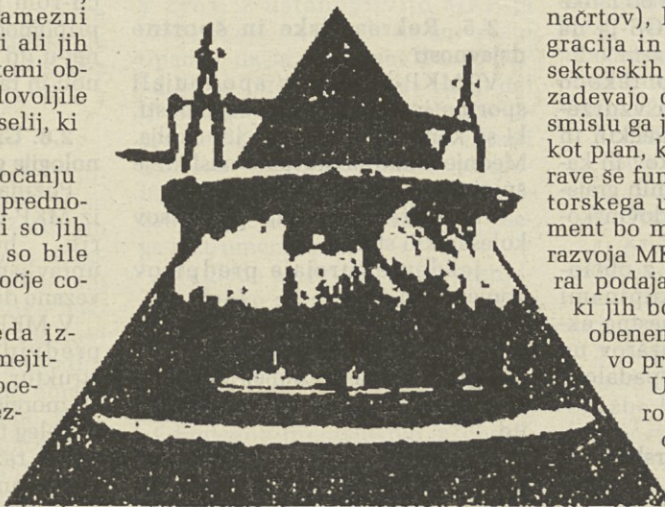
- karta zgodovinsko-kulturne dediscine;

- karta lastniških ureditev na podlagi katastrskih map.

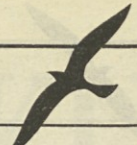
Predvidevamo, da bo treba tematsko kartografijo in zlasti coniranje MKP-ja uresničiti na kartografski osnovi deželne tehnične numerične karte (CTRN); sledile bodo poglobitve in prilagoditve na podlagi numerične katastrske kartografije, tako da bo postavljen teritorialni informacijski sistem, ki ga bo mogoče z lahkoto od casa do casa dopolnjevati in bo obenem omogočal izvajanje. Poleg tega bo treba na stopnji pripravljanja tematskih zemljevidov upoštevati obstojeco in razpoložljivo deželno tematsko kartografijo.

Informacijski sistem bo podlaga za stalno prostorsko monitoriranje MKP-ja; imel bo tudi dvojni cilj, da bo vedno omogočal poznavanje tekočega dejanskega stanja in uporabe tal ter znižal stroške za pripravo naslednjih variant načrta MKP-ja. Tak informacijski sistem bo olajšal stalni nadzor nad prostorom, stalno vrednotenje doseženih rezultatov in storjenih napak; vse to so implicitno tudi cilji upravljanja ozemlja MKP-ja. KGS bo morala vzpostaviti stalen dialog z obcinskimi upravami kot virom informacij, namenov in zahtev, kot tudi z drugimi javnimi ustanovami; na tak način se bo vključevala in povezovala v informacijske sisteme, ki že obstajajo ali bodo izoblikovani v prihodnosti (SIM), kot tudi z zasebnimi izvajalci, ki bi bili zainteresirani za dejavnosti MKP-ja. Informacijski sistem bi bil v pomoč uporabnikom-občanom za lažje urejanje raznih obveznosti v zvezi z dejavnostmi MKP-ja.

Coniranje MKP-ja bo morala upoštevati, vključevati in v mejah možnosti poenostavljati predpise in coniranje občinskih regulacijskih načrtov, tako da bo skušalo usklajevati podobna funkcionalna območja in opredeljevati skupne kriterije za določanje predpisov s tem v zvezi. Coniranje MKP-ja bo treba tudi uskladiti s coniranjem naravnih rezervatov (12. člen deželne zakon st. 42/1996), upoštevajoč ozemeljsko nepretrganost med rezervati in ostalimi zascitenimi območji v skupnem okviru sistema-MKP.

COMUNITÀ MONTANA DEL CARSO KRAŠKA GORSKA SKUPNOST

Smernice Kraškegorske skupnosti o medobčinskem kraškem parku

Z namenom pojasnitve bomo podali smernice za coniranje in navedli stiri prostorske okvire ali coneške tipologije:

- območja prvenstvene važnosti z vidika okolja (splošno gledano in po umestnem preverjanju se bodo predpisi glede teh območij nanasali na cone F občinjskih regulacijskih načrtov), v katerih bo po potrebi predvidena obnovitev zacetenosti stanja okolja za ohranitev ozemeljske nepretrganosti z naravnimi rezervati;

- območja prvenstvene važnosti z gozdarsko-zivorejskega vidika (splošno gledano in po umestnem preverjanju se bodo predpisi glede teh območij nanasali na cone E1, E2, E3 občinjskih splošnih regulacijskih načrtov);

- območja prvenstvene važnosti kmetijskega vidika (splošno gledano in po umestnem preverjanju se bodo predpisi glede teh območij nanasali na cone E4, E5, E6 občinjskih splošnih regulacijskih načrtov);

- storitvena območja MKP-ja (splošno gledano in po umestnem preverjanju se bodo predpisi glede teh območij nanasali na cone RP naravnih rezervatov, na cone namenjene za storitve, za rekreacijske dejavnosti, za kolektivne dejavnosti in opremo, za turistične dejavnosti občinjskih splošnih regulacijskih načrtov, seveda kompatibilno z namembnostmi MKP-ja).

Coniranje gre seveda pojmovati prožno, saj je povezano in vključeno v projekte in posege, ki so predvideni v MKP-ju, ne da bi določalo nove pogoje ali omejitve, temveč z namenom da jih poenostavi in da spodbuja nacrtovalnost ter inovacijsko sposobnost krajevne skupnosti. Poleg tega bo treba podčrtati razvojno zmogljivost različnih območij, zlasti kmetijskih in zivorejskih, tudi v zvezi z gradnjo struktur za slednje dejavnosti.

Upoštevati bo treba tudi nacрте za prostorsko ovrednotenje in prekvilificacijo MKP-ja, ki si jih bodo zamislile in pripravile krajevne ustanove, združenja lastnikov in druge ustanove, organizirane skupine, združenja in podjetja. Priprava in azuriranje načrtov bosta morali potekati od casa do casa v stalnih presledkih; sovpadati bosta morali s prošnjami za financiranje in njihovo uresničevanje bo treba strogo nadzorovati. Pripraviti bo tudi plan projektov, ki bodo prioritetni glede uresničevanja in financiranja; za njihovo selekcijo bo treba določiti kriterije.

Projekt za ustanovitve MKP-ja bo moral poleg tega upoštevati primerne povezave z bodocim Detajlnim načrtom za trzasko obzreje med občinama Devin-Nabrežina in Trst. Nacrtovalnost in trajnostnemu razvoju bo treba sledovati tudi s potrebnim sektorskim znanjem oziroma z razvojnimi plani in programi posameznih proizvodnih področij v funkciji dejavnosti MKP-ja. Zato predlagamo uresničitev naslednjih sektorskih planov:

- Družbeno-gospodarski razvojni plan (deloma bi moral sovpadati z Večletnim razvojnim planom Kraske gorske skupnosti, katerega je v teku posodabljanje);

- Razvojni plan kmetijstva, gozdarstva in zivorejske (Pokrajinski plan kmetijstva, ki so ga izdelali za trzaski Kras in ga je treba se dopolniti za goriski Kras);

- Razvojni plan zivalskih virov (izdelava Pokrajinskega plana za trzaski Kras je le precej napredovala, medtem ko ga bo treba se dopolniti za goriski Kras);

- Prostorski plan krajine (deloma gre za bodoče Razvojno varstvene plane, deloma gre za krajinski nacrт za ovrednotenje zgodovinsko-kulturne in arheološke dediscine, naravnega okolja in krajine, kraske arhitektonske in naselitvene kulture itd.).

2. Cilji prostorskega upravljanja v MKP-ju in v naravnih rezervatih

2.1. Varstvo okolja

Varstvo okolja je temeljni pogoj vseh dejavnosti MKP-ja.

Varstvo okolja je treba urejati z različnimi rečimi zascite, ki bodo natancno določeni v coniranju. V okviru naravnih rezervatov bodo določene različne stopnje zascite glede na cone RN, RG in RP (12. clen dezelenga zakona st. 42/1996). V conah RN je predvidena maksimalna stopnja zascite, medtem ko je v conah RG predvidena minimalna zascita, v bistvu zato, da bi se izognili prostorskim spekulacijam in zlorabam in z namenom da bi obnovili degradirano okolje in zajamčili ozemeljsko nepretrganost con RN.

V MKP-ju bo uvedeno poenostavljeno coniranje (kot je opisano v prejšnjem poglavju); po opravljenem dolcnostnem splocnem preverjanju se bo coniranje držalo na vodilni občinjskih splošnih regulacijskih načrtov (v zvezi s conami E in F, ki bodo vključene v MKP) in jih bo vsebovalo; poleg tega bo v tesni povezavi s stalno azurno karto rabe tal oziroma s sistemom monitoriranja.

V različnih conah bodo veljali za obsojti pogoji in omejitve (ki so veljavni v regulacijskih nacrtih in so zakonsko predvideni), brez dodatnih pogojev ali omejitve, temveč z določenimi poenostavitvami. Obenem bodo morale postati prozornejske razvojne možnosti posameznih območij z jasnim izpostavljanjem njihove razvojne zmogljivosti.

Pomembna upravna smernica je tudi obnova okolja v degradiranih območjih, zlasti v crnih odlagališčih, v opusenih kamnolomih, v onesnaženih in neuporabnih votlinah, in v Ta namen bo tudi dopusena sprememba rabe tal v prvotno obliko, ali drugače povedano, vracanje namembosti rabe tal, kompatibilno z nameni MKP-ja, k temu kar je navedeno v zemljiskoknjizni in katastrski dokumentaciji. V tem smislu bo mogoce po pazljivo ocenitvi dopustiti v okviru narsta MKP-ja tudi zmanjsanje gozdnih površin. Do te spremembe bo lahko prislo z dovoljenjem KGS-ja na podlagi ustreznega nacрта.

KGS sodi kot lastno tekočo dejavnost obnavljanje in vzdrzevanje obstojecih poti, kmeckih in gozdnih poti, kraskih zidkov in kaletov, kot sploh vseh krajevnih graje-nih objektov, ki imajo zgodovinsko-kulturno vrednost.

KGS bo v sodelovanju z obcin-skimi protipozarnimi skupinami sprozila ucinovitost in umestno akcijo za preprecevanje pozarov na kraskem ozemlju, ki bo spadalo v pristojnost MKP-ja.

2.2. Kmetijske in gozdarsko-zivorejske dejavnosti

Kmetijske in gozdarsko-zivorejske dejavnosti gre upoštevati kot prvenstvene važnosti v krajevnem gospodarstvu in v okviru MKP-ja. Cilj KGS-ja bo razvoj kmetijskega in zivorejskega sektorja, zlasti spodbujanje kmetijstva kompatibilnega z okoljsko zascito; zaradi tega bo dana prednost projektom in progra-

mom, ki zasledujejo ta namen. V tem smislu bo dana primerna teza cebelarstvu, gozdarstvu in drvascini.

Razvoj kmetijskih območij bomo uresnicevali tudi s coniranjem, v katerem bodo jasno izrisana dandanes obdelovana območja, območja, ki so bila obdelovana v blizini preteklosti in ki jih torej mogoce potencialno spet obdelovati, ter nova območja s posebno pozornostjo na razvoj vinogradništva zlasti upostevajoc nove možnosti, ki jih EU nudi slednjemu sektorju tudi s financirni-mi podporami. Osnova za ugotovitve kmetijskega in zivorejskega razvoja bo vsekakor Sektorski plan kmetijstva, gozdarstva in zivino-rejske, delno ze obdelanega za trzaski Kras in potrebnega dopolnitve za goriski.

2.3. Turistične in gostinske dejavnosti

V glavnem se predvideva razvoj dejavnosti kmeckega turizma s spodbujanjem sprejemnih zmogljivosti obstojecih struktur.

V zvezi z zascito, ovrednotenjem in s promocijo zgodovinsko-kulturnih in arhitektonskih spomenikov bomo spodbujali tudi turistične in gostinske strukture bodisi vkljuce-ne v MKP bodisi v funkciji ali v programih MKP-ja.

Poleg tega bodo uresnicene nekatere strukture za sprejemanje turistov v zvezi s predvidenimi centri za obiske - takomenovanimi poli MKP-ja - pri Doberdobu na lokaciji bivsega kamnoloma Solvay, pri Brisicah v Obcini Zgonik, v Dolini v strogih blizini naselja, v Devinu-Nabrežina v opuseni soli v Medji vasi ali v opuseni vojski strukturi v Mavhinjah, in v Trzicu v opuseni vojskih strukturah pri Prelonsnem jezeru.

2.4. Obrtne dejavnosti

V sklopu kraskega MKP-ja ima prevladujoči pomen starodavna obrtna tradicija, ki jo je treba na novo odkriti in ovrednotiti, tudi zato, da se primerno kulturno oznaci proizvode. Osrednjo vlogo prevzemala obdelovanje kamna bodisi na gradbenem bodisi na obrtniskem ali umistemek področju. V ta namen in zlasti zato, da se ustanovi kamnoseka sola, se bodo uporabile primere znatraj MKP-ja obstojece strukture, kakrsen je, na primer, opuseni kamnolom pri Palkiscu. Poleg sole je namen MKP-ja uresniti tudi kmecko-turistice sprejemne strukture vedno z uporabo obstojecih objektov.

2.5. Rekreacijske in sportne dejavnosti

V MKP-ju bomo spodbujali sportne in rekreacijske dejavnosti, ki so kompatibilne z zascito okolja. Mednje lahko pristevamo naslednje sportne dejavnosti:

- kolesarstvo (urejaje predpisov konjeniskih stez)
- jezdenje (urejaje predpisov telovadba v naravi (urejanje predpisov trim stez)
- vadbsca za plezanje, lokostrelstvo, kajak in kanu (na reki Vipavi) itd.

Posebej bo treba urejati predpise izletništva in nekatere posebnih zanimanj in dejavnosti prostega casa (zbirateljstvo flore-favne, gobarstvo, fotografiranje narave in »fotografski lov«, audiovizualno snemanje itd.

Te dejavnosti bo treba urejati z ustreznimi pravilniki, ki bodo morali določati tudi mozne značilnosti sportnih struktur in opreme. Pravil-

nik bo določal tudi nacine uporabe naravnega prostora v rekreacijske namene.

2.6. Prostorska promocija in kulturne ter umetniške dejavnosti

KGS si postavi za cilj spodbujati tako dejavnosti MKP-ja kot dejavnosti z njim povezane. V prvi vrsti gre za uvedbo kakovostne znamke MKP-ja, ki bi oznacila pridelke in proizvode z določenimi značilnostmi. V tem smislu bodo poleg dejavnosti za promocijo teritorija imele prednost pobude za reklamiranje pridelkov MKP-ja.

S pomočjo nekaterih centrov za obiske bosta organizirani bodisi prostorska promocija bodisi prostorsko informiranje. Poleg tega bo nujna tudi uresnecitev informacijskih točk na mestih tudi zunaj ozemlja MKP-ja, ki so strateska glede na prehodnost, vidnost ali prometnost.

Poleg tega namerava KGS podpirati turistične in kulturne dejavnosti (muzeje na odprtem kot je forma viva itd), katerih namen je ovrednotenje ozemlja, okolja in krajevnega izročila.

Promovirana in spodbujena bo tudi zascita in ovrednotenje zgodovinsko-arhitektonskih spomenikov, ki so v obsegu MKP-ja, v njegovi funkciji ali v njegovih programih.

2.7. Vzgojna, didaktična in znanstvena dejavnost

Z organiziranjem kulturnega in naravnega kraskega ozemlja namerava KGS opravljati vzgojno dejavnost za priblizevanje naravi, dejavnost bo namenjena bodisi solskim ustanovam bodisi zdruzenjem bodisi navadnim obiskovalcem. Pomebna pobuda v tem smislu bo zadevala uresnecitev in usklajevanje celovitega sistema predvidenih centrov za informiranje in dokumentiranje, v katerih bodo imele sedež stalne razstave o krajevni zgodovinsko-kulturni dediscini.

KGS namerava promovirati in spodbujati znanstveno dejavnost in eksperimentiranje v zvezi z dejavnostmi MKP-ja, in v zvezi s proizvodnimi dejavnostmi, ki spadajo v MKP. V slednjo pobudo bo KGS vključila raziskovalne ustanove in zavode. V tem okviru bo tudi podpirala nacрте za prostorsko in sektorsko monitoriranje in inovativne, pilotne nacрте.

KGS namerava razvijati tudi založniško dejavnost v promocijske, didaktične in znanstvene namene (z periodično publikacijo, knjigami, cd-rom ploščo, audiovizualnimi pripomočki, publikacijami po internetu itd.), z namenom da se ovrednoti in raziri poznavanje teritorija.

2.8. Gradbena dejavnost in tehnologija gradnje

Pozidana območja so izključena iz MKP-ja, razen nekaterih, v katerih bodo predvidene z upravljanjem in uporabo MKP povezane dejavnosti.

V MKP-ju bo s strogimi predpisi predvidena možnost izgradnje struktur izključno za kmetijske in zivorejske dejavnosti.

Poleg tega namerava KGS promovirati razvoj ekoloških gradenj s podpiranjem raziskovalnih dejavnosti, z uporabo ekološkega materiala in gradbenih tehnologij ter z uresnecivanjem vodilnih projektov na tem področju. Med njimi gre posebej omeniti vodilne projekte za uporabo alternativne energije (bioplin, biomasa, fotovoltaična sončna energija itd.) in za reciklazo ter kompostiranje. Vse to lahko uposte-

vamo kot srednje-dolgoročni cilj v okviru postopne rasti MKP-ja, ki namerava vključiti v zasciteno območje kraske vasi in tako promovirati znosni razvoj naselij.

KGS namerava tudi urediti s predpisi in strogo nadzirati postojanje rulotk in bivalnikov na ozemlju v njeni pristojnosti.

2.9. Mobilnost v MKP-ju

KGS zasleduje cilj upravljanja in prilagajanja sedanjega omrežja stez in poti za potrebe mobilnosti znotraj MKP-ja. V ta namen predvideva uresnecitev poti po kraskem slemenju, se pravi turistično-kulturne poti, ki bo deloma tudi kolesarska steza. Pot bo potekala skozi celotno zasciteno območje trzaskega in goriskega Krasa s precnimi povezavami s slovenskim Krasom. Pot bi lahko imela nekaj fiktivnih vstopov pri pomembnejših centrih za obiske in nekaj strateskih vozlišč; namembnost teh vstopov bi bila obisk in uporaba MKP-ja. Pot bi bila funkcionalna za MKP. Poleg tega bo obstoječe cestno omrežje racionalizirano, da bo kompatibilno z zahtevami in dejavnostmi MKP-ja. KGS predvideva vsekakor poveriti nalogo za izdelavo Plana mobilnosti v MKP-ju.

2.10. Ekstrativna dejavnost in kamnolomi

Aktivna ekstraktivna območja so izključena iz MKP-ja. Bodoce nove dejavnosti te panoge bodo vsekakor podvržene dezelnim predpisom; njihov vpliv na okolje bo pazljivo ocenjen. Kratkoročno niso predvidene nove ekstraktivne dejavnosti znotraj MKP-ja.

Cilj KGS-ja je sanacija opusenih kamnolomov; nekateri od le-teh bodo uporabljeni kot odlagališca za inertni odpadni material, drugi bodo ovrednoteni v zgodovinsko-turistične namene, spet drugi pa v didaktično-znanstvene namene.

Upostevajoc narodno izročilo in izvimo kraso arhitekturo KGS namerava spodbujati uporabo kamna kot osnovnega gradbenega in dekorativnega materiala značilnega za kraska naselja.

2.11. Jamarstvo in podzemni kraski pojavi

KGS spodbuja jamarstvo, znanstvene, vzgojne in raziskovalne dejavnosti o podzemnih kraskih pojavih; upravljanje teh dejavnosti je poverjeno pristojnim področnim združenjem. V zvezi s tem namerava podpirati uresnecitev jamarkega raziskovalnega središca v Brisicah, ki bo promoviralo uporabo in bo usklajevalo tako združenja kot dejavnosti na tem področju. Poleg tega namerava KGS podpirati prilagoditve najprimernejših jam za obiske (jama »Claudio Skillan« pri Bazovicah, Medvedja jama pri Dolini, stare ledenice pri Grocni, Medvedova jama pri Gabrovcu, jama Elmo na Medvedjaku, jama Regina del Carso na Vrhu itd) in združiti obiskovalne poti z jamarskim premoženjem v sistemu mobilnosti in uporabe, ki bo predviden za MKP.

2.12. Potrebe krajevne skupnosti

KGS namerava med pripravljanjem upravljalne politike in projektov upoštevati predloge in sugestije bodisi vpletenih ali zainteresiranih krajevnih dejavnikov bodisi krajevne skupnosti, ki jih bodo iznesla njena predstavništva; na tak način bo omogočala soudeležbo

celotne krajevne skupnosti pri upravljanju MKP. V ta namen je le ustanovila predstavniški organ, v kateri bodo zastopani vsi krajevni interesi.

Poleg tega namerava KGS s sredstvi v lastni pristojnosti spodbujati in podpirati nacrtovalnost in ustanavljanje krajevne skupnosti.

Zahteva, ki jo je izrazila krajevna skupnost in ki jo KGS podpira, je zascita in ovrednotenje slovenske etnicne identitete in krajevne tradicionalne kulture, ki se sklicuje na mirno in spodbudno sožitje osnovano na enakem dostojanstvu in enakih priložnostih vseh državljanov bivajočih na Krasu brez nobenih razlik.

Z namenom, da se omenjena identiteta ovrednoti in zasciti v spomin prihodnjih rodov, KGS namerava pripraviti strokovni zemljevid z izvirnimi toponimi krajev in naselij.

Z namenom, da se spodbudijo tradicionalne dejavnosti tudi s poenostavljanjem birokratsko-poolascevalnih postopkov in potekov bodo KGS in zainteresirane uprave izvajale princip subsidarnosti in bodo na zakonodajalni ravni predlagale spremembe veljavnih predpisov za poenostavitev postopkov.

Poleg tega bodo v posameznih zainteresiranih občinah ustanovljena ustrežna okenca za občane, ki jih bo upravljala KGS, za udobno urejanje obveznosti v zvezi z dejavnostmi in upravljanjem MKP-ja.

Obveljali bodo krajevni obicaji, kot so jih doslej izvajali jumarstvo, krajevne skupnosti, srenje in soseske; z namenom, da se na pozitivni način in s predlogi soudeležijo združenja, ki jim take pravice pripadajo, v postopek ustanovnega usmerjevanja in nato v upravljanje ter udejanje MKP-ja, se od Dezele zahteva, da se na zakonodajni ravni zavzame za resitev dolgoletnega vprašanja realnih pravic zgoraj omenjenih skupinskih organizacij.

Poleg tega upostevajoc dogovor in naknadne obveznosti s strani Dezele v zvezi z razlastitvijo območja namenjenega Sinhrotronu KGS vprašuje Dezelno upravo naj le-ta ponovno sklicie k omizju vse podpisnike omenjenega dogovora z namenom, da se ugotovi stanje izvajanja programov in predviden oziroma sprejetih obveznosti.

2.13. Revizija omejitvev in racionalizacija infrastrukture

Na ravni konference za storitve med zainteresiranimi upravami zahteva KGS, da se Dezelna zavzame za takojšnjo revizijo hidrogeološke omejitve in za alternativne zakonodajne rešitve za poenotenje pogostoblascevalnega postopka, ki ga bo mogoce opraviti pri KGS, tako da bo odpravljen podvajanje pooblascevalnih postopkov pri različnih ustanovah, ki imajo sedaj pristojnosti glede ozemlja; obcinске pristojnosti seveda ostanejo v veljavi.

Za obnovo okolja in povratek k prvotni uporabi tal se mora Dezelna zavzeti pri pristojnih forumih za sprožitve vseh potrebnih postopkov, da se na ozemlju MKP odpravijo vse obstojece vojske služnosti, posebej v zvezi s strelisci.

Dezelna se mora tudi financno obvezati pri zainteresiranih ustanovah in upravah za sprožitve programov za rekonverzijo, sanacijo in omejitve skode, ki jo povzročajo velika energetska omrežja, da se omili njihov vpliv na krasko okolje. Če morebitnih novih struktur absolutno ne bo mogoce uresneciti zunaj MKP, bodo morale biti podrejene

namembnostim MKP, zato jih bo treba predvideti s spremembo nacрта v tesnem dogovoru s KGS in zainteresiranimi občinami.

Zelo prometne železniške in cestne infrastrukture (avtoceste, državne ceste) onesnažujejo okolje in so poleg tega pogostoma zapreke, ki prekinjajo ozemeljsko nepretrganost MKP.

Cilj KGS je izkorenjenje potencialnosti, ki jih nudi avtocestni promet (z informacijskimi in promocijskimi točkami), in odpravljanje ali zmanjšanje negativnih učinkov, ki jih povzroča v okolju MKP, na najnižjo raven. Zatorej bo treba akustično onesnaženje v najbolj kritičnih točkah omiliti s panoji, ki vpilajo hrup, zmanjšati na minimum onesnaževanje tal s sistemskim zbiranjem in čiščenjem vode, ki odteka z avtoceste, s ponovnim ustvarjanjem ozemeljske nepretrganosti z umetnimi predori na umestnih odsekih. Z druge strani bo treba organizirati eno ali več informacijskih točk o MKP na strateskih in najvidnejših mestih.

Ce morebitnih novih infrastruktur absolutno ne bo mogoce uresneciti zunaj MKP, bodo morale biti podrejene namembnostim MKP, zato jih bo treba predvideti s spremembo nacрта v tesnem dogovoru s KGS in zainteresiranimi občinami.

Slednja se Dezelno opozarja na obveznost, ki si jo mora prevzeti v zvezi z nacrtovanim stitkratnim povecanjem železniskih prog, da se zajamci zascita kraskega okolja in se ne porušit občutljivo naravno ravnotežje kraskih ekosistemov.

2.14. Cezmejne odnosi

Mednarodne težnje in zavzemanja (55. clen, prvi odstavek, dezelenga zakona st. 42/1996) bo KGS zasledovala brez poseganja v pristojnosti Dezele ampak bo predlagala stalno posvetovalno omizje, h kateremu bo povabila sorodno telo v Republiki Sloveniji ali tako ali drugače zainteresirano teritorialno ustanovo, v primeru da takega telesa ne bi bilo.

V prvi vrsti se bo iskalo sodelovanje na nacrtovalni ravni, upostevajoc potrebno usklajevanje posegov, ki jih bo mogoce financirati z evropskimi skladi Interreg in Phare, tako da se bodo državi in dezelni viri dopolnjevali z evropskimi.

KGS si zastavlja kot cilj promoviranje enovitih podob Krasa (torej tudi s pritenitvijo Krasa onstran meje) in razvijanje krajevnih cezmernih odnosov z usklajenimi razvojnimi programi in projekti ter tudi z instrumenti, ki krajevni skupnosti in organiziranim skupinam obiskovalcev olajšujejo prečkane meje v okviru MKP-ja (na primer z zeleno karto za prehod meje itd.).

2.15. Lovska dejavnost

Izvajanje lova v MKP-ju je dopuseno po namembnostih, ki so bile doslej v veljavi, in po kriterijih selekcijskega lova. KGS bo v dogovoru z zainteresiranimi ustanovami promovirala potrebne oblike usklajevanja, ki jih nalagajo različni načini izvajanja lova kot posledica različne klasifikacije dokaj omejenega ozemlja. Če bo potrebno, bodo KGS in zainteresirane ustanove poskrbele za izdelavo specifičnega nacрта za uplenitev divjadi in izvajanje lova znotraj MKP-ja, tudi z uvajanjem dodatnih omejitvev.

FINANČNI VIRI IN OSEBJE

KGS bo skupaj z nacrtom za MKP izdelala tudi triletni nacrt fi-

nančnih virov, ki bo razdeljen glede na prednost posegov za operativne posege.

V zvezi z upravljanjem MKP-ja namerava KGS pridobiti finančne vires s strani Dezele in tudi s strani krajevnih ustanov; glede uresnecivanja projektov namerava poleg finančnih virov s strani Dezele in krajevnih ustanov s pomočjo dezelne uprave pridobiti tudi druga državna sredstva in se posebej financna sredstva, ki jih daje na razpolago Evropska unija (Interreg; Cilj 2 itd).

Dezelna naj se vsekakor obvezuje, da bo KGS poleg predvidenih finančnih vsot dodelila sredstva, ki so predvidena na podlagi le obstojecih in bodocih programskih sporazumov za upravljanje petih naravnih rezervatov in za izvajanje tam predvidenih programov in projektov.

Ob prvem dogovoru naj se Dezelna obvezuje, da bo KGS financirala pripravo nacрта za MKP, kot navaja pricuioji dokument; poleg tega naj se Dezelna obvezuje, da bo KGS financirala, ko bo slednja prilagodila sestavo osebeja tako, kot predvideva 8. odstavek 55. clena dezelenga zakona st. 42/1996. V ta namen predvideva KGS zaposlitev vsaj starih usluabcenec, ki jim bo dodeljene naslednje naloge:

- ravnatelj MKP-ja: odgovorni za prostorsko upravljanje in monitoriranje;
- odgovorni za knjigovodsko upravljanje;
- odgovorni za tehnično upravljanje;

Tako sestavljeno oseboje bodo dopolnjevali nekateri poklicni liki, ki bodo sprejeti na podlagi ustreznih dogovorov, za naslednja področja:

- sektor naravovarstva in gozdarstva;
- sektor zivalstva;
- sektor kmetijstva in zivorejske;
- sektor zadev in vprašanj Evropske unije.

Poleg tega naj Dezelna zagotovi, da bo osebeje v lastni pristojnosti, ki bo zaposleno kot cuvaj parka v okviru MKP-ja, poznalo slovenski jezik upostevajoc prisotnost slovenske skupnosti na kraskem teritoriju in v perspektivi mednarodnih težen in zavzemanj le-tega.

UCINKI USTANOVITVE ZASCITENEGA OBMOČJA

Pricakovanja krajevne skupnosti v zvezi z ustanovitvijo MKP-ja imajo dvojni vidik. Ce na eni strani upamo, da bi s prispevki za MKP lahko podprli uresnecitev tistih del in posegov, ki jih gorske obcene same ne bi zmogle izpeljati zaradi njihove majhne finančne razpoložljivosti, vlada na drugi strani ne zaupanje o realnih možnostih posega instrumenta parka.

Ne glede na dvome in na pesimizem, lahko računamo, da bo ustanovitve MKP-ja privedla do:

- izboljšanja kakovosti okolja
- stimulacije razvoja z možnostjo ustanavljanja novih delovnih mest za krajevno prebivalstvo, s posebnim ozirom na spremljajoče dejavnosti in na priložnosti ustanavljanja novih proizvodnih obratov kompatibilnih z dejavnostmi MKP-ja

- povecanje inovativne in razvojne sposobnosti podjetniške ustvarjalnosti krajevnega prebivalstva
- večja zavest in razpoznavnost kraske identitete in njenih potencialov

- rast ekonomsko-krajske vloge in vplivne privlačnosti kraskega teritorija na dezelni, vsedrjavni, cezmerni in evropski ravni.

NACRTOVALNE SMERNICE IN PREDLOGI ZA POSEGE S STRANI OBCIN

1. Obcine Doberdob, Trzic, Ronke, Sovodnje ob Soci, Foljan-Sredipolje

- 1. Sola za kamnoseke - stage, razstave, kiparstvo (mozna namestitve v bivsi solski stavbi v Palkiscu z uporabo zapusenih stavb bivsega kamnoloma v Palkicah)
- 2. Pot za ogled »Biotopa« jezer imenovanih »Mucilla«
- 3. Zgodovinsko-kulturni itinerarij v kraskem Valonu in na hrubu sv. Mihela (stara avstro-ogrska postna cesta, vojni jarki, vojski bunkerji in pokopališca, gradisca)

4. Zgodovinsko-naturalisticna pot na kraskem področju (Foljan-Vermeljan-hrib »Sei Busi« (Rocca di Monfalcone) - Kraski dol)

5. Zgodovinsko-informativni center teritorija (bivsa vojska stavba na obcine ali na Krasko gorsko skupnost razna zdruzenja in organizacije (glej prilozeni seznam).

6. Center za zbiranje in za ponovno vkljucevanje v naravno okolje kraske divjace, za pospeševanje krajevne umetnostne obrti in za naturalisticno/krajsko vzgojo (Konver 2)

7. Sprejemni center, prostori za prenocevanje obiskovalcev, ribnik v rezervatu Doberdobskega jezera (Obiektiv 2)

2. Obcine Zgonik in Repentabor

- 1. Naturalisticni itinerarij doline Rislice
- 2. Itinerarij gradisc
- 3. Itinerarij kraskih kalov
- 4. Enoteka
- 5. Kmetijsko zivorejski program

6. Turisticni informativni center za nocitvene usluge Kraskega medobcinskega parka - Sprejemni center

7

NAŠI
OTROCI
RIŠEJO
IN
PIŠEJO

Sprehod po ribiški poti

V petek, 6. novembra, smo se z učiteljicami podali na pot po nekdanji ribiški poti. Spremljal nas je domačin, gospod Aleš Pertot. Hodili smo in se prvič ustavili v bližini srednje šole Igo Gruden, kjer stoji tabla, na kateri je označena ribiška pot.

Nadaljevali smo pot in prišli do železniškega prehoda. V parih smo varno prečkali tračnice. Pri tem so bili gospod Aleš in učiteljice pozorni, da ne bi v daljavi pripeljal vlak.

Dospeli smo do razgledne točke - Oljščice. Izvedeli smo, da se ta kraj imenuje tako, ker so tam nekoč gojili oljke.

Na obalni cesti smo s pomočjo redarjev prečkali cesto.

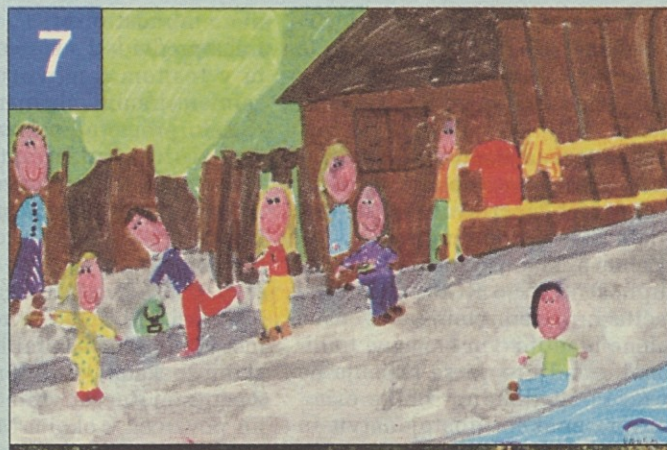

Pot nas je nato vodila po številnih stopnicah v breg, prav do nabrežinskega portiča. Po poti smo videli terase in obdelane, pa tudi zapuščene vinograde.

Ko smo skoraj prišli do konca stopnic, smo zagledali za našim hrbtom ploščo, na kateri so bili vklesani verzi pesnika Iga Grudna. Brali smo: NAJ KDORKOLI KDAJ TE VPRAŠA, KDO ŽIVI NA ZEMLJI TEJ, VEDI ZEMLJA TA JE NASA, TVOJI DEDI SPIJO V NJEJ, ZANJO BORI SE NAPREJ. Nato se je pred nami prikazalo morje in nabrežinski portič.

Učenci osnovne šole Virgila Ščeka
iz Nabrežine
Konec prihodnjic

Na produ smo pomalicali, nato smo se igrali. Hodili smo ob morju, metali kamenčke vanj in iskali školjke.

Kasneje smo se podali na večje skale, ki so štrlele iz morja. Tam nam je gospod Aleš pokazal večje skale v okolici in nam povedal, da ima prav vsaka od njih svoje ime. Ob povratku smo se zabavali tako, da smo šteli stopnice. Bilo jih je res veliko; kar 498!!!

Biti član Zadružne banke se danes splača kot še nikoli.

Ponudnik in povpraševalec
se danes srečujeta

v imenu zadružništva
v zeleno modrem stičišču.

Še dodatna priložnost za
varčevanje
in dobro poslovanje.

Nad 500
krajevnih
konvencij,

konvencije z
najbolj
prestižnimi
podjetji
v državi,

finančne ugodnosti,
posebne
bančne storitve,

vse to so samo
nekatero
izmed ponudb
zeleno modrega
stičišča
»Punto d'incontro
verde-blu«

V Zadružni banki imamo nov klub.

**ZADRUŽNE KREDITNE BANKE
FURLANIJE JULIJSKE KRAJINE**

tua casa è la banca

Engelbertu Besednjaku v spomin

Pred tridesetimi leti, 21. decembra 1968, je umrl slovenski politik in mislec, dr. Engelbert Besednjak. Vse svoje življenje je posvetil narodnemu delu na Primorskem in reševanju slovenskega nacionalnega vprašanja.

Pred tridesetimi leti je umrl primorski kršćanski socialce, poslanec v rimskem parlamentu v letih 1924 - 1928, poslanec v Kongresu evropskih narodnosti na Dunaju, ter organizator in voditelj kršćanskosocialne antifasistične narodnoobrambne organizacije Slovencev in Hrvatov v Juljski krajini v času med obema vojnama, dr. Engelbert Besednjak.

Besednjak je vedno osebno v slovenski zgodovini, ki jo lahko prištevamo med "sredinske" politike. Z izrazom "sredina" v tem kontekstu mislim na tiste pripadnike nasprotujočih si političnih in ideoloških taborov, ki v svojem idejnem razvoju ali politični praksi niso pritrjeni na stalnica brezkompromisnih idejnih in političnih locitev.

Ze iz razprav, ki jih je Besednjak objavljval v začetku dvajsetih let v reviji "Socialna misel" in iz poslanskih nastopov v rimskem parlamentu je jasno razbrati prvine, ki so bile v politični in idejni misli Engelberta Besednjaka neločljivo prepletene: humanizem, slovenstvo in krščanstvo. Tako duhovna podstat je pogojevala njegovo opredeljenost za demokracijo, usmeritev v boj za civilno družbo in pravno državo, boj za pravice manjšine in majhnega človeka, tudi v burnem času med obema vojnoma, ko je prišlo do krize omenjenih vrednot v večini evropskih držav in v večini političnih gibanj, v času ko so Evropi zavladale velike in odradujoče ideologije in ko je stela le se pripadnost političnemu gibanju, podrejenosti organizaciji, politika množic in moči. Dr. Janko Prunk, je o Besednjaku zapisal:

"Vprašanje vloge delavstva v SLŠ je posvetil maja 1919 teoretičen članek tudi Engelbert Besednjak, urednik Slovenca, tedaj v socialnih vprašanjih eden najbolj izobraženih intelektualcev v katoliških vrstah, levi ideolog krščanske socialno delavske smeri."

(Pot krščanskih socialistov v OF, Ljubljana 1977, str. 52.) Engelberthus (Rinaldus) Besednjak se je rodil v revni družini 14. marca 1894. Oče Josip Besednjak in mati Josipina Jez sta stanovala v Gorici, v ulici Via Dogana (danes Via Nazario Sauro) st. 16. Leta 1906 se je Besednjak vpisal v državno gimnazijo v Gorici, ki jo je takrat obiskovala vrsta zanimivih osebnosti, pa tudi elita poznejše slovenske inteligence. Med dijaki, ki so v istem času obiskovali gimnazijo, najdemo tako slikarja Ivana »arga, poznejšega Besednjakovega kolega v rimskem parlamentu Jožeta Srebrničarja, profeta Karla Attensa, alpinista in filozofa Klementa Juga, zgodovinarja Milka Kosa, literarnega zgodovinarja Alojza Resa, pisatelja Nartēja Velikonjo, slikarja Antona Gajmira Kosa, skladatelja Marija Kogojja in se mnoge druge. Iz letnih poročil cesarske kraljeve gimnazije razberemo, da je bil Besednjak v svojem razredu vedno najboljši. Tak primer je bil le še skladatelj Marij Kogoj. Ob sta bila zato vsako leto oproščena tridesetih kron solnine za vsak semester, kar je glede na gmotno stanje staršev Engelbertu sploh omogočalo studij.

Tik pred prvo svetovno vojno se je Besednjak vpisal na pravno fakulteto na Dunaju. V času studija se je preživljal s priložnostnimi deli in predvsem instrukcijami. Ze v letih 1913 - 1914 je postal tajnik Slovenske krščanskosocialne zveze za Gorisko, ki je takrat združevala 124 prosvetnih organizacij. Na Dunaju se je v katoliškem studentskem društvu "Danica" spoprijateljil z Izidorjem Cankarjem in prišel v ožji stik s krogom okoli slovenskih poslancev dr. Antona Korosca in dr. Janeza Evangelista Kreka, kar ga je določilo za vse življenje.

Vojno je Besednjak preživel kot vojaški uradnik (cenzor). Po njej ga je Izidor Cankar povabil za urednika osrednjega slovenskega katoliškega dnevnika "Slovenec" v Ljubljano, leta 1920 pa je na vabilo Virgila Sceka odšel na Primorsko za urednika tamkajšnjega osrednjega slovenskega časopisa, trzaskega dnevnika "Edinost". Kmalu po njegovem prihodu (13. julija 1920) so fašisti zazgali slovenski Narodni dom v Trstu.

Leto 1920 je s podpisom rapalske pogodbe (12. novembra) za Slovence v Primorju pomenilo tudi konec upanj na pravičen mir. V novem položaju so se znali kot manjšina v novi državi, ki se s svojimi pravnimi, političnimi in socialnimi razmerami, v nimer ni mogla primerjati z urejenostjo družbenega življenja, ki so jo bili Slovenci navajeni v bivši Avstro-ogrski monarhiji. A po rapalski pogodbi se je položaj še poslabšal, saj se je kmalu začel pohod fašizma na oblast. Besednjak je fašistično ideologijo pronicljivo analiziral v ljubljansko-goriški reviji "Socialna misel", ki ji je bil sourednik. Revija je zastopala demokratska stališča in koncepte krščanskosocialističnih mislecev v Sloveniji, kot so v tistem času bili Andrej Gosar, France Teršeglav, Engelbert Besednjak, Kralj Kralj idr. Analiza predstavlja eno prvih analiz fašizma sploh. V njej najdemo opis družbenih skupin, ki so predstavljale potencialno oporo fašizmu, t. i. "skupino belih ovratnikov", tezo o fašizmu kot "agenciji monopolnega kapitala", opis "revolucionarne fašistične prakse", fašistične antiliberalizma, antikomunizma in antisocializma, analizo fašističnega militarizma, imperalizma, vse do kratkega orisa premis stanovsko-korporativne družbene ureditve. Besednjak pa je v svoji analizi tudi točno prepoznal in preskosko opozarjal na poznejša "nevarna razmerja" v odnosu med Katoliško cerkvijo in fašizmom: "Nekateri krogi v Italiji mislijo, da bo Mussolini resil spor med Italijo in Cerkvijo. Toda bilo bi napacno iz tega sklepati, da je fašistovska stranka katoliška. Fašisti trdijo sicer, da je njihovo gibanje tudi versko gibanje; toda iz njihovih revij se zrcali glede vere največja zmeda. (...) Tudi navdušenje za Katoliško cerkev je postavljeno v službo

nacionalizma."

(Besednjak, Fašizem, Socialna misel, letnik I., Ljubljana 1922)

Ob tem naj spomnim, da je analiza nastala leta 1922, torej v času, ko o naravi in bistvu fašizma v Evropi se nihče ni dosti razmisli.

V času volitev leta 1921 je bil Besednjak urednik in tudi poročevalec trzaskega dnevnika "Edinost". V tem času so zanimiva poročila Besednjaka, ki jih je iz Rima posiljal v uredništvo Edinosti v Trst. Leta 1921 je Besednjak postal tudi član Pokrajinskega deželnega odbora za Gorisko-Gradišansko. Ko je prišlo leta 1923 prišlo do razkola v enotni narodni organizaciji pa je bil izvoljen za predsednika krščanskosocialnega Političnega društva Edinost v Gorici. Liberalci in krščanski socialci so na volitvah v rimski parlament leta 1924 kandidirali s skupno listo, na kateri je kandidiral tudi Besednjak. Pogajanja za skupen nastop na niso potekala brez zapletov. Incident med Besednjakom in dr. Edvardom Slavikom, ki je nastal ob pogajanjih za skupen nastop na volitvah, je simptomatičen zaradi sodbe o Besednjaku, ki jo srečamo pri njegovih političnih nasprotnikih (italijanski tajni policijski, Mussoliniji, liberalci itd.). V pismu Josipu Vilfanu je Slavik zapisal: "Dobro vem kako, kako visoko cenim sposobnosti g. dr. Besednjaka in kako iskreno želim, da bi mogli, kakor se pravi, ramo ob ramo delovati za skupne stvari. Za to ceno bi rad doprinesel tudi zrtve od svoje strani." (Vilfanov arhiv v Ljubljani, fasc. st. 6. Pismo Edvarda Slavika Josipu Vilfanu z dne 12. marca 1924.)

Marca 1924 se je poslovil poslanec Virgil Seck, ki je za prihajajoče volitve lahko pričaril volilcem kandidata Besednjaka kot človeka, ki je "bil vzgojen v trdi borbi z življenjem in ki je vseskozi socialnega mišljenja in custovanja..." (Goriška straža, 10. marec 1924.)

Kako so takrat o Besednjaku razmišljali tudi njegovi politični nasprotniki, morda najbolje priča pismo, v katerem Henrik Tuma naproša Gorisko Mohorjevo družbo, naj njegov "preobsežen življenjski, ki naj bi pri založbi izšel, priredi prav Besednjak, ker da mu 'povsem zaupa'. (Besednjakov arhiv, Prepis pisma H. Tume goriški Mohorjevi družbi z dne 22. oktobra 1924.)

S sprejetjem spremenjene volilne zakonodaje je italijanska poslanska zbornica pred volitvami 1924 storila pravzaprav politični samomor in se upoštevalo, da je v času predvolitvenega boja, ki bili rezultati volitev leta 1924 za Slovence se sorazmerno ugodni, saj sta bila na "slovenski listi" v rimski parlament izvoljena dva: Josip Vilfan in Engelbert Besednjak.

Začelo se je obdobje parlamentarnih nastopov. Besednjakovi govori v rimskem parlamentu predstavljajo prežez zgodovinskih dogodkov in zanimiv dokaz o položaju v katerem se je znašla slovenska manjšina v Italiji po prvi sve-

točni vojni. Iz govorov je lepo razbrati politiko državnega terorizma, ki jo je uzakonila Matteottijeva junija 1924, so opozicijske stranke iz protesta bojkotirale parlamentarno delo (t. i. "aventinska opozicija"), Vilfan in Besednjak pa se aventinski opoziciji nista pridružila, v skladu s svojo takiko lojalnosti do oblasti pri zastopanju interesov manjšine - fašizem naj bi namreč bil italijanska, "pristna rodbinska zadeva..." Zadržujemo Besednjakovemu nastopu v parlamentu marca 1927 je sledilo njegovo postopno opuščanje parlamentarne dejavnosti, ki je zaradi stanja v državi postajala brezupna. V drugi polovici leta 1927 in v letu 1928 se Besednjak ni več udeleževal sej zbornice, le do februarja leta 1928 je na nekatere ministrstva se naslovil posamezne interpelacije. Leta 1928 je bil Besednjak izvoljen za predsednika "Mednarodne zveze manjšinskih casnikarjev". Leta 1929 je v Juljski krajini sledila popolna ukinitve slovenskega periodičnega tiska, slovenskih kulturnih, prosvetnih, sportskih itd., društev in posojilnic. Bivši poslanec Besednjak je tedaj s svojim osebnim vplivom pri Mussoliniju lahko se poskrbel za delovanje treh nepolitičnih časopisov, ki pa so se obdržali le do novembra leta 1930. (To sta bila tednika Novi list, Istarski list in dvomesečnik Družina). Vsem trem je bil Besednjak tudi urednik. Trije manjšinski listi so bili zadnje kar je Besednjak dosegel z vztrajanjem na legalnem boju proti totalitarni oblasti v italijanski državi. Zdi se, da so bile s tem možnosti legalnega nastopanja v boju za pravice manjšine tudi povsem izčrpane, saj se je Italija že pogreznila v popolno diktaturo, ki se je končala sele z izkrcanjem zaveznikov.

V tem času so se vrstila opozorila o načrtovani aretaciji in konfinaciji Besednjaka in Biteznika. Kupila sta vozovnici za vlak in izgrala agente, ki so ju sicer stalno spremljali tako, da sta izstopila prej in se s takšnim opozorilom peljala čez Petrovo Brdo v Jugoslavijo. O begu je poročal Janko Kralj: "...prejeli smo vajina potrdila, da sta srečno pršla. Pastirski (tj. policijski agenti, op. E. P.) so se neznansko razburjali, ker nista šla v vlakom. Bolje takol..." (Besednjakov arhiv, dok. st. 276. Pismo Janka Kralja Engelbertu Besednjaku z dne 24. decembra 1930.) Besednjak je svojo politično aktivnost po dogovoru in krščanskosocialni organizaciji (ki ji je ostal formalni vodja) zdaj nadaljeval v tujini. Zanimivo, da se je Besednjak že leta 1928, torej pred odhodom iz Italije, o vlogi, ki naj bi jo imel v emigraciji natančno posvetoval tudi z Antonom Koroscem.

V emigraciji je postal njegov najbližji sodelavec dr. Jože (Josip) Biteznik (1891 - 1960), sicer njegov tesni sodelavec že v Juljski krajini in ena od osrednjih osebnosti krščanskosocialnega gibanja, kot najoznejemu sodelavcu Engelberta Besednjaka, ki ga je spremljal vse življenje, moramo nekaj osnovnih podatkov

cih vzbujalo upravičene občutke lastne kulturne superiornosti. Po umoru poslanca Matteottija junija 1924, so opozicijske stranke iz protesta bojkotirale parlamentarno delo (t. i. "aventinska opozicija"), Vilfan in Besednjak pa se aventinski opoziciji nista pridružila, v skladu s svojo takiko lojalnosti do oblasti pri zastopanju interesov manjšine - fašizem naj bi namreč bil italijanska, "pristna rodbinska zadeva..." Zadržujemo Besednjakovemu nastopu v parlamentu marca 1927 je sledilo njegovo postopno opuščanje parlamentarne dejavnosti, ki je zaradi stanja v državi postajala brezupna. V drugi polovici leta 1927 in v letu 1928 se Besednjak ni več udeleževal sej zbornice, le do februarja leta 1928 je na nekatere ministrstva se naslovil posamezne interpelacije. Leta 1928 je bil Besednjak izvoljen za predsednika "Mednarodne zveze manjšinskih casnikarjev". Leta 1929 je v Juljski krajini sledila popolna ukinitve slovenskega periodičnega tiska, slovenskih kulturnih, prosvetnih, sportskih itd., društev in posojilnic. Bivši poslanec Besednjak je tedaj s svojim osebnim vplivom pri Mussoliniju lahko se poskrbel za delovanje treh nepolitičnih časopisov, ki pa so se obdržali le do novembra leta 1930. (To sta bila tednika Novi list, Istarski list in dvomesečnik Družina). Vsem trem je bil Besednjak tudi urednik. Trije manjšinski listi so bili zadnje kar je Besednjak dosegel z vztrajanjem na legalnem boju proti totalitarni oblasti v italijanski državi. Zdi se, da so bile s tem možnosti legalnega nastopanja v boju za pravice manjšine tudi povsem izčrpane, saj se je Italija že pogreznila v popolno diktaturo, ki se je končala sele z izkrcanjem zaveznikov.

V tem času so se vrstila opozorila o načrtovani aretaciji in konfinaciji Besednjaka in Biteznika. Kupila sta vozovnici za vlak in izgrala agente, ki so ju sicer stalno spremljali tako, da sta izstopila prej in se s takšnim opozorilom peljala čez Petrovo Brdo v Jugoslavijo. O begu je poročal Janko Kralj: "...prejeli smo vajina potrdila, da sta srečno pršla. Pastirski (tj. policijski agenti, op. E. P.) so se neznansko razburjali, ker nista šla v vlakom. Bolje takol..." (Besednjakov arhiv, dok. st. 276. Pismo Janka Kralja Engelbertu Besednjaku z dne 24. decembra 1930.) Besednjak je svojo politično aktivnost po dogovoru in krščanskosocialni organizaciji (ki ji je ostal formalni vodja) zdaj nadaljeval v tujini. Zanimivo, da se je Besednjak že leta 1928, torej pred odhodom iz Italije, o vlogi, ki naj bi jo imel v emigraciji natančno posvetoval tudi z Antonom Koroscem.

Besednjakovi poslanski nastopi v rimskem parlamentu po ostrih niso zaostajali za nastopi socialističnega poslanca Matteottija, ki so ga zaradi drznih nastopov v parlamentu fašisti ubili. Stanje v Juljski krajini po priključitvi in fašistično nasilje, ki je sledilo je pri slovenskih poslan-

povedati tudi o njem. Biteznik je bil eden najpomembnejših ideologov krščanskosocialnega gibanja že v dvajsetih letih. Po poklicu pravnik, sicer casnikar in politik, rojen v Solkanu pri Gorici, tudi Biteznik je bil vsa leta solan na nemški gimnaziji v Gorici odličnik. Po maturi leta 1912 se je vpisal na pravo na univerzi v Gradcu in pozneje na univerzo na Dunaju. Kot akademik je sodeloval v studentskem društvu "Zarja" v Gradcu in "Danica" na Dunaju. Leta 1914 je bil vpoklican in poslan na fronto v Galicijo. Avgusta 1916 je prišel v rusko ujetništvo. Po vrnitvi je doktoriral v Zagrebu (leta 1920). Bil je učenec Janeza Evangelista Kreka, deloval je v okviru Prosvetne zveze, Mohorjeve družbe itd. in bil eden vodilnih laikov v krščanskosocialni organizaciji na Primorskem v dvajsetih letih. Kot radikalno krščanskosocialno usmerjen politik je bil v Gorici odbornik Katoliškega Tiskovnega Društva, kjer se je izkazal kot pravnik in predvsem sijajen organizator. Deloval je v odboru Zadrzne Zveze v Gorici, v vodstvu Prosvetne Zveze Gorici, bil je tudi tajnik Kmečkodelavske Zveze. V sodelovanju z Engelbertom Besednjakom in Virgilom Seckom se je po vojni vključil v delovanje za pridobitev vojne odškodnine v Juljski krajini. Skupno z italijanskimi gospodarskimi in političnimi organizacijami v Juljski krajini je ustanovil Stalni odbor za zaščito vojnih oskodačev. Ko je leta 1923 prišlo do razcepa v skupnem političnem društvu Edinost in se je osnovalo samostojno politično društvo Edinost za Gorisko, je bil za predsednika izvoljen Ignacij Krizman, za podpredsednika Engelbert Besednjak in za tajnika Jože Biteznik. Tajnikova naloga je bila izdelati notranjo zgradbo in organizirati zunanjo dejavnost nove politične organizacije. No, krščanskosocialno politično društvo je predstavljalo tudi nekašen organizacijski stab za pomoč krščanskosocialnim poslanecema Virgilu Secku in Engelbertu Besednjaku pri njihovih nastopih v italijanskem parlamentu v dvajsetih letih. Kot vodja organizacije v Juljski krajini (Besednjak se je moral po letu 1924 posvečati predvsem parlamentarni dejavnosti) je Biteznik pripravil in vodil politične sestanke in mnogokrat prirejal politične shode na katerih je nastopal tudi sam. Zaradi izrazite narodnoobrambene aktivnosti je bil večkrat žrtev fizičnih napadov italijanskih fašistov. V tem času je Biteznik objavil vrsto razprav in člankov v krščanskosocialnem duhu. Objavljal je v "Goriški straži", v "Malem Listu", "Novem listu", Kolarstvu Goriške Mohorjeve Družbe" itd. Leta 1929, ko je v Juljski krajini stopila v veljavo italijanska zakonodaja je pripravil za slovensko prebivalstvo obsežen priročnik "Nove postavbe" v katerem je poljudno razlagal bistvene novosti italijanske zakonodaje. Delo je izšlo v dveh delih pri Goriški Mohorjevi družbi. Ko je bilo leta 1930 vsako politično de-

lovanje onemogočeno, je Biteznik po sklepu krščanskosocialne organizacije emigriral skupaj z Besednjakom. Tudi poslej je bil njegov najbližji sodelavec v vsem obdobju tridesetih let in v času druge vojne. Biteznik je bil samostojni avtor ali skupaj z Besednjakom soavtor vrste izjemnih analiz o vprašanju italijanskega konkordata, razmerju med Vatikanom in fašistično vladno v času med obema vojnoma, avtor mnogih razprav in člankov o položaju slovenske in hrvaske manjšine v Italiji itd. Ob tem je potrebno dodati, da je Biteznik ostajal vedno v Besednjakovi "senci". Dejansko se zdi, da je velik del tedanjih Besednjakovih nastopov (oziroma Besednjakove "slave") pravzaprav pripisati tudi sposobnostim, idejnim analizam in politični dejavnosti, Jože Biteznika. Besednjak je bil "bolj politik", Biteznik "bolj ideolog". Vsekakor so se njune sposobnosti izredno dobro ujemale. Dr. Biteznik, ki je bil več kot 25 let eden najbližjih Besednjakovih sodelavcev in prijateljev, je bil znan po izredni delavnosti in marljivosti ter sposobnosti pisanja literarnih močnih in udarnih člankov. Ocena njunega skupnega nastopa na katoliških študentskih Bohinjskih tednih leta 1938, ki ga opisuje Ruda Jurcec v svojih spominih, je pravzaprav dobra alegorija tudi za ves njun odnos: "Besednjak in Biteznik sta vodila predavanje zelo tiho, več kot diskretno, le to me je presenecalo, da sta se pred slehernim besedo ali posegom v debato sama med seboj tiho domenila, kako in kaj..."

Po prihodu na Dunaj, sta Besednjak in Biteznik tudi v Beogradu in Ljubljani sprožila široko akcijo v podporo manjšine v Juljski krajini, ki se je pokazala prav z organizacijo protesta jugoslovanske škofovske konference (Bauerjevo pismo in njegov poziv za molitve za preganjanje v Juljski krajini 19. marca 1931) in imela velik mednarodni odmev. Ta dejavnost se je nadaljevala skozi vsa trideseta leta.

Besednjak je bil po prihodu na Dunaj sprejet v vodstvo "Kongresa evropskih narodnosti", pri katerem je sodeloval v dvajsetih letih in v njem kot predsednik Zveze manjšinskih novinarjev deloval do leta 1938, ko se je po priključitvi Avstrije k Nemčiji umaknil v Beograd. V Vilfanovem arhivu v Ljubljani sem našel zanimivo pismo predsednika Ewalda Ammendea Josipu Vilfanu iz časa pred emigracijo, ko je Besednjaku grozila internacija s strani fašističnega režima: "»e se karhkolj zgodi dr. Besednjaku sem v Parizu poskrbel, da bo v francoskem parlamentu o tem sprožena interpelacija. Napravili bomo vse kar je v naši moči, da zagotovimo sodelovanje Besednjaka pri našem gibanju in pri našem kongresu. Tudi ce bi bil Besednjak prisiljen zapustiti Italijo in bi s tem postal tukaj emigrant, bomo našli sredstva za njegovo pot, da bo ohranimo naši stvari in mu bomo omogočili, da bo, tudi ce bi katere države zahtevale nasprotno, ostal

predsednik "Zveze manjšinskih casnikarjev". Natančno vemo, kako pomembno in koristno je bilo delo dr. Besednjaka."

(Vilfanov arhiv, fasc. st. 5, pismo z dne 18. marca 1929.)

V tridesetih letih zaznamuje delovanje Engelberta Besednjaka nekakšna trojna dejavnost, ce jo skušamo vsebinsko (in tudi zemljepisno) opredeliti. Za politično angaziranje na politični sceni znotraj katoliškega tabora (v okviru Kraljevine Jugoslavije) se v tridesetih letih in po Korosčevi smrti, ni odločil.

V okviru Kraljevine Jugoslavije je Besednjak kot spreten politik igral zelo pomembno vlogo posrednika med Koroscem, kraljem Aleksandrom in političnimi skupinami, ki so pripravljale ustanovitev vsedravnne stranke, pozneje Jugoslovanske radikalne zajednice (JRZ). (O tem poroča v spominih tudi Ruda Jurcec: "Kakor doktor Engelbert Besednjak, tako je tudi Birsma smel h kralju na dvor brez vseh formalnosti...") Prav tako je igral pomembno vlogo pri oblikovanju sicer nikoli potrjenega konkordata, pri akcijah proti okrnitvi univerze v Ljubljani, pripravah za organiziran nastop jug. škofovske konference in prid manjšine itd.

Na Dunaju in v Zenevi je (poleg že omenjenih funkcij v okviru Kongresa evropskih narodnosti) pomembna njegova vloga ideologa in eksperta za vprašanja odnosov med Cerkvijo in manjšinami, ki je bila sestavni del njegove politične seznanjanja evropske in svetovne javnosti s položajem slovenske manjšine v Italiji. Ob tem se je srečeval in sodeloval z vrsto pomembnih evropskih političnih osebnosti. (Naj na tem mestu lahko omenim npr. nemškega zunanjega ministra Sressemmana, avstrijskega kanclerja Schuschnigga, prvega poznejšega predsednika izraelske države Chaima Weizmana itd.) Na kongresih je nastopal z zelo aktualnimi referati, bil pa je tudi eden od ključnih ideologov kongresa. Kot je ob eni takih prilik zapisal Josip Vilfan: "...v tej zvezi naj omenim, da bo ena točka dnevnega reda našega prihodnjega kongresa posvečena 'religiji i jeziku'".

Katoliški referent k tej točki bo dr. Engelbert Besednjak, ki se že zelo pridno pripravlja na nam priinese na kongres nekaj umaknil v Beograd. V Vilfanovem arhivu v Ljubljani sem našel zanimivo pismo predsednika Ewalda Ammendea Josipu Vilfanu iz časa pred emigracijo, ki je Besednjaku grozila internacija s strani fašističnega režima: "»e se karhkolj zgodi dr. Besednjaku sem v Parizu poskrbel, da bo v francoskem parlamentu o tem sprožena interpelacija. Napravili bomo vse kar je v naši moči, da zagotovimo sodelovanje Besednjaka pri našem gibanju in pri našem kongresu. Tudi ce bi bil Besednjak prisiljen zapustiti Italijo in bi s tem postal tukaj emigrant, bomo našli sredstva za njegovo pot, da bo ohranimo naši stvari in mu bomo omogočili, da bo, tudi ce bi katere države zahtevale nasprotno, ostal

predsednik "Zveze manjšinskih casnikarjev". Natančno vemo, kako pomembno in koristno je bilo delo dr. Besednjaka."

(Vilfanov arhiv, fasc. st. 5, pismo z dne 18. marca 1929.)

usmerjanje akcij tajne krščanskosocialne in liberalne organizacije v Juljski krajini itd.). "Trojna" Besednjakova aktivnost je tako pomembno posegala v realnost sirsrega srednjeevropskega prostora in imela mnoge, dostikrat pomembne (in do danes se neraziskane) učinke na razvoj dogodkov v zvezi s slovensko manjšino v Juljski krajini.

Besednjaka je kapitulacija Jugoslavije zatekla v Beogradu. Tam je hitro vzpostavil stike z emigrantsko vladno v Londonu, pa tudi z organizacijo v Juljski krajini. V tem času je bilo Besednjakovo delovanje, usmerjeno v prvi vrsti v preprečitev širitve državljanske vojne na Primorsko.

Ob koncu vojne se je Besednjak povezal z Izidorjem Cankarjem, Edvardom Kocbekom in drugimi predstavniki bivših krščanskih socialistov, ki so ga nagovarjali k sodelovanju z novim režimom, nova politična elita pa je ostala do njega nezaupljiva. Edvard Kocbek je v svojem dnevniku opisal srečanje z Besednjakom in Biteznikom 14. septembra 1945 v Beogradu: "Besednjak poroča o tem, da je Biteznik že odpotoval v Ljubljano in da je nemara že v Gorici pri svoji družini in da on sam namerava odpotovati v isti smeri prihodnjimi dnevi. V ta namen je dobil priporočilo pismo od Kardelja, to pa je tudi vse, kar je dosegel od njega v razgovoru širokega obsega, ki ga je imel z njim. Razgovorjal so se vs trije. Ob sta Kardelj govorila konkretno: predložila sta mu, da bi v soglasju z ljudsko fronto jugo-

slavije v cona A začela izdajati svoj list, s katerim bi disociirala belogardistične pristase in v njih prebujala voljo po sodelovanju z novo Jugoslavijo. (...) Toda ta račun delata brez krcmarja. Vse mislita in zidata v zgolj politično predstavljenem svetu in ne jemljeta v postev družbenih nagibov, ki so odločilni. Kardelj jima je povedal, da bosta s svojo akcijo nujno lomila enotnost ljudstva, ki je sprico narodnih zahtev glede meje posebno važna, potem pa bosta seveda z logiko neizproizvodljivo pristala prej ali slej na drugi strani. To sem jima povedal tudi jaz. Poleg tega sem dr. Besednjaka opozoril na to, da za katolicane danes na Slovenskem ne more biti separate politične akcije, pac pa nam je zapovedana lastna in samostojna - ker od nikogar zamenljiva - versko - kulturna akcija v smeri verskega perorda, osnovanje nove cerkvene organizacije in zbiranje njega kulturne elite. Obem sem ga opozoril, da naj s svojo politično akcijo odnosno listom čaka vsaj tako dolgo, da se reši (ceprav zasasno) vprašanje meje med Italijo in Jugoslavijo. Pac pa sem mu naznačil v bodočnosti razne možnosti slovenskega delovanja tako v internacionalnem trstvu kakor v tistem delu zaledja, ki bo najbrž ostalo kot del manjšinskega jezika Italiji. Morebiti bi se se glede na svojo formo mentis rodil v najslabšem možnem času. V arhivu Ministrstva za notranje zadeve v Ljubljani je o Besednjakovem delovanju v Trstu v petdesetih letih zapisana zanimiva ocena, ki pravzaprav lahko velja za vse njegovo življenje in delovanje:

Kocbek, Dnevnik 1945, Ljubljana 1991, 14. september 1945, str. 38 - 39.)

Sele leta 1950, ko je Besednjak pristal na sodelovanje z jugoslovanskimi oblastmi, se je lahko vrnil v Trst, kjer je 1954 obnovil izhajanje "Novega lista" in se na političnem področju ukvarjal s pravzaprav z istimi vprašanji kakor vse življenje. Osnovno vodilo njegove politike je ostala - kakor pred vlogo - misel, da je manjšina, ki izgubi stik z matičnimi narodom obsojena na asimilacijo, neglede na režim v matični državi. Ravnal se je po znani krščanskosocialni kriteriji iz konca vojne: "režimi bodo minili, narod bo ostal". Lahko rečemo, da je zgodovina pritrčila volilnim mislim njegove politične aktivnosti, ki jo je vse življenje usmerjal v reševanje slovenskega nacionalnega vprašanja.

Kmalu po začetku izhajanja "Novega lista", spomladi 1960 pa je Besednjakovo dejavnost prekinila bolezen (mozganska kapl).

Vztrajanje na legalnih naci-nih boja v času najhujšega fašističnega terorja, poziv katolicanom, naj se vključijo v OF v času vojne in istosčasno obsojanje komunističnih napak, obsodba domobranstva in kolaboracije, itd., kažejo podobno človeka, ki se je glede na svojo formo mentis rodil v najslabšem možnem času. V arhivu Ministrstva za notranje zadeve v Ljubljani je o Besednjakovem delovanju v Trstu v petdesetih letih zapisana zanimiva ocena, ki pravzaprav lahko velja za vse njegovo življenje in delovanje:

"V političnem življenju je Besednjak predstavljal vedno neko kompromisno osebnost in se je izogibal vsake skrajnosti. Osnova njegove politične dejavnosti je bila obramba slovenstva za vsako ceno in prav zato je lahko na tej osnovi stopal v stike s predstavniki raznih strank na Trzaskem..." (Arhiv ministrstva za notranje zadeve, fascikel "Besednjak", uvodno poročilo.)

Njegovo osebno pojava, pa je morda se najbolj opisal ob njegovi smrti pisatelj Alojz Rebula, ki je zapisal: "Osnovno, kar ti je pri njem padlo v oči, je bila suverena gosposkost kretne, ki je redka celo pri 'imperialnem Slovencu' franciozefinskih casov, kaj šele danes. Ta brizgajoča svetlost, združena s primorskim temperamentom, je delala iz dr. Besednjaka rojenega plesalca na parketih velikega sveta. Diplomatsko nepreokosljivi zunanji minister? Ocarljivo obkrožujoči ambasador? Sorbonski profesor diplomacije? To so bile vloge, za katere si predstinal dr. Besednjaka ze ob prvem stisku roke..." (Novi List, 3. januar 1969)

Besednjak je umrl 21. decembra 1968 v Trstu. V italijanskem parlamentu se je Besednjakovemu spominu poklonil slovenski poslanec, Albin Škerk. Minister Luigi Gui se mu je pridružil z besedami: "V imenu vlade se pridružujem počastitvi spomina dr. Engelberta Besednjaka, poslanca 27. zakonodajne dobe, ki je predstavljal slovensko in hrvasko katoliško prebivalstvo, ki je kot manjšina prišlo v sestav italijanske države. Vlada izreka priznanje njegovi dolgi in zvesti dejavnosti v obrambo vsoboscin manjšin, ki so se borile proti fašističnemu zatiranju."

Avstroogrska monarhija, Drzava Slovencev, Hrvatov in Srbov, Drzava Srbov, Hrvatov in Slovencev, Kraljevina Italija, fašistična Italija, Republika Avstrija, nacistična Nemcija, Kraljevina Jugoslavija, Nedičeva Srbija, Demokratska federativna Jugoslavija, Federativna ljudska republika Jugoslavija, Republika Italija - dobra desetina držav in se več različnih družbenih ureditev, v katerih je Besednjak aktivno sodeloval kot urednik različnih časopisov, poslanec v parlamentu, ekspert za odnose med Cerkvijo in državo, ekspert za mednarodno pravo, manjšinska vprašanja itd.

Aktivnost Engelberta Besednjaka je bila ves čas usmerjena v reševanje slovenskega nacionalnega vprašanja - iz gradiva, ki mi je na razpolago lahko rečem, da je bila vedno usmerjena pravzaprav k enemu cilju - "Zednjenje Sloveniji". Pri tem je bil pripravljen in sposoben preskociti tudi marsikateri politični ali ideološki predznak, se pogajati ali sodelovati pravzaprav s komerkoli - italijanskimi fašisti, jugoslovanskim diktatorjem, Kraljem Aleksandrom ali po-vojnimi slovenskimi komuni-sti...

Egon Pelikan

Portret Engelberta Besednjaka je delo Vena Pilona leta 1931 v Parizu.

REPORTAŽA

Augusto Pinochet je v Čilu prej junak kot krvnik

V dveh tednih potovanja po Čilu sem doživel sklep britanskega notranjega ministra Strawa, da se s postopkom za izročitev Pinocheta španski pravici nadaljuje in dan pred vrnitvijo domov sklep britanskega parlamenta, da se razveljavi prvotno odločitev posebne komisije o odvzemu diplomatske nedotakljivosti. Čeprav sem samo amaterski pisec, sem upal, da bom na licu mesta doživel kaj posebnega, recimo pravi južnoameriški »golpe« z oklopniki na cestah in z generali s temnimi očali.

Nič takega. Izkupicek je bil porazen.

Imel sem jasen vtis, da dobra polovica ljudi niti ne ve, kdo je, ali bolje, kdo je bil v svojih »najboljših« letih Augusto Pinochet Ugarte. V ta krog so spadali mladi. Pri stvilnih drugih sem po svojih močeh »vrtal«, da bi nekaj iztisnil iz njih.

Cilski del poti sem sicer začel na skrajnem jugu, na Ognjeni zemlji, z avtobusom in jo nato tri dni nadaljeval z ladjo, kjer je bila velika večina potnikov tujcev.

Ovira za poizvedovanja v tistih krajih je izredno skromna obljudenost. Avtobusi so tudi prestevilni in vozijo zato na pol prazni. Na ladji, ki je med fjordi in otoki po ozinah počasi plula na sever, pa je bilo tudi kakih 15 soferjev tovrnjakov natovorjenih z ovčami in govedom. V treh dneh so se vsaj navidezno vsi potniki med seboj spoznali in z bolj zgovornimi sem redno nacerl problem Pinocheta.

Juzna celinska pokrajina Magallanes z mestom Punta Arenas je v cilskem političnem scenariju izrazito socialistična. Socialisti naj bi tam predstavljali kakih 60 odstotkov volilnega potenciala. Nekaj te rdece »kuge« (besedo sem seveda vzel na posodo iz kasneje pridobljenega slovarja) je bilo verjetno prisotno tudi med tistimi soferji. Pri kramljanju z njimi sem vedno pazil, da bi zadevo Pinochet omenil samo, ko je bil moj sogovornik sam. V večji skupini smo raje govorili o

Zamoranu in Salasu. Dobil sem jasen vtis, da se o Pinochetu neradi izražajo. Iz skromne ankete pa sem vseeno razbral, da je po njihovem mnenju polovica Cilencev za sojenje, polovica pa proti. V dnevniku iz Punte Arenas »La Prensa Austral« je bila objavljena vest, da se kar 63 odstotkov Cilencev opredeljuje za prepričanje, da je Pinochet zagrešil zločine in 57 odstotkov smatra za potrebno, da se mu sodi. Anketo naj bi bili izvedli predvsem v Santiagu. V istem izvodu je bilo tudi pismo bralca, ki je enostavno oboževal bivšega diktatorja.

Z optimizmom sem pričakoval prihod v Puerto Montt, saj sem pričakoval, da se bom verjetno znašel v napetem ozračju in slišal živahne diskusije. Vse pa je slo po vodi. Puerto Montt, Valdivia in Temuco (rojstno mesto Pablo Nerude, predvsem pa Marcela Salasa) so nudila povsem enake zunanje videze. Natrpne ulice mestnih središč, prometni hrup na robu znosnosti, ustrezno onesnaženje in ljudje, ki so begali za miti vsiljene potrosniške miselnosti. Na krajevnih bolj bulvarjskih časopisih je bil Pinochet le rekdokaj na prvi strani.

Prvi napis (v korist Pinocheta) sem sicer zabeležil na otoku Chiloë. »General libre« je nekdo z rumenim prsilcem zapisal na skromno čakalnico. V Concepcionu (300 tisoč prebivalcev) pa sem iz avtobusa opazil »Un Chile sin Pinochet, acto itd.« (Čile brez Pinocheta, manifestacija itd.). Datum je bil že iz novembra. Tiste ulice nisem mogel več najti in o napisu nimam fotografskega dokumenta, medtem ko je na Chiloë na mojo prošnjo sofer nalasc ustavil avtobus, da sem »svobodnega generala« lahko slikal.

Racunal sem na večjo aktivnost, ko smo se vse bolj plizali Santiagu, čeprav so me razni pokazatelji opominjali, da me bo vsebina verjetno razočarala. In res je bilo tako. Vozili smo mimo Rancague in ob neskončnih

nasadih cesenj, breskev, hrusk, jabolk in vinogradov. Na modernih objektih za predelovanje in pakiranje sadja so bili znani napisi »Del Monte« in »Dole«, ki jih pri nas navadno srečujemo na bananah. Na številnih zidovih pa sem srečeval skrbno izdelane velike napise kot »Pinochet heroe«, »Pinochet martir de Chile«, »Socialistas desleales« (nelojalni). In to prav v Rancagui, ki je bila svoj čas s svojim rudnikom bakra El Teniente eden centrov cilskega »socializma«.

Na možnost, da bom v svojih pričakovanjih razočaran, sta me opomnila dva dogodka iz prejšnjih dni. Na otoku Chiloë sem v skromnem prenočišču ob zajtrku opazil v dnevni sobi ob sveti podobi in družinskih slikah tudi lepo uokvirjeno sliko Pinocheta v ulovršni paradni uniformi. Vidno presenečen sem hlastno vprašal gospodinj: »Es Pinochet?«. »Tako dober clovek je bil, takšen katolican, kako morajo z njim tako grdo ravnati.« Pripovedovala je nato, kako so na

otoku »comunistas« med vlado Allendeja zasedli kmetije, jedli in popivali in grozili lastnikom.

Dan kasneje sem v Puerto Montt prenočil v »hospedaje aleman«, katerega lastnica je bila vdova Polz. Bilo je poceni, čisto, mirno in okna je krasilo raznobarno umetno cvetje. Skoraj kot kje na Bavarskem. Za tisti dan je bila napovedana odločitev britanskega notranjega ministra. Ob 21. uri sem gledal narodni TV dnevnik »24 horas«. Mišlim, da so se gospe Polz ovlažile oči, ko je izvedela za žalostno vest. »Prej smo imeli disciplino in red, sedaj z demokracijo so ropi in tatvine na dnevnem redu. Stalno moras imeti zapahnjena vrata. Kako lepe modre oči ima. Med predniki (Pinochetivimi seveda) so Nemci.«

Santiago je glede hrupa in onesnaženja pravo zlo. Ande, ki se začenjajo dvigovati le kakih 10 kilometrov od mestnega središča, vidiš dokaj dobro le do kake 10. ure zjutraj. Nato se vidi le obris, pod večer pa lahko tudi izginejo, čeprav vrhove opaziš, ko krepko dvignes pogled navzgor.

Ude sem raztegnil v strogem centru in zgodilo se je, da me je taksist z avtobusne postaje zapeljal prav v isto prenočišče kot neki njegov kolega pred 13 leti. Zaradi zvestobe sem celo izposloval nemajhno znižanje nekoliko slane tarife. Ob popoldanski znosnejši temperaturi sem se sprehodil do slovite Monede (predsedniške palače) v upanju, da se bo tam kaj dogajalo. Nič!

Carabineros de Chile (samo »cabarineros« je v Čilu preskromno) so res v večjem številu stali okoli palače. Toliko jih ni bilo niti, ko sem kraj obiskal leta 1985 in je v Monedi se prebival On. Nosili pa so pistole, medtem ko so imeli tedaj pripravljene brzo-strelke in je v zasedi čakal tudi vodni top. Ob zelenici pred palačo in na trgu za njo je bilo tudi več kupov kovinskih zlozljivih pregrad. Morda za primer demonstracij, morda pa tudi za navadne

potrebe protokola vsake tovrstne zgradbe na svetu. Na trgu je na visokih drogovičih polalo vsaj 8 velikih narodnih zastav, ki jih pred 13 leti ni bilo. O kakih skupinah ali skupinicah ne duha ne sluha. Popoln mir.

V konzervativnem časopisu »El Mercurio« je bila vest o manifestaciji socialistov v poldrugem kilometru oddaljenem parku iz dneva prej. Napotil sem se tja v upanju, da je tam neka stalna baza svojcev zrtev vojaške diktature. Nicesar. Stiri ure casovne razlike z Londonom so Monici Perez, ki je od tam poročala za »24 horas« omogočile, da je vest o razveljavitvi sklepa o odvzemu nedotakljivosti posredovala, ko so Cilenci zajtrkovali. Zajtrkoval sem tudi sam in v časopisih »La Segunda« in »La Tercera«, ki izideta v teku jutra in okoli poldneva, je bil Pinochet na prvih straneh. »Historica victoria de Pinochet«. Slovesno informirani vojaški poveljniki so v izjavah pometli s politiki in izrazili upanje, da bodo kmalu doma sprejeli »a nuestro general«.

Medijsko se je zadeva zaključila. Očitno je postajalo, da je politika premagala pravico.

Razmislijal sem, kako je primer Pinocheta pri nas tako živ, v samem Čilu pa veliko manj. Kaj se je dogajalo med vlado Allendeja? Je res imela prav gospodinja na otoku Chiloë, ki je »comunistas« prikazovala kot posasti? Ali ga morajo komunisti res vedno polomiti? In starejši moz, lastnik trgovinice, v kateri sem fotokopiral dele neke knjige, je prav tako omenjal skoraj divje pojave brezvladja z birokrati, ki so zasedli javne službe brez vsakega znanja in z robotnim odnosom do občanov.

Pomiritve v Čilu vsekakor ni. Zrte so ostale brez vsaj moralnega zadoščenja. Krvniki so vsi na prostosti brez kakršnihkoli posledic. Oblastniki iz dobe diktature vztrajno poudarjajo, da jih je k vojaškemu udaru rotila večina ljudstva, da bi se Čile rešil

pred kaosom. (Seveda previdno molčijo o delu CIA, kar ze zdavnaj ni več skrivnost). Današnjim socialistom pa tudi ponavljajo, da so ti sicer ohlapno priznali storjene napake, niso pa prosili za odpuščanje. Socialisti se branijo, čes, da je priznanje napak dovolj zgovorno dejstvo.

Prihodnje leto bodo v Čilu predsedniške volitve, že tretje »demokracične« po dobi Pinocheta, vse pod okriljem širokih paradnih plašcev vojaških uniform pruskega kroja.

Sedanja zadeva Pinochet je v Čilu postavljena na dve prizorišči. Na prvem se politiki desnega bloka zaganjajo v sredinske kolege z obtožbami, da niso storili nicesar za obrambo narodne suverenosti in odkrito označujejo socialiste kot clane mednarodne zarote, ki je bila zgrajena na lazeih. Sredina (Krščanska demokracija) trdi, da je storila vse, kar spada k pravni državi. Socialisti so na udaru, ker je celotna zadeva v tisku prikazana zgolj kot stvar narodne suverenosti, katero naj bi oni prodali. Zadeva o suverenosti je torej drugo prizorišče namenjeno manj politizirani masi, ki je vsekakor v veliki večini.

Mediji sicer poročajo tudi o zrtvah diktature, vendar s poudarkom, da so bile zrtve na obeh straneh (kar je res, vendar v razmerju mora 1:100). »Golpe«, ali bolj elegantno »Pronunciamento militar« je za javnost le sredstvo za prepričitev uničenja države. Nujno zlo. Socialističnega glasila ni, komunistični tednik »El Siglo« (stoletje) se tu pa tam prodaja skoraj na skrivaj.

Koliko je resnice na eni in koliko na drugi strani, je se vprašljivo. Zanesljivo je, da se je iz leveice do kraja (z določenimi številskimi se v Čilu strinjajo vsi) raziskalo stevilo zrtv, grehov (ali domnevnih grehov) - tudi gospodarskih - druge strani pa ne. Zaradi tega so socialisti pod stalnim sahom in da bi v takem položaju ostali, želita tako desnica kot sredina.

Stvar narodne suverenosti (Pinochetu lahko sodimo samo mi - pravijo) je ne glede na politična prepričanja v tistih krajih zelo vazen element in bo pri volitvah leta 1999 izplačal predvidoma dobre dividende.

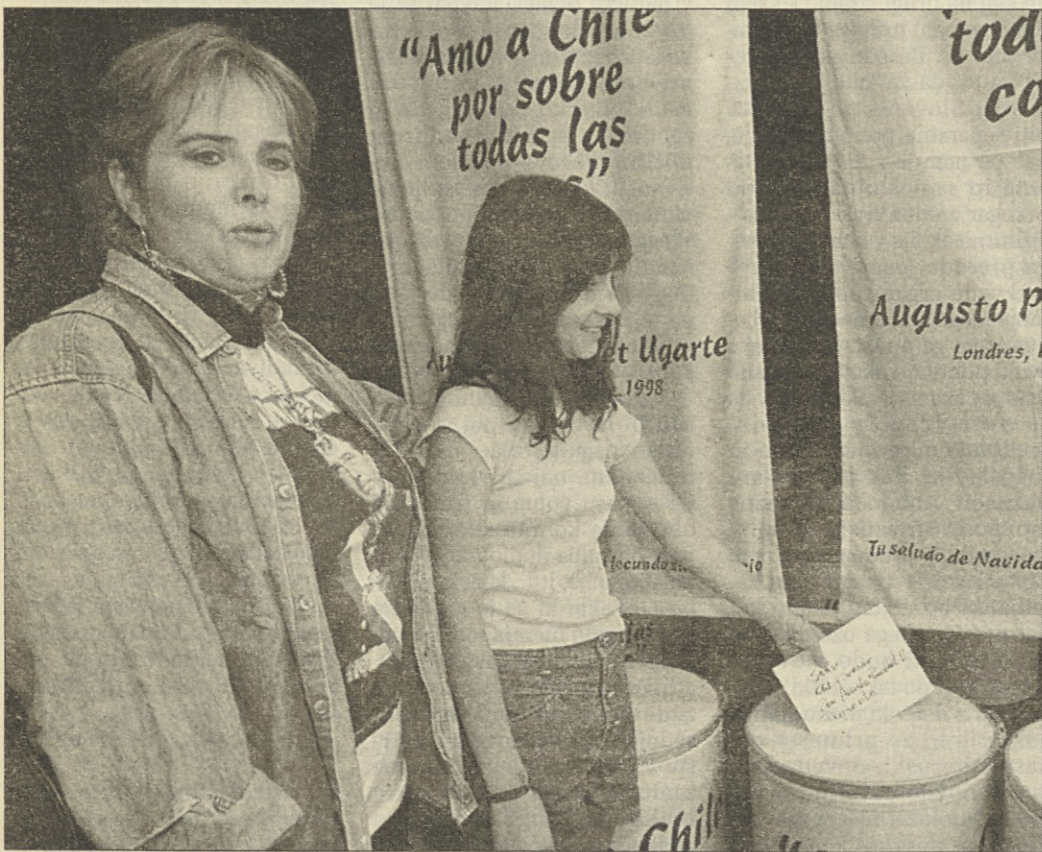
Skratka: Pinochet bi si po kriterijih clovečanstva zaslužil vislice. Daljnosežno pa zgodovina ne gleda na nekaj tisoč mrtvih. Za koliko milijonov mrtvih sta bila kriva Napoleon ali Nixon. In vendar jima niso nikoli sodili zaradi tega. Obvelja vedno nacelo, da cilj opravičuje sredstva. In zgodovina bi utegnili Pinocheta celo rehabilitirati.

Bruno Krizman

Na slikah AP

Zgoraj: arhivski posnetek nekdanjega cilskega diktatorja Augusta Pinocheta;

Spodaj: Pinochetovi privrženci so pred božicem organizirali pošiljanje božičnih voscil nekdanjemu cilskemu diktatorju, ki se vedno ne sme zapustiti Londona.

ŽIVINOREJA / PRIDOBITEV ZA TRŽAŠKI KRAS

Josip Antonič je za glavno dejavnost izbral ovčjerejo

Tropu 100 sardinskih ovc bo kmalu dodal še 100 ovc kraške pasme

Trzaski Kras se je pred kakima dvema mesecema obogatil za novo živinorejsko dejavnost, za ovčjerejo. Je že tako, da je tu in tam kdo redil doma kakšno ovco, toda Josip (Pepko) Antonič iz Cerovelj, je stvar vzel zares. Nabavil si je kar lepo credico sto ovac in se lotil ovčjereje kot svoje perspektivne glavne kmetijske dejavnosti. V teh dveh mesecih se mu je ovčji trop povečal za šest ljubkih jančkov med katerimi tudi za snežno bela dvojčka.

Podjetnega šestdesetletnika smo obiskali tam na zgornjem koncu vasi, kjer ima ob gospodarskem poslopju ograjeno stajo za ovčji trop, na drugi strani pa hlev za kunce (kuncnico) z oddelkom za pitance in oddelkom »porodnišnica«, v katerih je v tem trenutku skupno med pitanci in mladiki, kar 8.500 zivalic.

Pepko Antonič (na sliki, foto Maganja) se je kuncereje lotil na začetku osemdesetih let kot prvi na Trzaskem. Od treh, ki so se lotili te dejavnosti pri nas, je zdaj ostal samo še on in vse kaže, da se bo tudi on odpovedal kuncereji, ki postaja vedno manj rentabilna zaradi pogostega nihanja cen in zato tvegana, povru pa zahteva stalno prisotno delovno silo. Antonič oskrbuje kuncnico skupaj z ženo in oba sta zaposlena od jutra do večera.

Pepka smo našli za krmilom mehanskega vozila s katerim je prekladal bale steljne slame. Se pred njim in pred blejanjem ovčevjega tropa nas je pozdravil z grozecem lajanjem njegov zvesti cuvaj.

Razloge za Antoničev prehod na ovčjerejo smo že omenili. Začetni trop si je nabavil s planinskih pašnikov nad Asiagom, kjer se ovce pasejo na sončnih pašnikih na višini okrog 2000 m. Gre za sardinsko pasmo, ki je znana po svoji odpornosti naravnim danostim in po izdatni in gosti mlečnosti. Prav to pa je bistveno, saj se je Pepko odločil za ovčjerejo ne zaradi mesa in morda zaradi volne, zaradi te se najmanj, saj nima cene na tržišču, pač pa prvenstveno za proizvodnjo sira in skute in sele polodrejenega za nekaj jančkov. Za zdaj pase trop na zasebnem travniku, seveda če trava ne zamrzne, sicer ga bo krmil v staji s senom in kakšnim bolj rentabilnimi dodatki.

V kratkem namerava Pepko podvojiti svoj ovčji trop z nakupom še drugih 100 ovc kraške pasme na slovenski strani meje, kjer

se je ovčjereja v zadnjih letih precej razširila. To mu bo dalo tudi možnost za primerjavo prilagodljivosti obeh pasem na kraške pogoje in seveda za primerjavo njune produktivnosti oz. mlečnosti za morebitni prehod na izključno avtohtono krasko pasmo.

S proizvodnjo sira in skute namerava Pepko zaceti spomladi, do tedaj pa bo uredil se molzišče in nabavil stroje za sirarsko dejavnost, za kar predvideva investicijo nadaljnjih 70 milijonov lir. Pri tem računa na prispevek Sklada za Trst, pa tudi na morebitni prispevek Evropske unije iz njenega sklada za negovanje travniških površin.

Ovčjereja je na Krasu primerna tudi zato, ker je ovca mnogo manj zahtevna kot govedo in se zadovolji s skromnejšo danostjo, po drugi strani pa je koristna, ker opravlja na paši še drugo pomembno funkcijo čiščenja travnato-

pasniških površin, da se na njih ne siri grmovje. Nastopa torej v bistvu v naravovrstveni funkciji in je zato živalska zvrst, ki je v sozvočju z aktivno zaščito Krasa, ki je možna samo s kmetijsko dejavnostjo, kar velja tudi in še dodatno, ko je govor o Kraskem parku. S čiščenjem travniških površin opravlja obenem tudi varstveno funkcijo pred nevarnostjo gozdnih požarov v sušnih mesecih, zaradi česar je ovčjereja naklonjena tudi gozdarska protipožarna služba.

Pepko Antonič pa ni samo podjeten kmetovalec in zavzet naravovarstvenik; je tudi javni upravitelj v smislu, da je postal se predsednik Združenja kraskih lastnikov in predsednik ceroveljskega jusa.

Tudi zardi te svoje angažiranosti si zasluži najboljše želje za razmah njegove ovčjerejske pobude.

Joze Koren

V organih deželnega odborništva za kmetijstvo odslej tudi predstavnik KZ

Med pomembne dosežke, ki jih je letos zabeležila Kmečka zveza, gre vsekakor podprtati vključitev v deželne posvetovalne organe odborništva za kmetijstvo. O tem je zvezo pred nedavnim pisno obvestil pristojni deželni odbornik Giorgio Venier Romano, ki je organizacijo obenem pozval naj imenuje svojega predstavnika.

Deželna vlada je sicer že maja lanskega leta, ko ji je predsedoval Giancarlo Cruder, podpisala poseben protokol o sodelovanju-posvetovanju s pomembnimi organizacijami z raznih področij, med katerimi je bila tudi Kmečka zveza. Potem se je zataknilo pri tedanjem odborniku za kmetijstvo Gottardu, ki je tolmacil po svoje, da je Kmečka zveza itak vključena v Konfederacijo italijanskih kmetov in

tako posredno prisotna. Kmečka zveza je takšno stališče osporavala, saj gre za popolnoma avtonomno organizacijo slovenskih kmetov, ki ima svojo specifikko in statut.

V prejšnjem mandatu deželni odbor vsekakor ni uspel ali hotel resiti tega vprašanja, zato je Vodstvo Kmečke zveze vztrajalo z zahtevo tudi pri sedanjih, Antonionejevi deželni vladi. Dejstvo je, da je predsednik deželne vlade na prvi posvetovalni seji o proračunu stališče Kmečke zveze sprejel in v tem smislu odredil, naj odborništvo za kmetijstvo ukrepa. To se je zgodilo in z zadovoljstvom je možno ugotoviti, da je bila dolgoletna vztrajnost slovenske stanovske organizacije poplačana z uspehom. (du)

ZAKONODAJA / Z NOVIM LETOM

Od prvega januarja bo začel veljati nov normativ za identifikacijo goveda

S prvim januarjem prihodnjega leta bo stopil v veljavo novi normativ za identifikacijo goveda. Na podlagi tega normativa morajo govedorejci izpolnjevati sledeče obveznosti:

Govedo, rojeno z letom 1999, mora biti označeno na obeh ušesih. Ušesno značko (marca auricolare) je treba pritrditi v roku 30 dni po rojstvu teleta, vsekakor pa preden se tele premakne iz kmetije, na kateri je rojeno. Brez ušesne oznake žival ne sme zapustiti hleva. V primeru, da žival značko izgubi, jo je treba nadomestiti. Rejec mora nujno zaprositi

za novo značko z enako stevilko.

Vsako značko spremlja listek (odrezek-cedola), ki ga mora rejec izpolniti in v roku 15 dni po pritrditvi značke dostaviti veterinarski službi, da izda potni list. V primeru smrti ali zakola živali je treba omenjeni listek odposlati v roku sedmih dni.

Za živali, ki bodo rojene v prihodnjem letu, bo izdan potni list. Rejec bo moral v roku 14 dni po rojstvu teleta dvigniti na sedežu veterinarske službe potni list, na osnovi listka, ki ga je predhodno poslal na ta

urad. Potni list, kot je imenovan dokument za identifikacijo goveda, mora spremljati živali, ko se premikajo. V primeru prodaje ga mora prodajalec izročiti kupcu. Novi lastnik bo moral na poseben prostor, ki je označen v potnem listu, zapisati kodeks svojega podjetja in datum vstopa živali v hlev.

V primeru, da se potni list ene ali več živali izgubi, mora lastnik o tem obvestiti pristojno veterinarsko službo v roku sedmih dni in obenem sporočiti podatke o identifikaciji živali, ki so zaradi izgube ostale brez potnega lista.

Kmečka zveza obvešča, da je rejcem na razpolago za izpolnjevanje ustreznih prosenj. Zainteresirani rejci naj se javijo v uradih zveze čimprej, kajti treba je upoštevati dejstvo, da obstaja 30-dnevni rok po rojstvu teleta za pritrditev značke.

Posredovanje Edija Bukavca pri Codarinu

Tajnik kmečke zveze Edi Bukavec je predsednika trzasko pokrajine Renza Codarina v imenu organizacije zaprosil za srečanje, na katerem bi preverili postopek za uresničitev posebnega programa za razvoj kmetijstva v trzaski pokrajini. Tajnik Kmečke zveze se je obenem zavzel za to, da se za realizacijo omenjenega programa vnese ustrezno postavko v deželni proračun.

Bukavec je predsednika trzasko pokrajine od tej priložnosti tudi opozoril na dejstvo, da je za prispevek Sklada za Trst, ki predvideva za kmetijski sektor 2 milijardi lir za leto 1998, mnogo več prosenj od razpoložljive vsote. Kmečka zveza je na stališču, naj se delež prispevka ne zniža izpod 50 odstotkov, zato naj bi se priskrbelo dodatna sredstva, ali pa uporabila sredstva za leto 1999.

Kaj moramo vedeti o jablani

Jablana je precej razširjena in priljubljena sadna vrsta, primerne tudi za domače vrtove. Botanično ime je Malus communis in pripada družini rožnic (Rosaceae). V to vrsto pripadajo nekatere podvrste, kot so: M. silvestris, M. pumila, M. baccata in druge. S selekcijo in križanjem podvrst so nastale številne sorte jablan, ki jih danes poznamo.

Jablana je zelo prilagodljiva različnim podnebjem, zato je kot gojena rastlina zelo razširjena. Prija pa ji zmerno podnebje, z ne previsokimi temperaturami poleti in ne pre nizkimi pozimi. Bolje uspeva tam, kjer je vlažno podnebje. Gojenje se se najbolje obnese ob oceanih, kjer ni velikega nihanja temperature in je dovolj vlage. Padavine naj bodo enakomerno porazdeljene in naj presežejo 1000 mm letno. Vsekakor potrebuje največ padavin v času bujne rasti. Svetloba je pomembna, predvsem v času zorenja, vendar ne toliko, kot za druge sadne vrste (npr. breskve). Jablani prija globoka tla, zmerne vlažna in kisla, bogata s fosforjem, kalijem in humusom. Od 4. leta naprej jablana dobro prenaša otaviljenost. Na splošno

je jablana zelo prilagodljiva, tudi zaradi tega, ker jo lahko cepimo na številne podlage.

SORTE - Prav zaradi tega, ker je prilagodljiva, obstaja zelo veliko število sort. Jablana je v glavnem samoneoplodna. To pomeni, da za oplojevanje nujno potrebuje zraven neko drugo sorto. Sorte delimo v diploidne (večina) in triploidne. Pri triploidnih sortah je kaljivost peloda slaba, zato so slednje zelo slabe oprasevalke. Zato, če gojimo v sadovnjaku eno triploidno sorto, nujno potrebujemo še tretjo, diploidno sorto kot oprasevalko. Glavni oprasevalki za skoraj vse sorte sta ZLATI DELISES in TOP RED. Sorte jablane delimo tudi na standardne in spur. Sorte spur imajo podobne značilnosti, kot standardne, le da so manjsega obsega, stopijo pred v rodnost in zato tudi živijo manj let. Glavna razdelitev sort jablane pa je na poletne, jesenske in zimske sorte.

Poletne sorte so po navadi bujne. Rodijo skalarno, so po navadi bolj kislaste in se po pobiranju zelo malo časa ohranijo. Za mali, družinski nasad so najbolj pomembne sledeče sorte:

STARK EARLIEST, VISTA BELLA, PRIMA, MOLLIE'S DELICIOUS, SUMMERED.

Najbolj znane in razširjene so jesenske sorte, ki zorijo septembra. Izmed teh je najbolj znana sorta ZLATI DELISES. Gojijo jo po celem svetu. Plodovi so zreli drugo polovico septembra. Slaba lastnost te sorte je, da olupek ostane rjast v določenih letinah ali krajih, ter da je zelo tanek, zato jo moramo hraniti pri visoki vlagi. Zlati delises je ena najboljših oprasevalk. Plodovi imajo dolge peclje, zato je odporna proti vetru. Mutacija zlatega delisesa je SMOOTHIE. V skupino Zlatega delisesa spadajo se sorte spur, kot npr.: AUVIL-SPUR, YELLOWSPUR, PERLEBERG 3 in druge.

Druga znana jesenska sorta je RDECI DELISES. Plodovi zorijo v drugi polovici septembra, uporabni so od decembra do junija. Danes je nekoliko zastarela, a iz nje je nastalo okrog 200 različnih klonov, med katere omenimo: STARKING, HAROLD RED, TOP RED, STARK SPURRED. Sorte spur so: EDEN SPUR, STARKSPUR, WELLSPUR, RED CHIEF.

Ostale jesenske sorte so: JONAGOLD, KANADSKA RENETA, SIVA RENETA, ROYAL GALA, PRIAM in druge.

Zimske sorte zorijo v oktobru, uporabne pa so lahko tudi celo zimo. Najbolj znana je sorta GRANNY SMITH, katere plod ostane zelen. Ostale so se: MUTSU, STAYMAN WINESAP in druge.

PODLAGE - Nekoč so jablano cepili na sejanec. Danes je slednji izgubil pomen, ker daje bunjo rast. Pomemben je le v primeru domačega nasada. Zelo razširjene so danes vegetativne podlage, ki so nastale iz križancev nekaterih podvrst jablan. Najbolj uporabna je skupina, ki jo označujemo s črko M in ki so nastale v raziskovalni postaji East Malling v Angliji. Od najsibkejših do najbujnejših so: M 27, M 9 (danes najbolj razširjena), M 26, MM 106 (primerna za spur, ena najbolj razširjenih), MM 111 (primerna za spur), M 25, M 2 in druge.

SAJENJE IN VZGOJNE OBLIKE - Glede sajenja jablane veljajo splošni nasveti, o katerih smo poročali pred tedni. Krošnja jablane se prilagaja številnim vz-

gojnim oblikam. Zelo primerna za mali sadni vrt je kotlaska vzgojna oblika, kjer vzgojimo tri ogradne veje na višini 80 do 100 cm. Druga primerna vzgojna oblika je palmeta, ki je ploscata. Iz navpičnega glavnega debla vzgojimo vodoravno ali posevno dva ali več parov ogradnih vej.

GNOJENJE - Pri gnojenju veljajo splošni nasveti o gnojenju drevesnih kultur. Količine gnojil so lahko zelo različne. Okvirno naj povemo, da srednje velika jablana, ki daje srednji pridelek, potrebuje približno 230 g dušika, 140 g fosforja in 400 g kalija.

POBIRANJE - Vsaka sorta ima svoj čas pobiranja. Poletne sorte pobiramo, ko so sadeži zreli, jesenske in zimske pa nekoliko pred zrelostjo, da se dlje ohranijo. Zrelo jabolko ne sme biti zeleno, niti ob peclju in na dnu. Izjema so Granny Smith in nekatere poletne sorte. Pri sortah spur se živoredeča barva pojavi prej, kar gojitelja veckrat zavaja. V resnici slednje zrejejo teden po standardnih sortah. Drugi parameter za določanje zrelosti so temna semena. Zrelo jabolko se oenem zlahka odcepi od drevesa.

Dr. Magda Sturman

25-LETNICA USTANOVITVE / MED PETIMI NAJVEČJIMI TOVRSTNIMI PROIZVAJALCI V ITALIJI

Krminski Mipot v samem vrhu proizvajalcev elektronskih vezij

Začetki v sodelovanju s Slovenijo - Danes se lahko pohvalijo z velikim znanjem

Ce si človek nekaj moco zeli, se potruji in resno dela, lahko uspe! To je misel Draga Milica (na sliki), ustanovitelja in predsednika podjetja Mipot iz Krmina, ki proizvaja komponente za profesionalno elektroniko, konec novembra pa je slavilo 25-letnico svojega obstoja. Od vsega začetka, ko se je podjetje rodilo s pomočjo instituta iz Ljubljane, do nadaljnega sodelovanja s slovenskim kolosom Iskro in do samostojnega poslovanja, so pri trdki pridobili dosti tehnike in tehnologije, tako da so danes zelo bogati po znanju, saj sodi Mipot med največjih pet tovrstnih proizvajalcev v Italiji. Z dosedanjimi doseženimi rezultati so zadovoljni, o rojstvu in delovanju podjetja pa smo se pogovorili s samim Milicem in z direktorjem Mipota Radojkom Starcem.

Zamisel za ustanovitev podjetja se je rodila v začetku 70. let v sodelovanju z ljubljanskim Institutom za elektroniko in vakuumsko tehniko (levi) z

namenom, da bi skupno z zamejskimi Slovenci izdelovali profesionalne elektronske proizvode v Italiji. V Ljubljani so imeli znanje, a tu je obstajala možnost proizvodnje, tako da so začeli v Krminu izdelovati minipotenciometre (sprejemljivi upori za uravnavanje napetosti, od koder tudi ime Mipot) in dali tako tudi možnost zaposlitve Benecanom.

Podjetje so ustanovili 22. novembra 1973, med gradnjo tovarne (»zgradili smo jo na koruzni njivi.« je dejal Milic) pa so se vzporedno učili novih tehnologij, prodaje in proizvodnje izdelkov. Konec 1975. leta so se vselili v nove prostore, njihovo glavno tržišče je bila Italija, prodajali so tudi v Svico, Nemčijo in Francijo. Toda že kmalu se je pojavila potreba po koriscenju poznanja tehnologije in v lastni reziji so začeli proizvajati druge izdelke, kot so precizni upori, precizna uporna vezja in tankoslojna hibridna vezja.

Tekom let je raslo tudi stevilo uslužbencev, tako da je bilo konec 70. let že približno stideset zaposlenih. V začetku 80. let se je pričelo tržno sodelovanje z Iskro oz. z njenim podjetjem Hipot. Slednje je proizvajalo enostavnejše potenciometre in minipotenciometre z debeloslojno tehnologijo (gre za nanos upornih in prevodnih elementov s sitotiskom), pri Mipotu pa so obvladovali kakovostnejšo tankoslojno

tehnologijo (napajanje elementov v vakuumu). Sodelovanje je bilo v glavnem ekonomskega značaja in je trajalo celo desetletje, kmalu so pri Mipotu začeli tudi sami uporabljati debeloslojno tehnologijo, glede pač na potrebe tržišča. Dandanes uporabljajo obe tehnologiji (pretežno debeloslojno), v začetku 90. let pa se je pojavila enostavnejša tehnologija SMT (Surface mounting technology), ki omogoča miniaturizacijo elektronskih vezij.

Sredi 80. let so pri Mipotu pričeli izdelovati tudi hibridna vezja za visoko profesionalno in vojaško uporabo, a se je kmalu sistem razformiral (EFIM) in so tovarne zasle v globoko krizo.

Omeniti gre, da so leta 1985 premestili na Prosek pri Trstu en razvojni oddelk, kjer so začeli razvijati predvsem senzorje, nato so proizvajali stroje za napajanje v vakuumu. Kasneje se je pričelo sodelovanje s podjetjem Galileo iz Firenc, kamor so oddelk premestili po dveh letih.

Pri Mipotu so specializi-

rani za miniaturne izdelke, predvsem elektronska vezja, v zadnjih letih pa delujejo na področjih telekomunikacij, profesionalnih naprav, avtomobilske in industrijske elektronike. Proizvode (od senzorjev do vezij) izdelujejo po naročilu in to so polizdelki, ki služijo proizvajalcem elektronskih naprav. Mipot je tudi eden izmed največjih proizvajalcev oziroma dobaviteljev vezij za alarmne naprave (tudi za avtomobile), že v začetku 90. let pa so razvili svojo linijo sprejemnih in oddajnih modulckov, ki so v skladu z določili Evropske unije. Glavno tržišče podjetja je Italija (90%), druga tržišča so Nemčija, Francija, Belgija, ZDA in Skandinavija, kupci so pretežno tovarne profesionalnih elektronskih proizvodov.

V zadnjem desetletju je

Mipot sodeloval tudi z državnim institutom za jedrsko fiziko, za katerega izdeluje posebne naprave (občasno gre tudi za unikate), v preteklosti pa je podjetje sodelovalo tudi z raziskovalnim centrom pri Padricah.

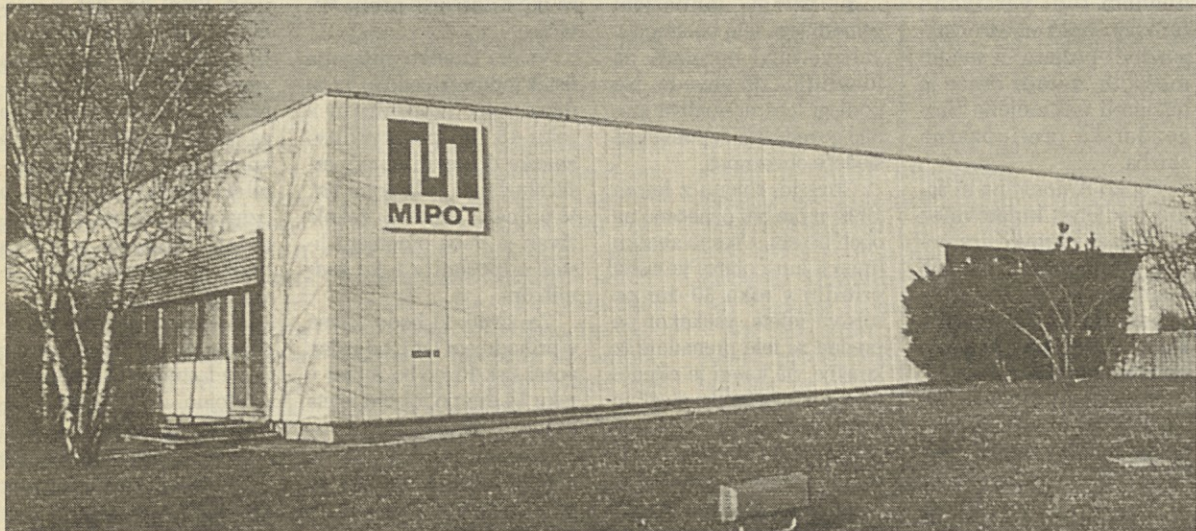
V zadnjih letih so se pri Mipotu razširili in dogradili nove proizvodne obrate, tako da obsega tovarna dandanes približno 3.500 kvadratnih metrov pokritih prostorov. Milic in Starec upata, da se bo nalozba obrestovala, povedala sta tudi, da so dobri obeti za rast in razvoj podjetja, osebja in znanja. Treba je proizvajati izdelke, ki jih zahteva tržišče, za garancijo njihove natančnosti oz. zanesljivosti pa je pomembno opravljati veliko število testov in kontrol.

Pri Mipotu, kjer je danes zaposlenih približno 60

uslužbencev, so torej večji raznih tehnik in tehnologij in se bodo v prihodnosti osredotočili na lastne izdelke. Vneto gledajo tudi na globalizacijo tržišča, saj bo v bodoče zanje izvoz istega pomena kot italijansko tržišče, razmišljajo pa tudi o možnosti proizvodnje končnih izdelkov. V tem smislu bi lahko senzorje in modulcke za telekomunikacije povezali v zaključene izdelke, za srednjeročno in dolgoročno obdobje pa imajo tudi druge zamisli.

S proizvodnjo malega smo postali veliki, pravi geslo podjetja Mipot. To je nedvomno res, če prisluknemo besedam Draga Milica: »Slovenci smo zgradili na koruzni njivi podjetje, ki se lahko uspešno kosa z drugimi štirimi največjimi podjetji te vrste v Italiji.«

Aljosa Gasperlin

ZAMEJSKO GOSPODARSTVO IN ODNOSI Z MATICO

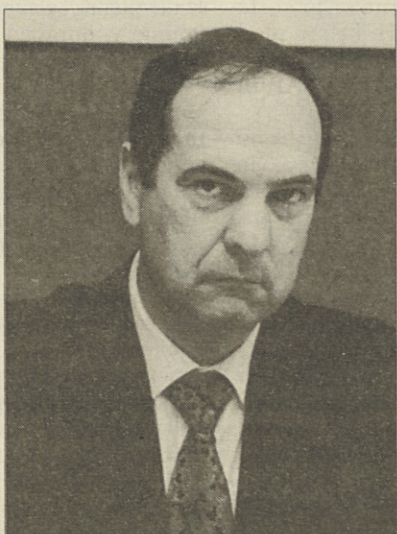
Zamejstvo pričakuje od Slovenije jasno strategijo do slovenskega gospodarstva v sosednjih državah

VOJKO KOCJANČIČ

Na nedavnem prednovoletnem srečanju predstavnikov manjšinskih organizacij iz Italije, Avstrije in Madžarske z visokimi predstavniki Republike Slovenije v Ljubljani je na probleme s katerimi se srečuje slovensko zamejsko gospodarstvo v Italiji opozoril ravnatelj Slovenskega deželnege gospodarskega združenja Vojko Kocjančič (na sliki). Njegov poseg objavljamo v celoti.

Kot predstavnik gospodarske organizacije bi se omejil v svojem posegu na čisto gospodarske teme, čeprav nas kot Slovence zanima tudi nas go-podarstvenike celotna sfera odnosov med Republiko Slovenijo in naso skupnostjo v Italiji.

Slovensko gospodarstvo v Italiji ne preživlja najbolj roznatih trenutkov. Delno zato, ker je celotno področje, kjer živimo Slovenci v Italiji zajela recesija, ki traja že dobro desetletje. Logično, da splošno go-spodarsko stanje področja vpliva nega-

tivno tudi na slovensko podjetništvo.

Zamrle so cele veje dejavnosti. Po razpadu nekdanje Jugoslavije je zaslo v krizo na sotine podjetij, ki so se do tedaj ubadala z import-export poslo-

vanjem. Propad TKB in kriza Kmečke banke so temu sektorju zadale še dodaten udarec. Veliko brezposelnih je tudi povzročil propad družbenega gospodarstva.

To kar smo gradili zadnji dve desetletji se je krepko zreduciralo. Obstaja sicer veliko malih podjetij, ki so se kar zivahna, nekatera tudi zmorna večjih podvigov.

Manjka nam pa možnost posegov na zahtevnejša področja z investicijo večjih kapitalov. Slednje bomo vedno težje spravili skupaj, ker so številni izgubili svoj denar pri stečaju TKB. Tudi zaupanje v »slovensko« gospodarstvo je v nazadovanju; prav tako gledajo zamejski gospodarstveniki z veliko skepo na vstop Slovenije v EU in ne iščejo v tej smeri svojih prilik in možnosti.

Upali smo, da bo mogoče novega zaupanja v lastne moči dobiti s pomočjo Republike Slovenije. Novega elana v tej smeri nam je dala resolucija Državnega zbora z dne 27. 6.

1996. Na žalost se se ni začela izvajati. V zamejskih gospodarskih organizacijah iz Italije, Avstrije in Madžarske smo izdelali enoten predlog in ga julija 1997 predstavili tako komisiji državnega zbora kot tudi vladi Republike Slovenije.

Sporočeno nam je bilo letos septembra, da je vlada Republike Slovenije ustanovila medresorsko komisijo za gospodarsko sodelovanje.

Predlagali smo, da pride do soocanja med komisijo in zamejskimi organizacijami, kjer bi preverili možnost intervencije. V novembru nam je Urad za Slovence po svetu sporočil, da naj pripravimo konkretne pisne predloge o ustanovitvi mešanega gospodarskega sklada. Verjetno gre za nesporazum, ker za zamejske Slovence mešani meddržavni gospodarski sklad ne pride v poštev, problem pa je v nasprotju s sedanjo evropsko zakonodajo.

Dejstvo je, da čas teče, naše pozicije se sibiyo, podjetja iz Italije se po-

stopno širijo v Slovenijo ter najemajo zamejce na ta prodor. Upravičena je bojazen, da nam odprava gospodarske meje med Slovenijo in Italijo ne bo prinesla novih možnosti, temveč samo nadaljnje krcenje gospodarskega prostora, ki bo cedalje bolj v dometu velikih gospodarskih struktur, ki jih Slovenci ne premoremo.

Iz vseh navedenih razlogov smo cedalje bolj prepričani, da je potrebna s strani slovenske vlade jasna strategija do gospodarstva v zamejstvu. Strategija, ki naj to gospodarstvo vključi v svoje razvojne načrte, saj bomo Slovenci v EU združeni, gospodarstvo v EU pa nima meja.

Predlagamo, da bi bilo več pozornosti posvečene deželnim organom FJK, ker je vrag blizu meje bolj »crn«. Dežela pa ima bistvene pristojnosti na področju gospodarstva.

Prepričani smo, da je to v interesu Republike Slovenije zato je treba le poiskati primeren način na osnovi tudi objektivnih možnosti.

NOVA GORICA / BALETNI PODVIG

Domiselna in jasna uprizoritev Hrestača

Pod vodstvom S. Semenjuka in I. Visočenko so s poklicnimi plesalci nastopili gojenci BŠ

Deklica Klara dobi za božični večer kup igrač, med njimi tudi hrestača, lutka v obliki klesca. Igrace ponoči v sanjah ožive, hrestač se spremeni v princa in odpelje Klaro v svoje pravljичno kraljestvo. Veliki ruski skladatelj Peter Iljič Cajkovski je pravljичni balet Hrestač, zgodbo povzeto po fantastični noveli Hrestač in misji kralj E.T.A. Hoffmanna, napisal leta 1891 po naročilu petrograjske opere in od takrat je bil že ničkolikokrat uprizorjen. Zagotovo pa je novogoriška uprizoritev (premiera 21. decembra v Primorskem dramskem gledališču) tista, ki bo ostala v trajnem spominu vseh, ki radi simpatizirajo s klasičnim baletom in v njem lahko odkrivajo in prepoznajo tudi izjemno kreativnost in prepoznavajo tudi izjemno kreativnost najmlajših. Naravnost odlična pedagog, profesionalna ruska plesalca in predvsem občudujoca animatorja in entuziasta Sergej Semenjuk in Irina Visočenko sta v skromnih dveh mesecih uspela v Novi Gorici oblikovati baletno predstavo, ki s profesionalno doslednostjo in amatersko prikupnostjo tehtno sooblikuje praznični repertoar Primorskega dramskega gledališča, novogoriški glasbeni soli pa bo ta baletni podvig priigral novo pomembno partituro v njeni nadaljnji dejavnosti.

V petdesetletnem obdobju novogoriške glasbene ustanove in tudi v glasbeni zgodbi same Novogoriške pomeni uprizoritev Hrestača krst klasičnega baleta, pomeni tudi dovolj drzen in pogumen korak združevanja profesionalizma z vzgibi nižjega glasbenega solstva. Učenci baletnih oddelkov Glasbenih sol iz Nove Gorice in Ajdovscine, razigrana skupina osemdesetih otrok, ki so sele pred dvema letoma obuli prave baletne čevljičke, je na velikem odru Primorskega dramskega gledališča suvereno

in prisrčno dopolnjevala profesionalne gibe protagonistov: Sergeja Semenjuka kot carovnika Drosselmayerja, Irino Visočenko kot Misjega kralja, Viktorja Isaiceva (k.g.) kot princa Hrestača. V to vodilno profesionalno družbo baletnikov pa se je povsem enakovredno vključila tudi nadarjena štirinajstletna novogoriška plesalka Nina Pertot, ki je z izjemno občutenimi baletnimi nastopi in tudi izvirno teatralnostjo pozela zaslužno občudovanje avditorija. Nini Pertot kot Klari, njeni doživeti izpovedi, gibu in igri se je pridružila tudi mala Sara Pregelj na kotalkah, ki je z otroško iskrivostjo upodobila lutko Hrestača.

Na sceni, ki je bila izdelana v Gledališkem ateleju SNG Ljubljana, nekateri elementi pa so bili izdelani tudi v novogoriškem teatru, v kostumih, ki jih je večinoma zasnovala Irina Visočenko in v domiselni koreografiji Sergeja Semenjuka je baletna zgodba Hrestač zazivel v jasni, logični plesni pripovedi, v kateri samo lahko resnično občudovali tehtno kompozicijo: Semenjuk je uspel v balet zelo smiselno vkomponirati tako tiste najbolj enostavne, začetne elemente klasičnega baleta kot tudi mnogo bolj zahtevne skupinske ali posamične koreografske prvine.

Skratka, novogoriška uprizoritev Hrestača je idilični odsev zagnanosti skupine entuziastov, ki je z izostrenim občutkom in profesionalnim vedenjem oblikovala predstavo, ki povsem upravičeno navdusuje novogoriško občinstvo in marsikomu odkriva lahko tudi čudežno moč, voljo in vztrajnost, odkriva vrline, brez katerih ta predstava ne bi doživela tolikšnega uspeha.

Tatjana Gregoric

LJUDSKO IZROČILO / TFS STU LEDI

Ljudsko žensko petje na dragoceni cd plošči

V prazničnem obdobju izšla cd plošča pevk Stu ledi

V prazničnem obdobju je tudi trzaska folklorna skupina, točneje njena ženska pevska vrsta poskrbela za lepo in dragoceno darilo: izšla je namreč cd plošča Tam gori za našo vasjo. Pevke so to tako pričakovan sad lastnih in prizadevanj »tehnične službe« TFS Stu ledi (kot vsi ostali so tudi ti člani skupine navdušeni ljubitelji, ki zmorejo nuditi poklicno kakovostne usluge) predstavili v sredo zvečer v okolju, ki je bilo primereno tako za obdobje kot tudi za repertoar, ki ga izvajajo (f. KROMA).

V prostorih kmečkega turizma Milic v Zagradcu pa so ob ljudski pesmi, pevke so za to priložnost izbrale veselejše motive, dobile primeren prostor tudi besede predsednika skupine in pa predstavnikov pokrovitelja, Zveze slovenskih kulturnih društev in založnika ZTT, na mizah pa so bile nameščene valjive dobrote iz ljudske kuhinje, ki jih ni dobiti vsak dan.

Sicer pa je bila sredina prireditev ubrana na bolj praznične note, čas je tak, predvsem pa je bila

taka priložnost. Kot je v imenu založnika poudarjal Andrej Furlan, je izdaja cd plošče, ki bogati zvočno pričevanje o slovenskem ljudskem izročilu v Italiji, pomenljiv dogodek. Predsednik TFS Stu ledi Marjan Spetič je na kratko orisal nastanek in (dolgo) rojevanje zgoscenke: na cd plošči so namreč z digitalno tehniko precisceni posnetki, ki jih je ob 15-letnici ženske pevske skupine (sovpadala je z dvajsetletnico folklorne ansambla) v dolinski

cerkvi sv. Martina izvedel Pavel Fachin. On je torej z izvajalkami med glavnimi »krivci«, da se posledje pevke Stu ledi po avdio kaseti Da pa naco' poslušajo se na cd plošči.

V imenu pokrovitelja in kot soudelezena pri projektu je nato spregovorila Damiana Ota, avtorica besedil na slovesni prireditvi ob 15-letnici pevk, ki so jih prenesli tudi na ovojnico plošče. V obsežnejšem dvojezičnem nagovoru je med drugim naglasila, da se s

cd ploščo v trajnost zapisuje del tistega prizadevanja in prostovoljnega napora, ki ga v ohranjenju in raziskovanju vlaga TFS Stu ledi, se edino društvo, ki se posveča ljudskemu izročilu. Ta droben zapis velike vrednosti pa je za prodaj, v Trstu na primer v Trzaski knjigarni. Po-vedati je se treba, da je TFS Stu ledi tudi s cd ploščo zelela proslaviti četrto stoletja plesa in dvajset let ženskega petja.

bip

V letošnjem prazničnem obdobju se v Trstu lahko podamo tudi na kulturni sprehod po kavarnah

Obuditi kulturno dejavnost v trzaskih »zgodovinskih« knjigarnah, ki so bile nekdaj center različnega dogajanja: to je eden pglavitnih ciljev pobude Poti kave, ki označuje sedanje praznično obdobje v Trstu. Ponudba, ki jo je v sodelovanju s trzasko Trgovinsko zbornico izoblikovala zadruga Bonaventura, je dokaj pestra. Za otroško (in ne samo) občinstvo so bile zelo privlačne Podreccove lutke, ki so se se včeraj popoldne predstavile v pasazi Tergesteo (f. KROMA). Najmlajši so včeraj prišli se enkrat na svoj račun, in sicer v kavarni San Marco, kjer je posebno likovno delavnico za njih pripravila ilustratorka Febe Sillani. Sicer pa so prireditelji tako sestavili program, da se nekatere predstave ponavljajo v različnih dneh seveda in tudi na različnih lokacijah, zato da si jih lahko ogleda čimveč ljudi. Tako je na primer v prejšnjih dneh skupina Flut'ensemble že večkrat nastopila, včeraj v kavarni degli Specchi. V tej kavarni je bilo sinoci tudi tretje literarno srečanje Pripoved ob 23. uri, tokrat je z branjem literarnih teksto o zlorabljeni ljubezni pripovedovala italijansko-argentinska igralka Marcela Serli. Današnji pogram se bo nadaljeval tam, kjer se je včerajšnji zaključil: v kavarni degli Specchi bo ob 12.30 koncert baročne glasbe.

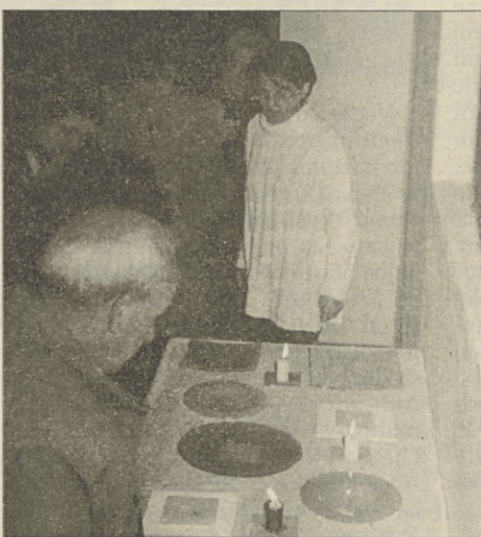
V kulturnem domu v Hrpeljah odprta razstava uporabnih izdelkov iz stekla slikarke Karin Lavin

V kulturnem domu v Hrpeljah so odprli zanimovo razstavo uporabnih izdelkov iz stekla mlade akad. slikarke Karin Lavin iz Kriza. Slikarka, ki je pred dobrimi desetimi leti končala Akademijo za umetnost v Benetkah, se je s slikami na steklo predstavila že na številnih razstavah. Tokrat se predstavlja z raznimi uporabnimi predmeti iz stekla, kjer združuje tako ženski kot tudi moski princip. Po besedah Aleksandra Ostana gre za povezanost porabnosti z umetnostjo, ki jo avtorica zna spretno izkoristiti. Do uporabne umetnosti je

slikarka prišla ob dejstvu, da se ji moderni umetnostni tokovi zdijo nesmiselni, kajti včasih so imeli ljudje predmete s posvetno in uporabno naravo. Z možem Robijem se zavedata, da geometrija med človekom in prostorom obstaja, kakor obstaja ravnotežje energij, ki so prisotne v različnih oblikah energijskih polj narave, eterskih tokov prostora, magnetnih valovanj iz zemlje in njenih zarčenj itd. Oba dojemata kvalitete prostora in bivanja z novim občutkom, intuicijo, ki slikarko Lavinovo vodi do prečudovitih kreacij in novih ustvarjalnih moči.

Na nedavnem odprtju razstave so v kulturnem domu nastopili člani skupine Uluru iz Ljubljane, zaigrali na originalne avstralske instrumente diziridu. Glasbila so izdelana iz bambusa oz. evkaliptovih vej, ki jih izdelujejo termiti, nakar jih izdelovalci poslikajo s simboli, ki predstavljajo zapise potovanj iz sanjskega sveta. Ti instrumenti so zelo povezani z zemljo in oddajajo zvok zemlje. Staroselci v Avstraliji so ta glasbila uporabljali za zdravljenje ljudi ob ritualih (porokah, pogrebih itd).

Olga Knez

Kakovosten nastop dua Furini-Santin

Vzdusje zadnjega dneva pred začetkom božičnih praznovanj je verjetno prepričalo veliko ljudi, da so ostali doma, tako da si je le malostevilna publika privoščila obisk izvrstnega koncerta, ki so ga Glasbene produkcije EPIC priredile v sredo v praznično okrašeni trzaski Evangelicansko-luteranski cerkvi. Protagonist večera je bil violinist Stefano Furini, ki je ob klavirski spremljavi Cristine Santin zaigral program raznovrstnih skladb evropskih avtorjev od romantike do naših dni.

Prva na vrsti je bila Sonata v G-duru Edwarda Griega, v kateri sta se že od prvih not razkrila izkušnost in talent mladega koncertnega mojstra trzaskega občinskega gledališča. Njegov zvok prevzame, ker je briljanten in zgovoren; v njem tako živahnost kot tudi lirizem ne poznata negotovosti. Žal je akustika cerkve negativno vplivala na razločnost klavirske spremljave, medtem ko je zvok violine kar izzareval v konicaste loke gotske cerkve.

Sledila je krstna izvedba virtuoziščne Fantazije na teme iz Mozartove opere Don Juan, ki jo je letos napisal skladatelj Paolo Pessina. Mladosten elan skladatelja, ki teži vedno k plesu, se je brez strahu soočal z mrčno naravo znane opere; Mozartove teme ostanejo vedno zelo spoznavne in se nemirno spreminjajo, kot da bi jih vodilo včasih intimno, včasih razigrano razmišljanje. Skladba predstavi v svojem razvoju narasajoče stopnje tehničnih težav, a prisotni so se lahko sproščeno in z zaupanjem prepustili bogatemu zvoku violine, ki ga je ustvaril in obvladal zrel in izurjen glasbenik.

Po odmoru je duo predstavil Sonato st. 1 v a-molu Roberta Schumanna, katere izvedba je zgledala en sam, dolg stavek, kot neprekinjena nit, ki se zavije okrog sebe pod vplivom dinamičnega toka. Furini je ob pazljivi in vedno prisotni spremljavi pianistke dojel tudi bistvo pristne folklorne narave Španskega plesa Pabla de Sarasateja.

Pri izvedbi zadnje skladbe je Furini uporabil drugo violino z različnim uglaševanjem, da bi lahko zaigral Variacije na četrto struno iz Rossinijevega Mojzesa, tako kot si jo je sam skladatelj Nicolo Paganini zamislil in izvajal. Zvok violine je tako pridobil presenetljivo globino in tone človeškega glasu.

Izhodišči vseh lastnosti tega violinista sta prirodnost in spontanost pri igranju: izvajalec posreduje poslušalcem svojo izredno, čisto muzikalnost brez intelektualizma. Kljub interpretativni poglobitvi izraz ostane preprost in naraven, saj Furini izpelje tudi najtežje prehode z največjo lahkoto. Lep koncert se je zaključil z dvema dodatkom.

Rossana Paliaga

NOVICE

Odbojka: poraz Conada, Matej Černic zbolel

FERRARA - V včerajšnji anticipirani tekmi italijanske odbojarske A1 lige je Conad doma izgubil proti Casa Modena z 1:3 (15:5, 12:15, 8:15, 0:15). Po odličnem prvem setu so gostitelji povsem popustili in Modena je povsem zaslužno zmagala. Pri Conadu ni igral Matej Černic, ki je zbolel za gripo. Ostali današnji spored: Iveco Palermo - Sisley Treviso, CARifano - Ravenna, Falconara - Alpitour Cuneo, Piaggio Rim - Jucker Padova.

Namesto Münchna Hazewinkl

LAUSANNE - Mednarodna veslaska zveza (FISA) je prvo tekmo svetovnega pokala, ki bi morala tradicionalno biti na olimpijski progi v Muenchnu, prestavila v belgijski Hazewinkl. FISA se je za ta korak odločila zaradi nemskega nasprotovanja pravilom FISA o oglaševanju in napovedanega bojkota dela nemske reprezentance.

Umr! Syl Apps

KINGSTON - V Kingstonu v Kanadi je v 83. letu starosti umrl Syl Apps, nekdanji odlični hokejist, ki je našel svoje mesto tudi v Dvorani slavnih (Hall of Fame).

C. J. Sylvanus Apps se je rodil v Parisu (Ontario). Njegovi sportni uspehi so se začeli na univerzi v McMasteru, kjer je bil kapetan nogometne ekipe, ki je leta 1936 osvojila univerzitetni naslov. Poleg nogometa se je ukvarjal tudi z atletiko in hokejem. V suvanju krogle je bil dvakrat kanadski prvak, leta 1936 pa je na olimpijskih igrah v Berlinu osvojil 6. mesto.

Po uspehu na olimpijskih igrah se je odločil, da se povsem posveti hokeju. Pridružil se je Toronto Maple Leafsom in že v svojem prvem letu postal "rookie" leta. Pri "javorjevih listih" je kot kapetan ostal sedem sezon, potem pa se je pridružil zvezniškimi enotam, ki so se v drugi svetovni vojni borile proti Nemcem. Po vrnitvi iz Evrope je igral se tri leta, leta 1948 pa se je upokojil. V hokejski karieri je odigral 423 tekem in dosegel 432 točk (201 gol). Dvakrat so ga izbrali v prvo.

Njegove sportne uspehe so nadaljevali tudi potomci. Sylvanus mlajši je devet let igral v ameriški profesionalni ligi pri mostvih New York Rangers, Pittsburgh Penguins in Los Angeles Kings.

Renberg nima sreče

PHILADELPHIA - Švedski hokejist Mikael Renberg je letošnji sezoni ameriške profesionalne hokejske lige nima sreče. Potem ko je imel nekaj težav s prestopom iz Tampe v Philadelphia, si je na zadnji tekmi njegovih "letalcev" proti Bostonu se poskoval ramena in bo moral počivati od 10 do 14 dni.

Jutrišnji »Športel« tudi o naši prilogi

Jutrišnja oddaja Športel na TV Koper-Capodistria, ki se bo začela ob 22.30, bo božično-novoletno obarvana. Med oddajo bodo namreč tudi prepevali. Gost bo alpinist Erik Svab. Na vrsti bosta nato pripevka, kako se vsak ponedeljek rojeva sportna priloga Primorskega dnevnika, in posnetek o prvem Božičnem kosarkarskem All Stars Game, ki je bil v domu »Ervatti«.

SMUČANJE / DANES V SEMERINGU

Meissnitzerjeva glavna favoritinja

Compagnonijeva ne bo nastopila

SEMERING - V avstrijskem Semeringu bo danes, po božičnem premoru, zenski veleslalom za svetovni pokal. Na današnji tekmi zeli Alexandra Meissnitzer pred domačimi gledalci doći novo zmago in se povečati prednost na skupni razvrstitvi svetovnega pokala. Meissnitzerjeva je vodila tudi pred tremi leti, vendar je bila na koncu sezone peta.

»Z osvojitvijo naslova svetovnega pokala se ne obremenjujem. Zelim se smao osredotočiti na naslednjo tekmo,« je dejala odlična 25-letna Avstrijka, dobitnica srebrne in bronaste kolajne na olimpijskih igrah letos v japonskem Naganu in zmagovalka na dveh od treh veleslalomov v tej sezoni.

Meissnitzerjeva bo imela seveda veliko podporo domačih gledalcev, zanjo ugodna novica pa je tudi odsotnost Italijanke Deborah Compagnoni, ki si je na treningu pred potovanjem v Avstrijo ponovno lažje poškodovala koleno, tako da ne zeli tvegati poslabšanja poškodbe. Do tekem Zlate lisice v Mariboru prve dni januarja pa naj bi bila najboljša italijanska smučarka že nared.

Slovenske tekmovalke se doslej v tej sezoniniso najboljše odrezale v veleslalomu. Vprašanje je, če so sposobne izboljšati najboljše letošnje veleslalomsko uvrstitev, to je peto mesto Urške Hrovat iz Park Cityja.

Od Slovenk je vsekakor več pričakovati od jutrišnjega slaloma, ki ga bodo prvič v Semeringu izpeljali pod zarometi.

Zmaga Freiholdu, Kaligaro peti

ST. MORITZ - Švicarski smučarski skakalec Sylvain Freihold je zmagal na tradicionalni božični tekmi za kontinentalni pokal v St. Moritzu. Drugi je bil Norvežan Marius Smarset, tretji pa Švicar Marco Steinauer.

Najboljši slovenski skakalec je bil Rolando Kaligaro na petem mestu. Miha Rihtar je bil sedmi, Robert Meglič pa osmi.

Med dvajseterico se je izmed slovenskih tekmovalcev uvrstil se Jure Radelj na 17. mesto.

NOGOMET / MEMORIAL DANIELIS

Zmaga Doberdobcev

Druga Juventina pred Sovodnjami

Pred dnevi je bil v Standrežu nogometni turnir za Memorial Daniele Danielis, ki ga je organiziralo SD Juventina v spomin na svojega preminulega odbojnika.

Turnir je povsem zaslužno osvojila doberdobška Mladost in tako spet potrdila zelo dobro formo ter tudi dokazala, da ni naključno na vrhu lestvice v 2. amaterski ligi. Turnir je, kljub hudemu mrazu uspel, tako zaradi lepih tekem kot zaradi številne publike.

Izidi: Mladost - Sovodnje 3:1 (strelci: Caiffa 2, P. Gergolet; F. Sambo);

Juventina - Sovodnje 5:0 (Kaus 4, Braida); Mladost - Juventina 3:1 (P. Gergolet, Caiffa, Croci; Kaus)

Vrstni red: 1. Mladost, 2. Juventina, 3. Sovodnje.

Po koncanih tekmah je nastopajoče ekipe pozdravil Juvenčinin predsednik Marko Krpan, ki je orisal lik pokojnega Danielisa. Podelili so tudi nagrade posameznikom: najboljšemu igralcu Massimu Kaus (Juventina), najboljšemu vratarju Sandiju Gergoletu (Mladost), najstarejšemu igralcu Ediju Sambu (Sovodnje) in najmlajšemu Kristjanu Cotiču (Sovodnje).

KOŠARKA / V A1 LIGI

Goričani danes proti vodilni ekipi Vareseja

Lineltex v A2 ligi v Ragusi

GORICA, TRST - V 14. kolu italijanske kosarkarske A1 lige bo danes Pall. Gorizia pred skoraj »nemogočo« nalogo. Goriski kosarkarji se bodo spoprijeli z vodilnim Varesejem, ki je doslej utrpel le en poraz. Vsak drugi izid, razen (upati je tesnega) poraza bi bil zares prvovrstno presenečenje.

DANASNJI SPORED (18.00): Sony Milan - Team-system Bologna (tudi po TV na Rai2 ob 19.00), Ma-bo Pistoia - Zucchetti Reggio Emilia, Ducato Siena - Pompea Rim, Benetton Treviso - Pepsi Rimini, Termal Imola - Müller Verona, Kinder Bologna - Polti Cantù, Varese - Pall. Gorizia.

Moznost za zmago pa ima danes v A2 ligi trzaski Lineltex, ki bo gostoval v Ragusi, kjer se bo spoprijel z domačo ekipo Popolare. Po nerodnem in razburljivem porazu v Jesiju so trzaski kosarkarji trdno namenjeni, da se za ta spodrselj takoj oddolžijo. Mostvo se je za to srečanje temeljito pripravilo. Vsi igralci se namreč zavedajo, da jih čaka danes v Ragusi zelo težka preizkušnja, saj Popolare igra predvsem doma dokaj dobro.

DANASNJI SPORED (18.00): Serapide Pozzuoli - Scavolini Pesaro, Popolare Ragusa - Lineltex Trst, Cordivari Roseto - Snai Montecatini, Bancosardigna Sassari - Montana Forlì, Binivaggi Livorno - Sicc Jesi, Zara Fabriano - Select Avellino, Reggio Calabria - Fila Biella.

HOKEJ NA KOTALKAH / JANUARJA

Brata Fedon v pokalu prvakov

Alessandro kot vratar RHS Box iz Beljaka, Aristide pa kot sodnik

GORICA - Goriska hokejista, brata Aristide in Alex Fedon sta se pred eno pomembno preizkušnjo. Januarja se bosta namreč udeležila evropskega pokala prvakov v hokeju na kotalkah, ki bo v Španiji.

Alessandro Fedon bo nastopil kot vratar za avstrijsko ekipo RHS Box Villach v kraju Vilafranca de Catalunya, njegov brat Aristide pa bo nedaleč od tega kraja sodil tekmo med španskimi prvaki Vic Hockey in švicarskim mostvo iz Züricha. Nedvomno bo to lepo zadoščenje za go-

riskega sodnika, ki je med boljšimi sodniki na svetu.

Za Alessandra, ki je star 33 let, bo to prva preizkušnja na tkao visoki ravniki. Sicer pa ima Alessandro Fedon (na sliki) za sabo kar lepo kariero: v zadnjih treh prvenstvih je osvojil kar dva državna naslova. Odločil pa se je, da bo igral v avstrijskem prvenstvu, ker bi tako lahko nastopal v evropskem pokalu prvakov.

Za goriski hokej na kotalkah, ki ima v Italiji bogato tradicijo, je torej to novo priznanje.

NOGOMET

Di Canio spet kaznovan

SHEFFIELD - Angleski nogometni klub Sheffield Wednesday je ponovno suspendiral italijanskega napadalca Paola di Cania, ki se z dopusta v Italiji ni pravočasno vrnil na trenin-ge svojega mostva. Uprava kluba je sporočila, da bo Sheffield svojeglavega nogometasa kaznoval z odvzemom dvotedenskega zaslužka. Di Canio je postal znan 23. oktobra letos, ko je na tekmi med Sheffieldom in Arsenalom napadel sodnika, ki mu je pokazal rdeči karton. Zaradi tega incidenta je bil se kaznovan s prepovedjo nastopa na enajstih tekmah. Kasneje je odpotoval v Italijo, kjer se je za njim izgubila vsaka sled, le po telefonu je sporočil svojemu klubu, da je v stresu in se ne počuti dobro. Novico o njegovih zdravstvenih težavah je potrdil tudi njegov menedžer Moreno Roggi.

Taksnega uspeha, kot ga je imel kosarkarski »Božični All Stars Game« v organizaciji kosarkarske komisije ZSSDI, SZ Jadran, Vzgojno zaposlitvenega centra Sklada Mitja Cuk in NTKB, tudi sami prireditelji niso pričakovali. O tem zgovorno kaže podatke, da od 20. do 21. ure, je bil dom »Ervatti« pri Brisicikih tako nabito poln, da veliko ljudi sploh ni moglo v stavbo.

Prirediteljev je torej nadvse uspela in je tudi dosegla svoj cilj. Prvi je bil ta, da se nagradi nase najzaslužnejše kosarkarje in trenerje, s tem da se jim nudi nastop v skupnih selekcijah proti močnim nasprotnikom. Nase tri mlade selekcije so dokazale, da se lahko kosajo tudi z zelo kakovostnimi ekipami, kot so sezanski Kraski zidar (mlajši pionirji), ljubljanska Union Olimpija (starejši pionirji) in Istrabenz iz Kopa (kadeti).

Drugi cilj pa je bil socialnega značaja: Jadranovi kosarkarji so v mešanih ekipah s člani VZS Mitja Cuk odigrali eksibicijsko tekmo.

KOŠARKA / PRED DNEVI V DOMU »ERVATTI«

Vsestranski uspeh »Božičnega All Stars Game«

Nabito polna dvorana - Naše selekcije enakovredne močnim gostom - Pester športno-zabavni spored

Večer so popestrili z individualnimi tekmami v zabijanju (ob znizanih kosih) in z meti za tri točke. V izvajanju »bomb« je zmagal Vasilij Kocijancic, ki se je nato, za nagrado, pomeril z najboljšim kosarkarjem trzaskega prvoligasa Teom Alibegovićem in ga, ob začudenju vseh prisotnih, tudi premagal. Na sredini prireditvi sta bila poleg Alibegovića prisotna se dva Lineltexova igralca, Williams in Laezza. Med raznimi tekmami so se lahko številni gledalci zabavali ob nastopih plesne sku-

pine Show Chance, plesno točko pa so izvedle tudi najmlajše kosarkarice Poleta. Pri nagrajevanju sta sodelovali »miss Alpe-Adria« sestre Elisa in Lara Komar. Za glasbo sta skrbela Marko Sancin na klaviaturi in DJ Stefan Savi.

Pozdrave so vsem ekipam in posameznikom prinesli za deželno italijansko kosarkarsko zvezo Sergio Tavcar, za NTKB Sonja Skabar, za VZS Sklad Mitja Cuk Melita Malalan in za SZ Jadran Stojan Kafol.

Vso prirediteljev je briljantno

povezoval Evgen Ban, ki je manifestacijo tudi zreziral.

MLAJSI PIONIRJI

(letnika 1986/87)

ZSSDI - Kraski zidar 61:52 (26:19)

ZSSDI: Oblak 2, Rogelja 24, Colja, Hrovatin 2, Krevatin, Nadlisek, Sosić 2, Bukavec, Marusic, Turco 2, Kneipp 25, Jevnikar, trenerja: S. Corbatti in Briscik.

STAREJSI PIONIRJI

(letnika 1984/85)

ZSSDI - Union Olimpija Ljubljana 93:113 (43:49)

ZSSDI: Posar 8, Floridan 26, Ražem 15, Sancin, Turco 2, Jevnikar 4, Danev, Ferfolja 33, Matiačić 4, Zeriali 1, trenerja: Krecić in Jogan.

KADETI

ZSSDI - Istrabenz Koper 76:72 (34:35)

ZSSDI: Gravner, Gregori 4, Sustersić 4, Semec, Kocijancić 13, Stokelj 14, Doglia 15, Svab 1, Gustin 14, Lovrija 3, Cozzucoli 6, Budin, trenerji: Matini, Jakomin in Vremec.

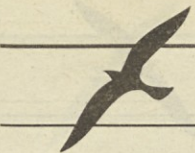
Na sliki: med tekmo kade-tov.

Obvestila

MAJENCA DOLINA v sodelovanju s SD BREG prireja smučarska izleta v Mokrine (Pramollo) 17. in 24. januarja '99. Odhod ob 6. uri iz Sance. Vpisovanje v trgovini pri Martini Mauri. Za informacije tel. 0338-5032176.

SK DEVIN prireja vsako soboto in nedeljo smučarske tecaje na snegu. Klubski učitelji bodo na razpolago otrokom in odraslim, ne glede na stopnjo smučarskega znanja. Poskrbljeno bo za prevoz. Informacije nudi tajništvo na tel. st. 040/2916004 ob večernih urah.

SMUČARSKI ODSEK SPDT prireja smučarske tecaje 17., 24. in 31. januarja 1999 in 7. februarja 1999 v Podklostru (Arnoldstein). Prijave v uradu ZSSDI, Ul. Cicerone 8 (3. nadstropje), tel. st. 040-635627.

Razstavljeno pod zemljo za zaključek programa letošnje kulturne prestolnice Evrope

Piko na i bogatega programa letošnje kulturne prestolnice Evrope Stockholma predstavlja fotografska razstava z naslovom Under/Exposed, ki so jo prireditelji napovedali kot "največjo vseh časov". Več kot 700 izredno povečanih fotografij 225 priznanih fotografov iz številnih držav od začetka tega tedna dalje krasi postaje in hodnike podzemne železnice v švedskem glavnem mestu. Ogled te razstave je brezplačen oz. vstopnica za ogled razstave je kar vozovnica za podzemsko.

Naslov razstave Under/Exposed je sestavljenka iz besed underground (podzemlje oz. podzemna železnica) in exposed (osvetljeno, ekspo-

nirano, tudi razstavljeno); naslov bi neposredno prevedli kot premalo osvetljeno, posredno in točneje pa kot Razstavljeno pod zemljo.

Da gre za največjo fotografsko razstavo vseh časov, prireditelji utemeljujejo s podatki o številu sodelujočih avtorjev ter imeni mednarodno priznanih fotografov, poleg tega pa tudi z velikostjo povečav izbranih posnetkov. Ti so treh različnih dimenzij, največji v povečavi 4,2 x 3 metre, "manjši" pa glede na horizontalno ali vertikalno postavitev fotografije 2,7 x 2 metra in 2,1 x 3 metre.

Med fotografi, ki so bili povabljeni k sodelovanju na velerazstavi, so tudi Robert

Frank, Helmut Newton, Irving Penn, Sally Mann, Otmar Thorman, Christer Stroemhold, Nick Waplington, Bruce Weber, Sophie Calle in množica drugih. Najstarejši sodelujoči fotograf je Manuel Alvarez Bravo iz Mehike, ki jih steje že prek 90, ena najmlajših je 23-letna švedska fotografinja Martina Hogland.

Prireditelji letošnje kulturne prestolnice so med drugim izračunali, da si bo razstavo v tej ogromni podzemski "galeriji" do 4. januarja, ko bodo velike panoje sneli oz. zamenjali z običajnimi reklamnimi sporočili, ogledalo več kot pol-drug milijon ljudi.

(STA)

GLASBA - GLASBA - GLASBA - GLASBA - GLASBA - GLASBA - GLASBA

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Rossetti

Jutri, 28. decembra ob 18.30 koncert ob koncu leta.

Gledališče Verdi

Abonmaji

Gledališče Verdi sporoča, da se nadaljuje prodaja abonmajev za vse predstave pri blagajni gledališča od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

V soboto, 16. januarja 1999 ob 20.30 prva predstava »Salome« Riharda Straussa.

V sredo, 6. januarja 1999 ob 17. uri novoletni koncert.

Dvorana Tripcovich

V ponedeljek, 11. januarja ob 18.00, »Eno uro z ... Alessandrom Cosentinom«.

Deutscher Hilfsverein (Ul. Coroneo 15)

19. januarja 1999 bo Glasbena matica iz Trsta priredila 3. abonmajski koncert, ki ga bo izvajal Pihalni orkester in tolkala »Serenade Ensemble«. Dirigent in flavta Angelo Persichilli, Emanuele Quargnal - oboa, Aljosa Starc - klavir. Na sporedu Rimski-Korsakov, Gershwin, Hmeljak.

TRŽIČ

Cerkvica sv. Nikolaja in Pavla

V torek, 29. decembra ob 20.30, nastop božičnega kvarteta z božičnimi motivi vsega sveta.

V torek, 5. januarja 1999 ob 20.30 nastop zbora Max Reger.

SLOVENIJA

SEŽANA

Kulturni center Srečka Kosovela

Jutri, 28. decembra ob 20. uri, prednovoletni

GLEDALIŠČA - GLEDALIŠČA - GLEDALIŠČA

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Rossetti

Od 5. do 10. januarja 1999 »Bestiario Veneto«.

Stalno gledališče iz Trsta - La Contrada

Gledališče Cristallo

Od 8. do 17. januarja 1999 bo na sporedu delo »Il riformatore del mondo«, ki ga bo podalo gledališče Franco Parenti. Avtor Thomas Bernhard, režija Piero Maccarinelli.

Gledališče Miela

»6. festival Ave Ninchi.« Danes, 27. decembra ob 16.30 »Mia fia«, Giacinto Gallina.

VIDEM

Gledališče Giovanni da Udine (Ul. Trento 4)

Danes, 27., jutri, 28., 29. in 30. decembra ob 20.30, v priredbi Fox&Gould »Hrup za odrom«. Režija Marco Sciacaluga.

V torek, 12. januarja ob 20.30 koncert videmskega fliharmoničnega orkestra s pianistom Francoem Clidatom. Dirigent Ronald Zollman.

SLOVENIJA

NOVA GORICA

Kulturni dom

V sredo, 30. decembra ob 20.00 in v četrtek, 31. decembra ob 21.00 Neil Simon: »Jetnik druge avenije«.

LJUBLJANA

Mestno Gledališče

Jutri, 28. in v sredo, 30. decembra ob 19.30, Bostjan Tadel: »Policija d. d.«.

V torek, 29. in v četrtek, 31. decembra ob 19.30, Curth Flatow: »Moz, ki si ne upa«.

V ponedeljek, 4. in v torek, 5. januarja ob 19.30, Ivan Cankar »Pohujsanje v dolini Sentflorjanski«.

V sredo, 6. januarja ob 15.30 in ob 19.30 ter v četrtek, 7. januarja ob 19.30, William Shakespeare, »Antonij in Kleopatra«.

V petek, 8. januarja ob 15.30 in ob 19.30, Ivan Cankar »Pohujsanje v dolini Sentflorjanski«.

V soboto, 9. januarja ob 19.30, William Shakespeare, »Antonij in Kleopatra«.

V sredo, 30. decembra ob 19.30 Léo Délibes: »Coppelia na Montmartru«.

V četrtek, 31. decembra ob 19.30 Bedrich Smetana: »Prodana nevesta«.

KOROŠKA

Mestno gledališče Celovec

29. decembra ob 19.30 - La Traviata (opera - G. Verdi).

31. decembra ob 19.30 - Czardasova kneginja (opereta).

2. januarja ob 19.30 - La Traviata (opera - G. Verdi).

6. januarja ob 15.00 - Czardasova kneginja (opereta).

8. januarja ob 19.30 - Czardasova kneginja (opereta).

RAZSTAVE - RAZSTAVE - RAZSTAVE - RAZSTAVE - RAZSTAVE - RAZSTAVE

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Rizarna: do 3. januarja 1999, razstava »Laz o ras« . Dokumenti in podobe o fasističnem rasizmu in antisemitizmu. Urnik: ob delavnikih in praznikih od 9. do 13. ure. Zaprt ob ponedeljkih, in 1. januarja.

Bivše konjunske miramarskega gradu: do 10. januarja 1999 je na ogled razstava Poti sveta - Berlin, Dunaj, Praga, Budimpešta, Trst. Zidovski intelektualci in evropska kultura od 1880 do 1930. Urnik: vsak dan od 9.00 do 16.45.

Miramarski park in muzej sta odprta vsak dan od 9. do 17. ure (grad od 8. do 18. ure).

Muzej Itala Sveva (Trg Hortis 4): do 10. januarja 1999 je odprta razstava o odnosu Sveva do židovstva. Razstava je odprta vsak dan od 10. do 12. ure medtem ko bo 1. in 6. januarja 1999 zaprta.

Naravoslovni muzej (Trg Hortis 4): vse do 10. januarja 1999 bo na ogled razstava Kraski premogovniki židovskih družin. Razstava je odprta vsak dan, razen ob ponedeljkih, in sicer od 8.30 do 13.30 medtem ko bo 1. in 6. januarja 1999 muzej zaprt.

Center il Giulia: do 31. decembra bo na ogled zgodovinska razstava ob 90-letnici jame pri Briskih.

Postna palaca na Trgu Vittorio Veneto: odprt je postni in telegrafski muzej. Ogled je možen vsak dan, tudi ob nedeljah, od 9. do 13. ure (zaprt ob praznikih). Za vodene obiske lahko pokličete na tel. (040) 4195148 od 9. do 14. ure.

Muzej Sartorio: do 10. januarja 1999 je na ogled razstava Židovske družine v Trstu 1814 - 1914.

Urniki: od 9. do 13. ure (zaprt ob ponedeljkih in 1. januarja 1999).

Muzej tržaske židovske skupnosti: do 6. januarja 1999 bo na ogled dokumentarna razstava o židovskem izseljevanju v Izrael v obdobju 1921 - 1940 Trst - Sionska vrata. Razstava bo odprta ob torkih in sredah od 16. do 20., ob četrkih in petkih od 10. do 13., ob nedeljah pa od 10. do 13. in od 17. do 20. ure. Ob sobotah in ponedeljkih zaprt.

Muzej Revoltella: do 28. februarja bo odprta obsežna razstava Avgusta Cernigoj - poetika spremembe (na sliki). Istocasno so pripravili tudi razstavo arhitekta nacrtov Borisa Podrecca, ki je poskrbel za postavitev Cernigojeve razstave. Obe razstavi si je mogoče ogledati vsak dan, razen ob torkih, od 9. do 19. ure.

Do 6. januarja 1999 je na ogled razstava »Poklon Renatu Balestri«.

Gostilna »Stalletta«, Ulica Giuliani, 36: do 23. januarja 1999: »Srečanje umetnikov.«

Studio d'Arte (Trg Giotti 8): razstava znamenitih ilustratorjev. Odprta bo do 31. decembra, ogled pa je možen od torka do petka od 17. do 20. ure.

Lipanjepuntin (Ul. Diaz 4): do 2. februarja 1999 razstavlja Elio Caredda. Urnik: od 11. do 13. ure in od 16.30 do 20. ure. Ob ponedeljkih in praznikih zaprt.

APT - razstavna dvorana (Ul. s. Nicolò 20): do 29. decembra bo razstavljala svoja dela Pino Giuffrida. Urnik: ob ponedeljka do petka od 9. do 19. ure, ob sobotah od 9. do 13. ure, ob nedeljah in praznikih zaprt.

V galeriji TK je do 31. decembra na ogled razsta-

va »Trije mladi tržaški likovniki - Vesna Benedic, Rado Jagodic, Stefan Turk«. Razstava je odprta ob urnikih Tržaske knjižarne.

Razstavni prostor - Albo Pretorio (Trg Piccola 3): do 11. januarja 1999 skupinska razstava »Ženska umetnost«. Razstavo si je možno ogledati vsak dan od 10. do 13. in od 17. do 20. ure. V petek, 1. januarja od 17. do 20. ure.

GORICA

Kulturni dom: unikatne računalniške grafike Bogdana Sobana iz Nove Gorice z naslovom »Obrazi Krasa«, bodo na ogled do 8. januarja 1999 in sicer ob delavnikih od 9.00 do 13.00 in od 16.00 do 18.00 ter v večernih urah med raznimi kulturnimi prireditvami.

Goriški pokrajinski muzeji, Borgo Castello 13: Razstava »1918 leto zmage«, bo odprta do 28. februarja 1999 in sicer vsak dan razen ob ponedeljkih od 10. do 18. ure.

ČEDAD

V prostorih Cortequattro (Corte San Francesco) je na ogled 50 izvirnih risb Jacovittija. Razstava je odprta do 6. januarja 1999, in sicer vsak dan od 10.30 do 20. ure.

VENETO

BENETKE

Palaca Grassi: do 16. maja 1999, bo na ogled razstava o kulturi Majev.

Muzej Correr, Napoleonska hala: do 7. marca 1999 bo odprta razstava »Benetke 48«. Razstava bo odprta od 9. do 17. ure.

SLOVENIJA

PORTOROŽ

Avditorij: do 19. januarja razstavlja dekorativna stekla Marko Jezernik. Urnik: od 9. do 12. ure ob delavnikih ter v času večernih prireditev.

SEŽANA

Mala galerija: do 8. januarja na ogled razstava slik in risb in memoriam Jozeta Tisnikarja

ŠTANJEL

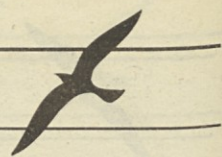
Galerija Lojzeta Spacala in Kraske hiše: razstava Goriškega muzeja. Odprta ob petkih, sobotah in nedeljah od 11. do 16. ure.

AJDOVŠČINA

Pilonova galerija: stalna razstava slikarja in fotografa Vena Pilon. Urnik: od ponedeljka do petka, od 10.00 do 12.00 in od 14.00 do 17.00.

Pilonova galerija: do 6. januarja 1999 razstavlja svoje grafike Danilo Jejčič. Odprto od torka do

RAI 3 slovenski program

Za TRST: na kanalu 40 (Ferlugli) in 64 (Milje)

Za GORICO: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela)

20.25 Božična risanka
20.30 TV dnevnik
20.55 Fokus (odd. je posvečena problematki prostovoljnega dela z gosti v studiu T. Srebrnic, M. Gregoretti in D. Sestanom ter intervjuji z M. Furlan in D. Kalcem)

RAI 1

6.00 Euronews
6.40 Nan.: Corsie in allegria
7.30 Otroški variete: La Banda dello Zecchino - Aspetta la banda! (vodita Alessandra Bellini, Marco Di Buono), vmes risanke
8.00 Variete: Plavo drevo - Ukraden darilo
8.30 Variete: La Banda dello Zecchino, vmes risanke Princessa Sissi
10.00 Aktualna odd.: Linea verde - Obzorja
10.30 Nabožna oddaja: A sua immagine
10.55 Masa
11.50 Nabožna oddaja: A sua immagine
12.00 Papazev blagoslov in Angelus
12.20 Aktualna odd.: Linea verde - Zelena linija - V živo iz narave (vodi Sandro Vannucci)
13.30 Dnevnik
14.00 Nedeljski variete: Domenica in (vodijo Giancarlo Magalli, Tullio Solenghi, Elisabetta Ferracini)
18.00 Dnevnik
18.10 Sport: 90. minuta (vodi Giampiero Galeazzi)
19.30 Vremenska napoved
20.00 Dnevnik
20.35 Sport
20.45 Nan.: Un medico in famiglia - Zdravnik v družini (i. G. Scarpati, Lino Banfi)
22.40 Dnevnik
22.45 Glasb. odd.: Taratata (vodi Enrico Silvestrini)
23.50 Aktualno: Centrifuga - Parole a 360 gradi
0.15 Nočni dnevnik
0.30 Zapisnik, horoskop, vremenska napoved
0.40 Sottovoce - Potihoma
1.05 Aktualno: L' editoriale

RAI 2

7.05 Jutranja odd.: In famiglia - V družini (vodita Tiberio Timperi, R. Capua)
7.00 7.30, 8.00, 9.30 Dnevnik
10.05 Variete: Nedeljski Disney
11.10 Nanizanka
11.30 Variete: Ventanni (vodi Simonetta Martone)
13.00 Dnevnik
13.25 TG2 Motorji, vreme
13.45 Film: A cavallo di un pony selvaggio (kom., '76, i. M. Craig)
15.15 Film: La gang della spider rossa (kom., ZDA '76, i. D. Niven, J. Wells)
17.10 Nan.: Hunter
18.05 Aktualno: Tg2 Dosje
18.55 Vremenska napoved
19.00 Sport: Domenica sprint, vmes kosarka
20.00 Komicni filmi S. Laurela in O. Hardyja
20.30 Dnevnik Tg2
20.50 Variete: Crociere (vodi Nancy Brilli)
23.15 Sportna nedelja
23.35 Dnevnik
23.30 Rubrika o protestantizmu
0.00 Vremenska napoved
0.05 TV film: Profesor McKenna (dram., ZDA '86, i. D. Washington)

RAI 3

6.00 Aktualno: Fuori orario
8.55 Vabilo na koncerte Rai 3
9.55 SP v smučanju: zenski veleslalom, 1. tek
11.15 Nan.: In viaggio nel tempo
12.00 Aktualno: TeleCamere
12.55 SP v smučanju: zenski veleslalom, 2. tek
14.00 Deželni dnevnik, vreme, 14.15 dnevnik
14.25 Film: Il colosso di Rodi (zgod., It.-Fr.-Sp. '61)
17.15 TV film: Due magiche gemelle (fant., ZDA '93)
18.50 Vreme, dnevnik, deželne vesti, sportne vesti
20.00 Aktualno: Tisoč in ena Italija, 20.30 Blob
20.45 Film: Barry Lindon (dram., VB '75, i. R. O'Neal, M. Berenson)
22.35 Dnevnik, deželne vesti
23.55 Attualità: TeleCamere Natale
0.35 Dnevnik, vreme
0.50 Fuori orario: Poklon Zvojinu Pavloviću
0.55 Film: L' imboscata (dram., Jug. '69)

RETE 4

6.00 Nan.: Piccolo amore, 6.50 Regina
7.40 Pregled tiska
8.30 Nedeljski koncert
9.30 Aktualno: La domenica del villaggio
10.00 Masa
10.45 La domenica del villaggio
11.30 Dnevnik
12.30 Aktualna oddaja o okolju in ekologiji: Melaverde
13.30 Dnevnik Tg4
14.00 Film: Tobia il cane più grande che ci sia
16.00 Film: Carabina Williams (dram., ZDA '52)
18.00 Nan.: High Incident (i. David Keith), vmes (18.55) dnevnik
20.35 Nan.: Amico mio (i. M. Dapporto, K. Bohn)
22.40 Film: Il toro (kom., It. '94, i. D. Abatantuono)
0.55 Pregled tiska
1.15 Raffaella Carrà Show

CANALE 5

6.00 Na prvi strani
8.00 Jutranji dnevnik Tg5
9.00 Nabožna oddaja: Le frontiere dello spirito
9.45 Film: Annie (kom., ZDA '82, r. J. Huston, i. Albert Finney, C. Burnett)
12.00 Nan.: Jaz in mama - Stričeva dediscina (i. Delia Scala, Gerry Scotti)
13.00 Dnevnik
13.30 Nedeljski variete: Buona domenica (vodijo Maurizio Costanzo, Claudio Lippi, Massimo Lopez, Paola Barale, Lauca Laurenti)
18.10 Nan.: Hisa Vianello - Sandra in new age (i. R. Vianello, S. Mondaini)
18.40 Variete: Buona domenica (2. del)
20.00 Dnevnik TG 5 in vreme
20.30 Variete: Volare - Emozioni 1998 (vodita Maurizio Costanzo in Mara Venier)
23.00 Variete: Viaggio verso casa
0.30 Nočni dnevnik
1.00 Film: L' esecutore (krim., VB '70, r. Sam Wanamaker, i. George Peppard, Joan Collins)
3.00 Nan.: Hill Street noc in dan
4.00 Nočni dnevnik
4.30 Nanizanka

ITALIA 1

7.00 Otroški variete, vmes nan. in risanke Jetsons, Batman, itd. ter variete Bim Bum Bam
11.30 Variete: Mai dire gol (Gialappa's Band)
12.25 Odprti studio
12.45 Sport: Eno leto nogometa
13.30 Glasbena odd.: Super (vodi Vanessa Incontrada)
14.30 Zanimivosti o filmu «Principe d' Egitto»
15.00 Film: Un uomo chiamato Flintstone (ris.)
16.30 Film: Storybook - Il libro delle favole (fant., ZDA '95, i. S. Fitzgerald, W. McNamara)
18.30 Odprti studio
19.00 Risanke
20.00 Variete: Benny Hill Show
20.30 Sport: Mai dire gol
21.35 Nan.: X-Files (i. David Duchovny, Gillian Anderson)
22.30 Film: Greystoke, la leggenda di Tarzan il signore delle scimmie (pust., VB '83, i. C. Lambert)
1.10 Film: Una fortuna dal cielo (kom., ZDA '94, i. Paul Rodriguez)
3.15 Film: Nella terra dell' oro (pust., Kan. '94, i. Jill Eikenberry, A. Hindle)

TELE 4

14.05 Palm Spring
17.00 Automobilissima
17.30 Film: La leggenda dell' arciere
19.10 Komicni filmi
20.30 Zivali in narava
21.00 Film: Night and Day
22.45 Film: Uno sporco affare
0.30 Film: Blind Justice

MONTECARLO

12.45 18.45, 20.40, 22.40. 1.50 dnevnik
9.55 12.55 SP v smučanju
14.00 Film: Agente 007 al servizio di sua maestà
16.40 Film: Le 12 fatiche di Asterix (ris.)
18.10 Variete: Zap Zap TV
19.15 Nanizanka
20.35 Variete: Il grande spettacolo del circo
23.40 Film: International Hotel (kom., VB '63)

Slovenija 1

7.55 Napovedniki
8.00 Nan.: Medvedkov božic, Tabaluga, 8.50 Mala lokomotiva, 9.20 Telerime, 9.25 Zares divje živali: Kulske macke
9.50 Ozare
10.00 Ples severnih medvedov
11.30 Obzorja duha
12.00 Ljudje in zemlja
12.30 Pomagajmo si
13.00 Poročila, vreme, sport
13.10 Dan pred božičem
13.30 Vsi smo ena družina
13.55 Orion
15.20 Film: Andre (ZDA '94, i. K. Carradine, T. Majorino, C. Field)
17.00 Obzornik, vreme, sport
17.15 Alpe-Donava-Jadran
17.45 Po domače
18.40 Film: Petra (dok.)
19.10 Otrokom za praznike: Capek in Klara, 19.20 Loto
19.30 TV Dnevnik, vreme, sport
20.00 Novoletni 3 x 3
21.35 Življenje kot film: Portret Angelce Hlebce
22.35 Poročila, vreme, sport
23.00 Nan.: Murhy Brown (17.), 23.20 Umori (ZDA)
0.15 Napovedniki

TV PRIMORKA

8.00 16.15 Videostrani
16.20 Videospot dneva
19.30 Videostrani

Slovenija 2

8.00 Vremenska panorama
9.50 Napovedniki
9.55 SP v smučanju: zenski veleslalom, 1. tek, 12.55 2. tek
11.00 V vrtincu
11.40 TV prodaja
12.10 Oddaja o slovenski vojski: Pripravljeni
12.40 Risanke
13.50 Film: Duh v Monte Carlu (VB '90, i. S. Miles)
15.20 Božični koncert
16.10 Glasba: Busby Berkeley
17.15 Operni film: Madame Butterfly
19.30 Videoring
Nedeljske popevke s Sergejo
20.00 Pii Mlakar za 90. rojstni dan
21.00 Dok. oddaja: Prerokbe
21.55 Sport v nedeljo
22.40 Film: Obupanci (ZDA '71, i. S. MacLaine)
0.05 Napovedniki

Koper

12.30 SP v smučanju: zenski veleslalom, 1. tek, 13.00 2. tek
13.45 Euronews
15.30 Risanke
16.00 Odmev
16.30 Film: Zbogom, dobri stari zahod i. T. Berenger)
18.00 Nas sportnik '98
19.00 TV dnevnik, sport
19.30 Risanke, 20.00 Vesolje je..., 20.30 Istra in...
21.00 TV nan.: Naumachos
22.00 Vsedanes - TV dnevnik
22.05 Sportni dnevnik
22.15 Dok.: Codelli
23.10 Trio Ravel
TV Dnevnik-Vsedanes

R A D I O

Radio Trst A
8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00, 17.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slov. tiska; 10.00 Mladinski oder: Božični večer (L. Lombar, r. M. Prepeluh); 10.25 Veselo po domače; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Soft music; 11.30 Nabožna glasba (I. Florjanc); 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Prostovoljno delo; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena: Na robu pameti (M. Križar, r. V. Babič, 10.); 15.05 Potpuhi; 15.30 Šport in glasba; 17.05 Z naših prireditev (1. del); 18.05 Z naših prireditev (2. del); 19.20 Napovednik.

Radio Opčine
11.30, 15.10, 17.10 Poročila v slov.; 8.30, 12.30, 18.30 Poročila v ital.; 9.30 Zmo v etru (pon., vsakih 14 dni); 10.30 Nedeljska mafineja ali Jutranji val; 14.00 Radio gol.

Radio Koper (slovenski program)
(SV 549 kHz, UKV 88,6 - 98,1 - 100,3 - 100,6 - 104,3 - 107,6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 7.15 Otvoritev; 7.30 Kmetijska oddaja; 7.45 Po domače; 8.00 OKC obveščajo; 8.30 Jutranjik, osmrtnice; 9.30 Simbolika jaslic; 10.00-11.00 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primor-

ski dnevnik; 14.00 Du jes?!; 14.30 Šport in glasba; 15.30 DIO; 17.30 Osmrtnice; 19.00 Dnevnik; 20.00 Večer večnozelenih; 22.00 Zrcalo dneva, nato iz naše diskoteke.

Radio Koper (italijanski program)
8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 7.30 Horoskop; 7.45 Dalle letture...; 9.30 V knjigarnah; 10.00 Kino-Gledališče; 10.30 Modri val; 11.00 Ob 11-ih; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Šport; 12.55 Pesem tedna; 13.40 Bella Bellissima; 14.00 Ferry sport; 18.00 Lesfivica LP; 18.00 Italijanska pripoved; 19.25 Sigla single; 19.28 Vreme, dnevnik, Šport; 20.00 RMI.

Slovenija 1
5.00, 6.00, 8.00, 9.05, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.00 Kronika; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Sledi časa; 9.35 Veseli tobogan; 11.05 Poslušalci čestitajo; 12.05 Na današnji dan; 13.25 Za naše kmetovalce; 15.30 DIO; 16.00 Pod lipo domačo; 17.05 Reportaža; 17.35 Klasika; 18.05 Igra; 18.43 Zbori; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 V nedeljo zvečer; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Informativna odd.; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2
5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.40 Prireditve; 9.35 Popevki tedna; 10.00 Gori, doli; 10.35 Gost; 13.00 Šport, vmes: Gost izbira glasbo, zimzelene melodije, nogomet; 15.30 DIO; 16.05 Popevki tedna; 18.00 Morda niste vedeli; 18.45 Črna kronika; 19.30 Top albumov; 20.30 Študentski rock; 21.30 Na piedestal; 22.00 Zrcalo; 22.30 Rock underground.

Slovenija 3
8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00 Poročila; 7.00 Kronika, sport, vreme, promet; 8.05 Na poljani jutro; 8.30 Preludij; 9.00 Maša; 10.05 Solisti in orkestri; 10.40 Izbrana proza; 1.05 Koncet Camerata Academica Salzburg; 13.05 ZBori; 14.05 Humoreska; 14.35 Operno popoldne; 15.00 DIO; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, topolisi; 19.30 Cerkevna glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Dunajski dečki; 22.05 Prevodne strani; 22.30 Oratorij; 23.55 Glasba.

Radio Koroška
6.08-7.00 Dobro jutro, Koroški-Guten Morgen, Kärnten; 6.20 Duhovna misel (žpk. Stefan Krampač); 18.00-18.30 6. pesmi do pesmi, od srca do srca. - 13.30 ORF 2. Radio Agora: dnevno 10.00-14.00/18.00-2.00; Radio Korotan: dnevno 2.00-10.00/14.00-18.00.

Horoskop
zapisal B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Ne priskrbite si preveč dela. Kajti že pri vsakdanjih, rutinskih zadevah se boste srečevali s kopico težav, zaradi katerih boste delo stezka končali v zadnjem trenutku.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Svoje najdražje (se posebno partnerja) boste razvajali na vse mogoče načine. Okoli samskih bikov se bodo gnetli novo oboževalci. Denar: precej dobro.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Vase odločitve bodo včasih čisto razumske - brez trohice custev, drugih pa tako custvene, da bo vse najbolj podobno vulkanskemu izbruhu. Zdravje: dobro.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Odnos s partnerjem bo stabilen, manjši prepir med vama pa lahko nastane zaradi denarja. Prosti čas bo posvečen otrokom, s katerimi se boste tokrat odlično razumeli.

LEV 23. 7. - 23. 8.: V želji, da bi izboljšali svoj prihodek, boste pripravljali iti tudi »cez trupla«. Sodelavcu, kateremu boste dober posel ukradli izpred nosa, se boste skušali oddolžiti z darilom.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Pri analiziranju domačih razmer ne boste najbolj objektivni, kar bo reševanje težav se zapletlo. Poleg tega pa situacija ne bo tako črna, kot se vam trenutno dozdeva.

TEHNIKA 23. 9. - 22. 10.: Finančno stanje vam sicer dopušča večje izdatke, kljub temu pa se pred nakupom posvetujte s strokovnjakom. Zadržani boste in manj družabni.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Čeprav boste od partnerja veliko zahtevali, mu boste tudi veliko vračali. Na delovnem mestu boste prizadevni in tudi nadvse natančni. Doma boste obsedeni s čistoto.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Uspeh bo močno odvisen od tega, kako vam bo uspelo obvladati vas notranji nemir. V veliko pomoč vam bo ukvarjanje s sportom ali težko fizično delo.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Manj boste svojeglavi in trmasti, pa bolj sproščeni in brezskrbni, kar bo vplivalo tudi na izboljšanje odnosov z okolico. Tudi nekateri problemi se bodo kar razblinili.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Odlično se boste razumeli s sodelavci. Zakopane bodo stare zamere, z nekaterimi se boste dobivali tudi po koncu službenega časa. Delo vam bo zato postalo užitek.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: V tem tednu boste pravi naivci. Vendar vas bo kaj težko speljati na led. Nad vami bo bedel dober prijatelj, ki vas bo zadnji hip ustavil. Celo z barabami bo obračunal namesto vas.

RAI 3
slovenski
programZa TAST: na kanalu 40 (Ferlugl)
in 64 (Milje)Za GORICO: na kanalu 69 (Vrh
Sv. Mihaela)20.25 Pisana delavnica: vodi
Breda Bertalanic
20.30 TV DNEVNIK, nato
Sportna tribuna

RAI 1

6.00 Euronews
6.30 Jutranji dnevnik
6.50 Jutranja oddaja Unomat-
tina (vodita Antonella
Clerici in Luca Giurato),
vmes (7.00, 7.30, 8.00,
8.30, 9.00, 9.30) dnevnik,
7.35 gospodarstvo
10.00 Film: Il fantasma del pi-
rata Black Jack (pust.,
ZDA '91, i. D. High Kel-
ly, Stohay Jackson)
11.30 Dnevnik
11.35 Aktualna oddaja: La vec-
chia fattoria (vodita L.
Sardella in J. Majello)
12.25 Vreme in kratke vesti
12.50 Variete: Centoventitrè
(vodi Raffaella Carrà)
13.30 Dnevnik, 13.55 Gospo-
darstvo
14.05 Film: I pronipoti (ris.,
ZDA '90)
15.30 Aktualno: Evropski dne-
vi
16.00 Mladinski variete: Solle-
tico, vmes risanke San-
dokan in nan. Zorro
17.45 Aktualna odd.: Prima-
Predvsem kronika (vodi
David Sassoli)
18.00 Dnevnik
18.35 Variete: In bocca al lupo!
(vodi Carlo Conti)
19.30 Vremenska napoved
20.00 Dnevnik, 20.35 Sport
20.40 Variete: La Zingara
20.50 Film: Richie Rich - Il più
ricco del mondo (kom.,
ZDA '94, r. D. Petrie, i.
Macaulay Culkin)
22.35 Dnevnik
22.40 Variete: 1998 un anno al
volo
0.05 Nočni dnevnik, zapisnik,
horoskop, vreme
0.35 Aktualna odd.: Il grillo,
Aforizmi, Potihoma
1.35 Film: Vivere in pace

RAI 2

7.00 Jutranji Go cart: Risanke
9.15 Sorgente di vita
9.45 Nad.: Quando si ama,
10.05 Santa Barbara
10.50 Tg2 - Medicina 33
11.10 Vreme in dnevnik
11.30 Prestavitev aktualne odd.
I fatti vostri, 12.00 I fatti
vostri - Vase zadeve
13.00 Dnevnik
13.30 Tg2 - Navade in družba,
13.45 Tg2 Zdravje
14.00 Aktualna odd.: Ljubim
zivali
14.40 Variete: Ci vediamo in
TV (vodi Paolo Limiti)
16.20 Film: La meravigliosa
Angelica (pust., Fr. 63),
vmes (17.15) poročila
18.10 Vremenska napoved,
kratka poročila, sport
18.40 Sereno variabile
18.55 SP v smucanju: zenski
slalom, 2. tek
20.00 Loto ob 8-ih
20.30 Večerni dnevnik
20.50 Odd. o gledaliscu,
književnosti in glasbi:
Totem - Letture suoni le-
zioni
23.20 Dnevnik, v parlamentu
23.50 Film: La prima notte di
quiete (dram., It. '72)

RAI 3

6.00 6.30, 7.00, 7.30 dnevnik
8.30 Dok.: Velika zgodovina
10.30 Aktualne oddaje
12.00 Dnevnik, 12.15 Sport
12.20 Aktualno: Telesogni,
13.00 Nekoc je bila TV,
13.25 Media/Mente,
13.40 Tisoc in ena Italija
14.00 Dezelne vesti, dnevnik
14.50 Tgr - Leonardo
15.00 Avtobusna postaja
15.30 Sport
16.25 SP v smucanju: zenski
slalom, 1. tek
17.10 Dok.: Geo & Geo
Vremenska napoved
18.30 Nad.: Un posto al sole
19.00 Dnevnik, dezelne vesti,
dezelni sport, vreme
19.55 Variete: Blob
20.00 Nan.: Bugs
20.50 Aktualno: Turisti per ca-
so
22.45 Dnevnik, dezelne vesti
23.10 Aktualno: Zivljenje v
glasbi - Al Bano
0.45 Dnevnik, pregled tiska
1.10 Fuori orario: Pred 20 leti
2.10 Nan.: Star Trek, 3.00 Mia-
mi Vice

RETE 4

6.00 Nad.: Piccolo amore, 6.50
Regina, 8.50 Guadalupe
8.30 Pregled tiska
9.45 Nad.: Alen, 10.45 Febbre
d'amore
11.30 Dnevnik
11.40 Aktualno: Forum
13.30 Dnevnik
14.00 Kviz: Kolo sreče
15.30 Film: Sweet Charity
(glas., ZDA '69, i. S. Ma-
cLaine, R. Montalban)
18.00 Kviz: OK, il prezzo è giu-
sto
18.55 Dnevnik in vreme
19.30 Risanke
20.35 Film: Appuntamento sot-
to l'albero (kom., ZDA
'96, i. M. Gilbert)
22.40 Film: Dossier Odessa
(dram., VB '74, i. John
Voight, Mary Tamm)
1.20 Pregled tiska
1.40 Raffaella Carrà Show
2.40 Film: Il cantante matto
(kom., '52, i. D. Martin)

CANALE 5

6.00 Na prvi strani, vreme
8.00 Jutranji dnevnik Tg5
8.45 Dokumentarec
9.30 TV film: Fantaghirò 4
(fant., It. '94, r. L. Bava, i.
Alessandra Martines, Bri-
gitte Nielsen)
11.25 Nan.: Un detective in
corsia, 12.30 Nonno Feli-
ce
13.00 Dnevnik TG 5
13.30 Aktualno: Sgarbi quoti-
diani
13.45 Nad.: Beautiful
14.15 Aktualna oddaja: Uomini
e donne - Moski in zen-
ske
15.40 TV film: Blanche una vi-
ta d'amore (dram., Kan.
'94, i. Marina Orsini,
Berrymann Dorothee)
17.50 Aktualna oddaja: Verissi-
mo (vodi Cristina Parodi)
18.35 Variete: Superboll (vodi
Fiorello)
20.00 Dnevnik TG 5
20.30 Variete: Striscia la notizia
(vodita Ezio Greggio in En-
zo Iacchetti)
21.00 Film: I dieci comanda-
menti (zgod., ZDA '56, r.
C. B. De Mille, i. C. He-
ston, A. Baxter)
23.15 Variete: Maurizio Costan-
zo Show
1.00 Nočni dnevnik
1.30 Striscia la notizia

ITALIA 1

6.10 Nan.: Ocetovi prijatelji
6.40 Otroški variete, vmes na-
nizanke in risanke
9.20 Nan.: Mac Gyver
10.15 Film: Miracolo sull' 8.a
strada (fant., ZDA '87, i.
Hume Cronyn, Jessica
Tandy, F. McRae)
12.20 Odprti studio, 12.25
Sport, 12.50 Fatti e mi-
sfatti
13.00 Risanke
14.00 Nan.: professione fanta-
sma
16.00 Variete za najmlajše Bim
Bum Bam, risanke
17.30 Nan.: Sinbad
18.30 Odprti studio, vreme,
18.55 Sport studio
19.00 Risanke: Simpsonovi
19.30 Nan.: Innamorati pazzi
20.00 Glasb. odd.: Sarabanda
20.45 Film: Wolf - La belva è
fuori (srh., ZDA '94, i.
Jack Nicholson, Michelle
Pfeiffer, James Spader)
23.10 Film: Beeteljuice - Spiri-
tello porcello (fant., ZDA
'88, i. Winona Ryder,
Alec Baldwin)
1.10 Odprti studio
1.30 Film: Francesco, giullare
di Dio (biog., It. '50, r.
Roberto Rossellini, i. Al-
do Fabrizi)

TELE 4

19.30 16.45, 23.00, 1.30 Do-
godki in odmevi
13.35 Kosarka: Pall. Varese -
Pall. GO, 15.15 B. Pop.
Ragusa - Lineltex
17.30 Film
21.00 Film: Testimone di mez-
zanotte, 23.30 Questione
d'onore

MONTECARLO

12.35 19.45, 22.40, 1.10 Dnev-
nik
11.00 Variete: Zap Zap TV
13.05 Nan.: Quincy
14.00 Film: Il grande impostore
(kom., '60, i. T. Curtis)
16.20 18.45 SP v smucanju:
zenski slalom
17.30 Film: Asterix in Kleopatra
20.40 Film: Ci penseremo do-
mani (kom., ZDA '88)
23.05 Glasba: Roxy Bar
2.20 Film

Slovenija 1

8.00 Napovedniki
8.05 TV prodaja
8.35 Lahkih nog naokrog
9.20 Otroška TV nad.: Junaki
petega razreda (1.)
10.00 Film: Viharnik (Avstral.)
11.25 Od izvira do izvira
11.40 Tedenski izbor: dok. se-
rija National Geographic
(ZDA, zadnji del)
12.30 Utrip
12.45 Zrcalo tedna
13.00 Poročila, vreme, sport
13.10 Napovedniki
13.15 Tedenski izbor: Oddaja
TV Maribor -Ljudje in
zemlja
13.50 Zivljenje kot film: Por-
tret Angelce Hlebce
14.50 Novoletni 3 x 3
16.20 Dober dan, Koroska
17.00 Obzornik, vreme, sport
17.10 Po Sloveniji
17.25 Oglesi
17.30 Otroški program: Rado-
vedni Tacek: Cipka
17.45 Dok. nanizanka: Zares
divje zivali - Kulske
macke (16. del)
18.20 Recept za zdravo
zivljenje
19.00 Otrokom za praznike: Ca-
pek in Klara (8. oddaja)
19.10 Zrebanje 3 X 3 plus 6
19.30 TV dnevnik, vreme, sport
20.00 Nan.: Otokski policaj
(Danska, 4. epizoda)
20.55 Dobro je vedeti
21.00 Dok.: Atlantida, moc le-
gende (Fr.)
22.00 Odmevi
22.25 Univerzitetni razgledi
22.30 Kultura, vreme, sport
22.50 TV film: Poredusov Janos
(priredba monodrame
Evgena Carja)
23.50 Recept za zdravo
zivljenje

TV PRIMORKA

8.00 16.30 Videostrani
16.30 Videospot dneva
16.35
18.30 Pr. za otroke
19.30 Videostrani
20.00 Dnevnik, vreme
20.25 Iz tiska
20.45
21.05 Sportni ponedeljek
22.05
23.10 Dnevnik TV Primorka

Slovenija 2

8.45 2.30 Teletekst
9.00 Vremenska panorama
9.30 Nan.: Vsi zupanovi
mozje (ZDA, 18. ep.)
10.00 Matineja.
Nanizanka: Zamudniki
(Avstral., 6. ep.), 10.25
nan.: Pacific Drive (Av-
stral., 127. ep.)
10.50 Tedenski izbor: Nani-
zanka: Indaba (Fr., 24.
ep.), 11.15 nan. Davis,
ravnatelj (ZDA, 4. ep.),
11.40 Sport v nedeljo,
12.25 dok. serija: Velike
romance 20. stoletja,
12.55 film: Ljubezensko
potovanje (It.)
14.35 Euronews
15.20 TV prodaja
15.50 Pripravljeni, oddaja o
slovenski vojski
16.25 SP v smucanju: zenski
nočni slalom, 1. tek
17.30 Nan.: Zenska mojega
zivljenja - Nepricakovana
zenska (Sp., 9. ep.)
18.30 TV igrice: Lingo
18.55 SP v smucanju: zenski
nočni slalom, 2. tek
20.00 Studio City
20.55 Trend, oddaja o modi in
vizualni pop kulturi
21.45 Pomp
22.45 Brane Rončel izza odra
0.10 Nočni pridih. Nan.: Naj-
strašnejši umor (VB, 6.)
0.40 Nan.: Leteci odred (VB, 3.
epizoda)
1.30 Studio City
2.25 Napovedniki

Koper

15.00 Euronews, 15.40 Risanke
16.10 Koncert: Trio Ravel
17.00 Vesolje je ...
17.30 Istra in ...
18.00 Program v slovenskem je-
ziku: Sportna mreža
18.45 Primorska kronika
19.00 Tv Dnevnik, vreme, sport
19.30 Otroška odd.: Gugalnica
20.00 Alpe Jadrans
20.30 Kulturni magazin: 2000
besed
21.00 Osebnosti našega časa
22.00 Vsedanes - TV dnevnik
22.15 Euronews
22.30 Program v slov. jeziku:
Sportel - Oddaja o zamej-
skem sportu in sportnikih
23.30 Primorska kronika
23.45 Sportna mreža

RADIO

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00,
17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše,
vmes Koledar in Pravljica; 8.00 Deželna kro-
nika; 8.10 Sprehodi po tržaskih predmestjih;
8.50 Soft music; 9.15 Odprta knjiga: Vnuki
(L. Adamič, r. M. Sosič, 9. del); 9.30 Glasba
za vse okuse; 10.10 Koncert s slavnimi iz-
vajalci; 11.00 Aktualnosti na pladnju (pripr.
V. Valenčič); 12.40 Zborovska glasba; 13.20
Glasba; 13.30 Kmetijski tednik; 14.00 Dežel-
na kronika; 14.10 Mala Cecilijanka; 14.45
Potpuri; 15.30 Vsi ljudje vse vedo (v studiu I.
Peterlin); 17.00 Kulturna kronika, nato Mi in
glasba: violončelist Vasja Legiša; 18.00
Znanstveno raziskovanje: Je to veiliki brat?;
18.15 Made in Slo; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

8.30, 12.30, 18.30 Poročila v ital.; 11.30,
15.10, 17.10 Poročila v slov.; 10.30 Mati-
neja; 13.00 Samo za Vas - Ostali Trst (pon.);
20.30 Loža v operi - Un palco all' opera.

Radio Koper

(slovenski program)

6.30, 8.00, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Po-
ročila; 12.30, 17.30, 19.00 Dnevnik; 6.15 Dobro
jutro; 6.30 Osmrtnice; 7.00 Jutranjik; 7.30 Noč
in dan; 8.00 Pregled tiska, vreme; 8.50 Kulturni
koledar; 10.00 Na rešet; 10.45 Pesem ted-
na; 11.00 Pregled športnih dogodkov; 13.00

Daj, povej, razvedrilna odd.; 15.30 DIO;
16.15 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnev-
nik; 18.00 Bla bla radio; 19.40 Svežih 20 mo-
drih; 19.50 Pesem tedna; 20.00 Modri abon-
ma; 22.00 Zrcalo dneva; do 0.00 Glasba.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30,
17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30
Dnevnik; 6.00 Almanah; 8.05 Horoskop;
8.15 3X3; 9.15 Govorimo o; 10.00 Pregled ti-
ska; 10.05 Sigla single; 11.00 Lantinskoame-
riški Ola; 11.15 Dialogi; 11.45 Mi in vi; 12.55
pesem tedna; 13.07 Čestitke; 13.00 L'una
blu; 13.55 Moj dom tvoj dom; 14.10 Živeti
danes; 14.45 Vse o šoli; 18.00 Magic bus;
18.45 Na sceno; 19.25 Sigla single; RMI.

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00,
12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00 Poročila;
19.00 Dnevnik; 6.45 Dobro jutro, otroci; 8.05
Radio plus; 9.45 Ringaraja; 10.30 Pregled ti-
ska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski
nasveti; 15.00 Radio danes; 15.30 DIO;
17.05 Ob 17-ih; 18.20 Svetovna reportaža;
19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sotočja;
21.05 Melodije po pošti; 22.00 Zrcalo dne-
va; 22.30 Informativna odd.; 22.40 Etnofo-
nija; 23.05 Literarni nočno; 0.00 Poročila.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30,
11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila;
19.00 Dnevnik; 8.10 Poslovne zanimivosti;
8.40 Koledar prireditel; 9.35 Popevki
tedna; 10.00 Strokovnjak svetuje; 13.45
Gost izbira glasbo, kulturne drobnice;
14.45 Na visokih petah; 15.30 DIO; 16.15
Popevki tedna; 17.00 Hip hop galerija;
18.00 Vročice hladno; 18.45 Črna kronika;
19.30 Popularnih 40; 21.00 Telstar; 22.00
Zrcalo dneva; 22.30 V soju žarometov;
23.15 Mala nočna filmska.

Slovenija 3

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00,
14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 10.05 Slovaška
usoda; 11.05 Čas in glasba; 13.05 Repriza;
13.30 Zbori; 14.05 Izobraževalni pr.; 15.00
Pihalne godbe; 15.30 DIO, šport; 16.15 No-
ve glasbene generacije; 17.15 Enciklope-
dija Slovenije; 17.30 Slov. glasb. ustvarjalno-
st; 18.45 Kulturni globus; 19.30 Operni kon-
cert; 20.00 Dvignjena zavesa; 20.30 S tujih
koncertnih odrov; 22.30 Komorni koncert;
23.45 Glasba in napoved; 0.00 Poročila.

Radio Koroška

6.08-7.00 Kratek stik; Radlo Agora dnevno
10.00-14.00/18.00-2.00; Radio Korotan
dnevno 2.00-10.00/14.00-18.00 (105,5 MHz).

Primorski dnevnik

Lastnik: Zadruga Primorski dnevnik z o.z. - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.o.z. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7796699, fax 040 773715

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481 533382, fax 0481 532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432 731190, fax 0432 730462
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510, fax 0463 318506

Internet: <http://www.primorski.it/>
e-mail: redakcija@primorski.it

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481 535723 fax 0481 532958

Cene oglasov

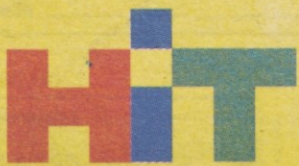
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 20%

Cena: 1.500 LIT - 80 SIT
Naročnina za Italijo 480.000 LIT
Poštni tr. PRAE DZP št. 11943347

Letna naročnina za Slovenijo 20.000 SIT plačljiva preko
DISTRIEST, Partizanska 75, Sežana, tel. 067-32147
ziro račun 51420-601-27926

Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Nova Gorica - Slovenija

CASINOS NEWS

HIT HOTEL CASINO' PARK
HIT HOTEL CASINO' PERLA
HIT CASINO' KRANJSKA GORA
HIT CASINO' OTOČEC
HIT CASINO' ROGAŠKA SLATINA

IZ NAŠIH ZABAVNIH PROGRAMOV

HIT HOTEL CASINO' PERLA:

- * RENDEZ-VOUZ A' PARIS, francoska variete skupina, 25.12.98 - 31.1.99
- * DUO LUIS, iluzionistični spektakel, 1.1.99
- * SERGIO RICCI, komik - imitator, 1.1.99
- * BORSALINO: komik 7.1.99
- * JERRY CALA': koncert 14.1.99
- * FABRIZIO MACONI: komik, 21.1.99
- * ALBA PARIETTI: koncert, 28.1.99

PERLA - CAPTAIN HOOK'S CLUB:

- * GEORGES MONTAGNER BAND, glasbena skupina, 25.12.98 - 25.1.99
- * MAD GIRLS, francoska variete skupina, 1 - 3.1.99
- * ROMANO MUSSOLINI, jazz koncert, 12.1.99
- * KINESIS COOMPANY, italijanska plesna skupina, 17 - 21.1.99
- * ZUF DE ŽUR, koncert, 26.1.99
- * **OBVESTILO: "DISKOTEKA HOOK" bo 27.1.99 zaprta!!!**
- * WANDA, glasbena skupina 28.1 - 15.2.99

RESTAVRACIJA PERLA:

- * LAURA BELVISO, pianistka

HOTEL CASINO' PARK:

- * ORIETTA BERTI, koncert, 1.1.99
- * FAUSTO LEALI, koncert, 22.1.99

HIT HOTEL KRANJSKA GORA

- * DUO REGINA, glasba v živo (v restavraciji), do 3.1.99
- * DUO VOYAGE, glasba v živo (v restavraciji), do 31.1.99
- * AFRO X - TRA, južnoafriška plesna skupina, do 6.1.99
- * VEČER ALPSKIH VIŽ - "Open air - koncert" pred hotelom Relax ob priložnosti POKALA VITRANC '99 - svetovnega smučaskega tekmovanja 4.1.99
- * SKI POP VEČER, 5.1.99

- * BORSALINO, komik, 8 in 9.1.99
- * KINESIS COMPANY: italijanska plesna skupina, 15 in 16.1.99; 22. in 23.1.99
- * AMERICA LATINA: južnoameriška plesna skupina, 29 in 30.1.99

ZANIMIVOSTI

- * KULTURNI DOM NOVA GORICA v sodelovanju s HIT Nova Gorica organizira: "HIT - ove MUZE" - koncertna sezona v GRADU DOBROVO v Goriških Brdih. V petek, 22.1.99:

TOMAŽ RAJTERIČ - kitara
MATJAZ DREVENŠEK - saksofon
MILCO LAZAR - klavir

UGODNOSTI

- * Posebna ugodnost za goste HOTELA PARK, PERLA, LIPA IN SABOTIN: popust 20% na vsako nočitev z zajtrkom v dneh od ponedeljka do četrтка z izjemo prazničnih in predprazničnih dni.

- * HIT CASINO' PARK: posebne pogostitve gostov med tednom (od ponedeljka do četrтка).

- * HIT CASINO' KRANJSKA GORA: vsak torek, sredo in četrtek gostinske pogostitve v igralnici (vsak četrtek npr. ob 00.30 - PIZZA PARTY!)

- * V naši Gostilni HRAST v Novi Gorici Vas pričakujemo z odličnimi štruklji! Vsak dan za vse okuse! Dobrodošli!

URNIKI

- * HIT HOTEL CASINO' PARK: NON-STOP
- * HIT HOTEL CASINO' PERLA: NON-STOP
- * HIT CASINO' KRANJSKA GORA: NON-STOP

VREME

VREMENSKA SLIKA

Naši kraji so na robu območja visokega zračnega pritiska, ki ima središče nad Sredozemljem. Čez srednjo Evropo se ob močnih jugozahodnih višinskih vetrovih hitro pomikajo vremenske motnje, ki pa ne bodo dosegle naših krajev. Z jugozahodnikom tudi k nam doteka v višinah toplejši in nekoliko bolj vlažen zrak.

DOLŽINA DNEVA

Sonce vzide ob 7.45 in
zatone ob 16.27.
Dolžina dneva 8.46.

LUNINE MENE

Luna vzide ob 12.45 in
zatone ob 0.38.

MORJE

Morje mirno, temperatura morja 9,9 stopinje C.

PLIMOVANJE

Danes: ob 4.25 najvišje 38 cm, ob 11.41 najnižje -24 cm,
ob 17.19 najvišje 4 cm, ob 22.29 najnižje -19 cm.
Jutri: ob 5.25 najvišje 42 cm, ob 12.37 najnižje -36 cm,
ob 18.43 najvišje 11 cm, ob 23.46 najnižje -18 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C	°C
500 m.....	2	2000 m.....-1
1000 m.....	3	2500 m.....-3
1500 m.....	1	2864 m.....-4

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije

DANES

Dopoldne bo precej jasno z meglo po nižinah. Čez dan bo delno jasno z zmerno oblačnostjo. Zapihal bo jugozahodnik. SOSEDNJE POKRAJINE: Delno jasno bo z zmerno oblačnostjo. Zjutraj bo megla. Popoldne bo zapihal jugozahodni veter.

JUTRI

V ponedeljek bo zmerno do pretežno oblačno. V višjih legah bo pihal jugozahodnik, podnevi tudi po nižinah. Topleje bo. Ob morju se lahko pojavi megla. V torek bo veter oslabil, zato bo megla, v višjih legah pa manj oblačnosti.